

FEST

*Treći festival hrvatskih
digitalizacijskih projekata*

KNJIŽNO BLAGO MATICE HRVATSKE:

*digitalizacija izabranih izdanja Matice hrvatske
te novinske i dokumentarne građe*

Stjepan Sučić, Pavao Damjanović

Matica hrvatska, Zagreb

mh

maticahrvatska

UTEMELJENJE MATICE ILIRSKE

UTEMELJENJE MATICE ILIRSKE

(70)

Navještenje.

Izišao je na svēt i može se dobiti u čitaonici zagrebačkoj kod Věkoslava Babukića, tajnika društva:

IVANA GUNDULICA

O S M A N

U DVADESET PIEVANJAH.

(Sa slikom pjesnika i riečnikom.)

U 8. 358 stranah; riečnik malimi pismeni s tumačenjem němačkim i talianskim 137 stranah. —

Cěna na tananom běliem papiru 2 for. 30 kr. srebra.

» » običajnom » 2 » — » »

Utemeljitelji, koji su 50 for. sr. na jednoč položili i obvezani utemeljitelji takodjer, dobit će na tananom běliem papiru po jedan izgled od »Osmana« bez ikakvoga nadoplatjanja.

Izvan toga može se dobiti posebno slika Ivana Gundulića za okvir u 4. na kinezkom (kitajskom) papiru po 30 kr. srebra.

(2)

(72) Kod Franje Suppana izišlo je staro-dubrovačko (2) dělo:

TRUBLJA SLOVINSKA

od

Vladislava Minčetića.

S kratkim životopisom Minčetićevim od I. K. S.

Dobiti se može u narodnoj tiskarni, i kod knjigarah Suppana i Hiršfelda.

Cěna mu je 12 kr. srebra.

(62)

Poziv k predplati

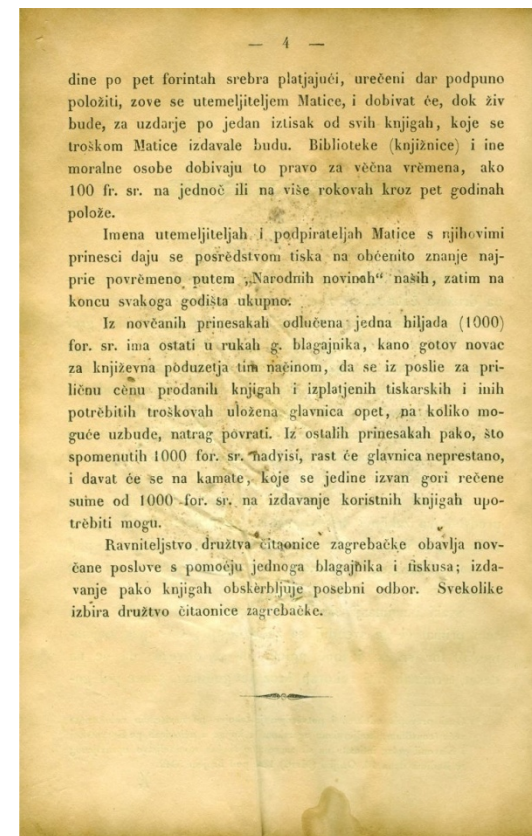
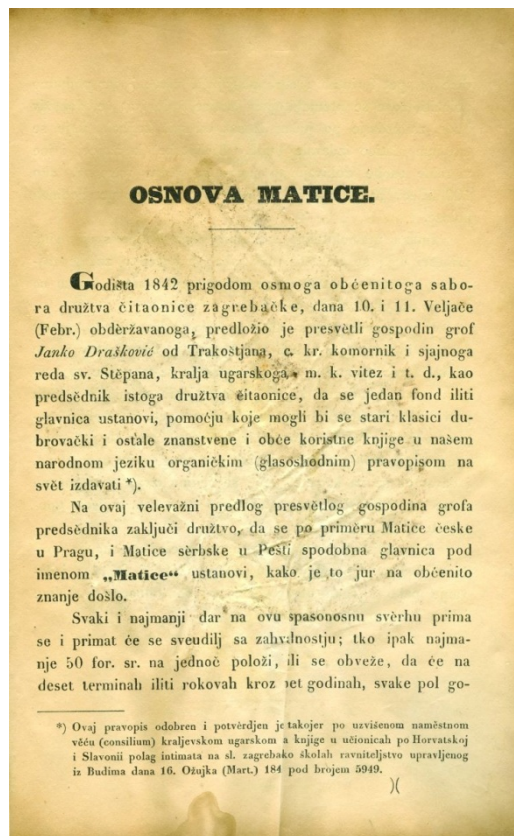
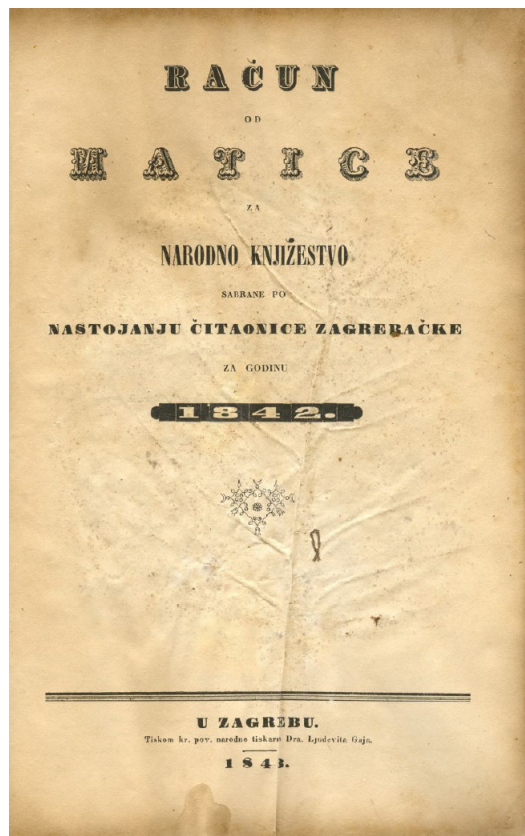
na

SLAVJANSKU ANTOLOGIU

od grofa Orsata Pocića, Dubrovčanina.

Nižepodpisani dajući time štovanomu obćinstvu na znanje, da sam od gorehvaljenoga kneza imao srěću dobiti poziv slědećega saděržaja: »Gospodine! — Uzdujući se u Vaše rodoljube, umoljavam Vas, da bi na moju u Danici pod brojem 10. naznačenu i već cenzuriranu »Antologiu Slavjansku,« koja će novim *organičkim* pravopisom najdulje do svěšetka ovoga mēseca izaći, predplatitelje kupiti i meni ih što bërže ovamó (u Beč) Rauhensteingasse Nro. 932 poslati blagoizvolli. Zajedno molim Vas, da bi ovo

KNJIŽEVNICI I KNJIŽEVNA PUBLIKA

KNJIŽEVNICI I KNJIŽEVNA PUBLIKA

II. Obvezani utemeljitelji, koji su obćitali kroz 5 godinah 50 for. sr. položiti.

		U srebru	
		for.	kr.
	Andrić Jerko, mudroljubja i bogoslovja dr. i prof. u Djakovu	5	—
	Babić Marko, župnik u Njemeih bisk. djak.	10	—
	Babukić Vjekoslav, advokat i tajnik društva št. zagr.	10	—
	Barac Eugenio, sirotinski adjunkt u Karlovcu	15	—
5	Bišćan Julio, slušatelj pravah u Pešti	20	—
	Belošić Venceslav, kapelan bistrički bisk. zagr.	5	—
	Blažeković Aleksander, sl. varm. zagr. veliki sudac	10	—
	Briglević Janko, fiskal više slavnih gospođinah	10	—
	Budić Ivan, župnik sv. Petra u Zagrebu i prisjed. duh. stola bisk.	10	—
10	Bukvić Konstantin, c. k. vojnički kapelan u svoj Dalmaciji	10	—
	Bunjevac Ivan, sl. varm. zagr. veliki sudac	10	—
	Bunjevac Ljudevit, vlastelin	10	—
	Čačković Josip, začasni sudac sl. varm. zagr.	10	—
	Čar Stjepan, advokat i sl. varm. zagr. začasni fiskal	5	—
15	Čegal Ivan, sl. varm. varažd. veliki sudac	10	—
	Clemens Josip, vice-arkidjakon i župnik u Petrinji bisk. zagr.	10	—
	Cvčtković, povlastjena občina	10	—
	Degoricia Nikola, c. k. kapetan u Gjurjjevcu	25	—
	Demeter Dimitria, doktor medicine	10	—
20	Dolovečak Ivan, fiskal u Zagrebu	10	—
	Društvo mladeži duhovne semenista djakovačkoga	10	—
	Fabek Josip, Dor. med. i kir. fizik sl. varm. zagr. u Karlovcu	10	—
	Filetić Ernesto, župnik u Kutievi biskupie zagr.	5	—
	Füest Josip, župnik kod sv. Ivana u Zagrebu	10	—
25	Gergjan Matia, župnik u Piskorevcih bisk. djak.	15	—
	Golubić Franjo, kapelan u Ternovitići bisk. zagr.	5	—
	Gotlibović Pavao, prepost od Laadeka, vice-arkidjakon i župnik u Valpovu bisk. pečuh.	25	—
	Gvozdanović Janko, sl. i kr. grada Kyrloveca veliki fiskal	10	—
	Gvozdanović Ilija, podnastojnik u semenistu gr. sjed. u Zagrebu	5	—
30	Gvozdanović Pavao, vel. sudac. sl. varm. križevačke	20	—
	Hosvat Petar, fiskal u Zagorju	5	—
	Jakšić Andria, fiskal u Zagrebu	10	—
	Jesenković Krunoslav, župnik u Novaku bisk. djak.	10	—
	Juratović Josip, stolne crkve zagr. prevendar	10	—
35	Jurinić Janko, vel. sudac sl. varm. zagr.	10	—
	K. J., domorodkinja, u Križevcih s devizom napredstavljenom	10	—
	Kargačin Adalberto župnik u Švici bisk. senjske	5	—
	Kargačin Agrikola, bogoslovja doktor, vice-arkidjakon i župnik u Perušicu bisk. senj.	10	—
	Karšul Ivan, župnik u Modrušu bisk. senjske	10	—
40	Klemen Mihajl, kanonik zagr.	10	—
	Kočevar Stjepan, dr. lekarstva, fizik okružni u Početertku na Štajeru	10	—
	Košćec Mihajl, pravdopravnik i eksaktor sl. i kr. grada Varaždina	10	—
	Kostić Gjuro, vlastelin	10	—
	Krizmanić Ivan, opat i župnik bistrički bisk. zagr.	10	—
45	Kukuljević Antun, Sakcinski, c. kr. savjetnik, skolah vjeh. ravnitelj	10	—
	Kukuljević Ivan, Sakcinski	10	—
	Kušljan Dragutin, baron, fiskal i podbilježnik sl. kr. gr. Karloveca	10	—
	Latinović Dragutin, dr. mudroljubja i bogoslovja	10	—
	Strana	500	—

POPIS gospode p. n. darovnikah Matice po abecednom redu.

I. Utemeljitelji, koji su na jednoč 50 for. srebra ili više položili.

		U srebru	
		for.	kr.
	Banovačka I. slavna regimenta	50	—
	Bunjevac Josip, podžupan sl. varmedje zagrebačke	50	—
	Čaić Mihajlo, trgovac u Sisku	50	—
	Čevizović Ivan, trgovac u Karlovcu	50	—
5	Drašković Janko, grof, c. kr. komornik i t. d.	50	—
	Društvo sl. čitaonice narodne u Varašdinu	50	—
	Ferić Tadia, sl. kaptola zagr. kurialni komes	50	—
	Fergić Franjo, župnik u Brestovcu bisk. zagr.	50	—
	Gaj Ljudevit, dr., učrednik Narodnih novinah	50	—
10	Haraminić Mirko, vlastelin	50	—
	Jelačić Eduardo, Buzinski, podžupan sl. varm. zagr.	200	—
	Karina Franjo, plem. u Senju	50	—
	Knežić Kajetan, c. kr. major i sad. upr. Josipove ceste	50	—
	Koritić Franjo od Mrazovca, opat, kan. i kant. st. c. z.	50	—
15	Kuković Josip, biskup djakovački	400	—
	Matizović Ivan, biskup i prepost u Djakovu	50	—
	Mileusnić Teodor i Gjuro, bratja	50	—
	Mladež duhovna semenista zagrebačkoga	50	—
	Ohrenović Miloš, bivši sërbski knjaz, 100 ces. duk.	460	—
20	Orešković Fridrik, c. kr. major u sluinskoj regim.	50	—
	Orssich Juraj od Slavetića, grof, c. kr. komornik	50	—
	Ožegović Metelo, Barlabaševečki, sl. varm. Varažd. v. b.	50	—
	Ožegović Mirko, Barlabaševečki, biskup senjski	100	—
	Penjić Pavao, eksaktor gospošt. djak. od strane offi- ciolata iste gosp.	50	—
25	Smičiklas Gabriel, biskup križevački	50	—
	Uzorinac Ignacio, arkidjakon i kanonik zagr.	50	—
	Vidali Šimun, trgovac u Karlovcu	50	—
	Vranyczany Ambrozio, starij, vlastelin u Karlovcu	50	—
	Vranyczany Ambrozio, mladji, u Karlovcu	50	—
30	Vranyczany Ivan, senjski patricius	50	—
	Vranyczany Nikola, u Karlovcu	50	—
	Vranyczany Simo, rěčki patricius	50	—
	Yuković Mate, arkidjakon, opat i kanonik zagr.	50	—
	Zdenčaj Nikola, Zahromiğradski, c. kr. savjetnik i vèrhovni župan sl. varm. zagr.	50	—
	Ukupno	2660	—

KNJIŽEVNICI I KNJIŽEVNA PUBLIKA

- 7 -

		U srebru	
		for.	kr.
Preneseno		500	—
	Lentulaj Benko, sl. varm. zagr. prvi podžupan	10	—
	Lovinić Ivan, vlastelin	10	—
50	Lukačić Mato, župnik u Oprisavcih bisk. djak	10	—
	Majer Matia, kapelan u Zilju u Kornsnoj	10	—
	Mance Gjuro, kapelan u Merkoplju bisk. senjske	10	—
	Martinković Adalberto, sl. varm. zagr. kot. sudac	20	—
55	Matišević Franjo, kapelan kod sv. Marie u Zagrebu	10	—
	Matić Josip, opat i kanonik u Djakovu	10	—
	Matković Stjepan, župnik u Pušci bisk. zagr.	5	—
	Matošić Matia, župnik u Otoku senj. bisk.	5	—
	Mazuranić Antun, profesor u Zagrebu	10	—
60	Medunić Jelina, udova vlastelinka	10	—
	Medunić Virgilio, uzviš. stola banskoga prisćani bilježnik	5	—
	Mihalčić Antun, arkiđjak. dol. Srijema i župnik u Petrovaradinu	10	—
	Mihalinić Stjepan, župnik u gornjoj Zelini bisk. zagr.	10	—
	Miković Ivan, kapelan u Gušću, bisk. zagr.	15	—
65	Milinković Franjo, župnik u Petrovaradinu kod sv. Roka bisk. dj.	20	—
	Moyses Stjepan, dr. i prof. mudroljubja u Zagrebu	10	—
	Mrak Maksimilian, protokolista duh. stola bisk. zagr.	10	—
	Mudrović Nikodem, kanonik i župnik bakarski, senj. bisk.	5	—
	Muha Ignacio, otac reda sv. Franje, drž. kap. i prof. u Požegi	10	—
70	Muravić Jakob, župnik u Sotinu bisk. djak	10	—
	Neralić Ignacio, kapelan u Pokupskom bisk. zagr.	5	—
	Nikolić Vasilije, uzviš. banskoga stola pris. bilježnik	25	—
	Nugent Alberto, grof	10	—
	Nugent Gilberto, grof	10	—
75	Obrovac Pavao, dr. bogoslovja i prof. u liceju djak	10	—
	Pančić Gergur, prepošt i arkiđjakon, župnik u Gospiću bisk. senj.	10	—
	Pavković Antun, odabrani građanin budimski	10	—
	Pendelin Mirko, kanonik st. crkve zagr.	10	—
	Pepelko Antun, župnik u Rakovu bisk. zagr.	10	—
80	Philipan Ivan, vice-arkiđjakon i župnik u Karlovcih bisk. djak	10	—
	Philippović Adam od Heldenhala, župnik u Gorjanih bisk. djak	5	—
	Pleše Jerolim, župnik u Sunju, senjske bisk.	10	—
	Pobor Pavao, vice-arkiđjakon i župnik u Otočcu bisk. senjske	20	—
	Praunspurger Aleksio, dr. lšk. i fizik sl. varm. križ.	10	—
85	Premelić Antun, župnik bučanski na Stajeru	6	—
	Radić Gašpar, župnik u Petrovaradinu u dolu Ljudevita bisk. dj.	10	—
	Rastić Daniel, c. kr. oberstlajtnant	10	—
	Rogan Stjepan, župnik u Vrabču bisk. zagr.	5	—
	Rodoljub iz Bosne	10	—
90	Sabljak Ivan, c. kr. nar. učioničah upravitelj u Pančevu	10	—
	Šaćić Josip, župnik u Stupniku bisk. zagr.	5	—
	Šagar Augustin, kapelan u Čabru bisk. senj.	8	—
	Šegulja Šimun, kapelan u Vaganu senj. bisk.	10	—
	Sinković Ljudevit, vel. fizikal. sl. i kr. grada Zagreba	10	—
95	Smenđrovac Josip, kapetan sl. i kr. grada Karlovca	10	—
	Sokolčić Antun, župnik u Cerovniku senj. bisk.	10	—
	Šostarić Dragutin, fizikal. i eksaktor sl. i kr. grada Karlovca	10	—
	Šot Josip, dr. bogosl., kanonik st. crkve zagr. arkiđjakon	10	—
	Štamčević Ana, domorodkinja u Zagrebu	10	—
100	Štanjović Ivan, dr. mudroljubja i bogoslovja, prof. u Djakovu	10	—
	Štandnar Antun, provizor kod grofa Nugenta	10	—
Strana		1034	—

- 8 -

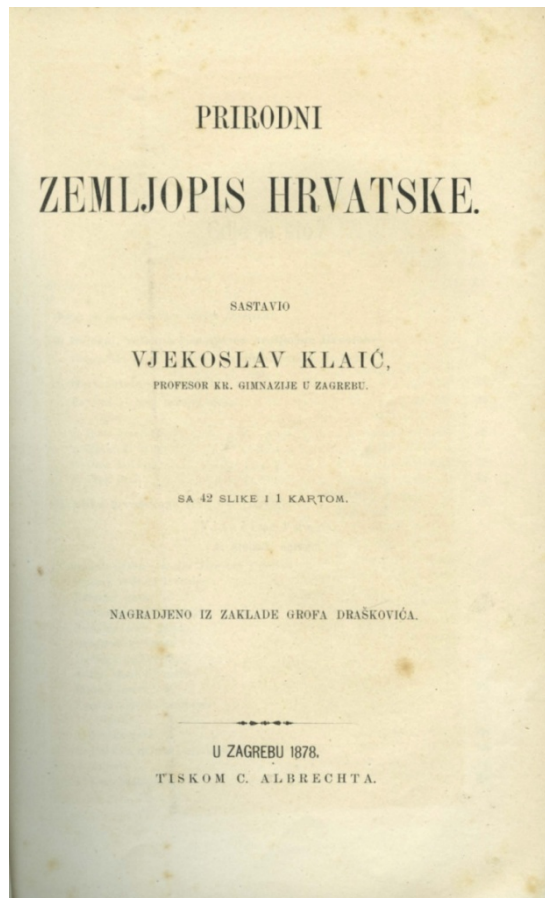
		U srebru	
		for.	kr.
Preneseno		1034	—
	Štandnar Franjo, političkih zagr. novinah učrednik	20	—
	Štandnar Vekoslav, sudac sl. varm. zagr.	10	—
	Štoós Pavao, vice-arkiđjakon i župnik na Pokupskom bisk. zagr.	5	—
105	Šušljaj Danilo, vlastelin	10	—
	Šušljaj Filip, vlastelin	10	—
	Švagel Dragutin, podbilj. sl. varm. varažd.	10	—
	Topolović Marko, vice-arkiđjakon i župnik u Ternjanih bisk. dj.	10	—
	Uzorinać Jakob, sl. varm. križ. sudac	20	—
110	Vahter Franjo, gradjanin u Oseku	5	—
	Vakanović Antun, veliki fizikal. sl. varm. zagr.	10	—
	Vakanović Nikola, sl. i kr. grada Karlovca veliki bilj.	10	—
	Vancaš Aleksa, doktor i fizik sl. varm. zagr. u Zagrebu	10	—
	Vancaš Janko, župnik kod sv. Ane pod Tarnom bisk. zagr.	10	—
115	Vikićnik Josip, župnik u Cvitoviu senj. bisk.	5	—
	Vinković Mirko, sudac sl. varm. varažd.	5	—
	Volf Antun, župnik kod sv. Petra na Stajeru	5	—
	Vranješević Josip, župnik u Garčinu bisk. djak	5	—
	Vraž Stanko	10	—
120	Vučić Mato, slušatelj bogoslovja u simeonu pečubskom	5	—
	Zengoval Franjo, nj. ekse. biskupa zagr. kurialni komes	10	—
	Zerjavčić Ferdinand, fizikal. prisćednik više sl. varm.	10	—
	Zlatarović Roberto, sl. varm. zagr. podbilj.	5	—
	Zubauović Mato, župnik u Punitovih djak. bisk.	5	—
Ukupno		1239	—

III.
Darovníci,
koji su manje prineske polazili.

„Zeruo do zerna puzanja, kamen do kumena palazna.“
Nar. post.

	Akurti Antun, rimski vicekonsul	5	—
	Agić Dragutin, c. kr. oberlajtn	1	—
	Alt Antun, sl. gospoštine moslavačke provizor	4	—
	Ambrož Stjepan, župnik u Goli bisk. zagr.	—	20
	Antol Jakob, župnik u Hlebinah bisk. zagr.	—	20
5	Arlov Ivan, c. kr. lajtn.	1	—
	Artvarić Blaz, župnik u Početerku na Stajeru	1	—
	Babić Janko, vice-arkiđjakon i župnik u Loboru bisk. zagr.	—	30
	Babić Stanislav, vice-arkiđjakon i župnik u Gaju bisk. zagr.	1	—
	Bach Josip, vinske daće vrhovni prijemnik	2	—
10	Bačo Boltek, prevendar u Jastrebarskom	1	—
	Bakić Mihailo, stražmaštar	1	—
	Balasko Josip, provizor u Bukovu	1	—
	Ban Florian, učitelj I. nar. škole u Zagrebu	1	—
15	Baneković Gergur, kapelan imbrihovečki bisk. zagr.	1	—
	Banić Toma, župnik u Aleksincu bisk. senj.	2	—
	Banovačka sl. I. regimenta	9	15
	Barnaš Ladislav, kapelan koprivnički bisk. zagr.	1	20
	Barac Matia, kapelan kod sv. Mihalja u Lovincu senj. bisk.	1	—
Strana		34	45

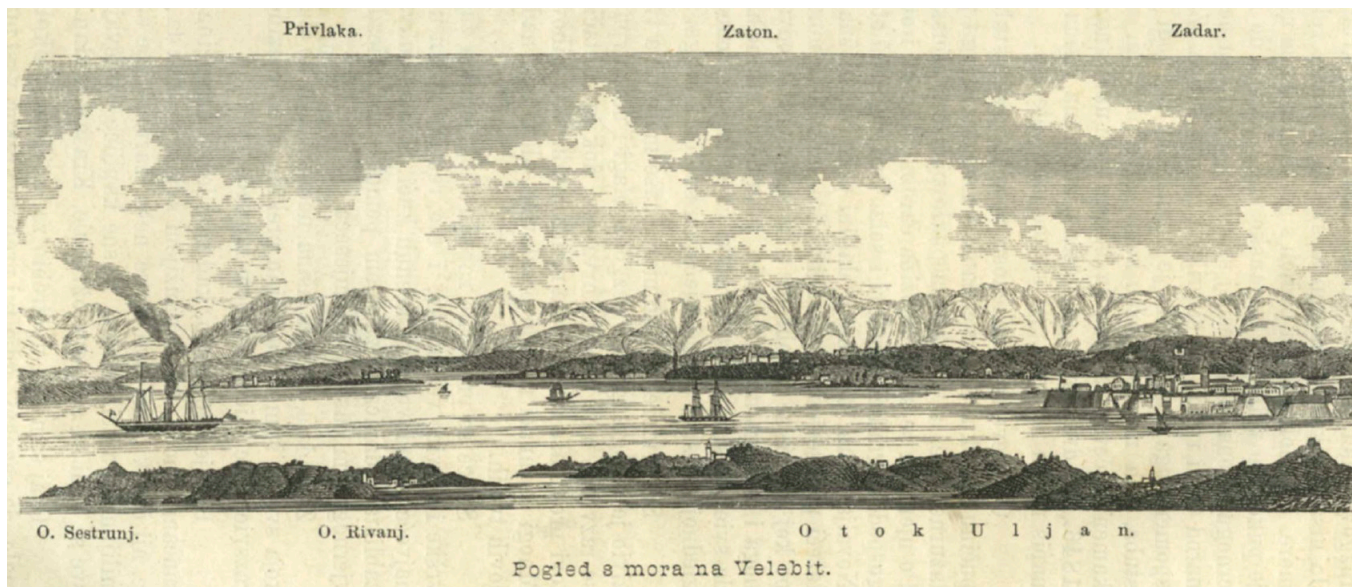
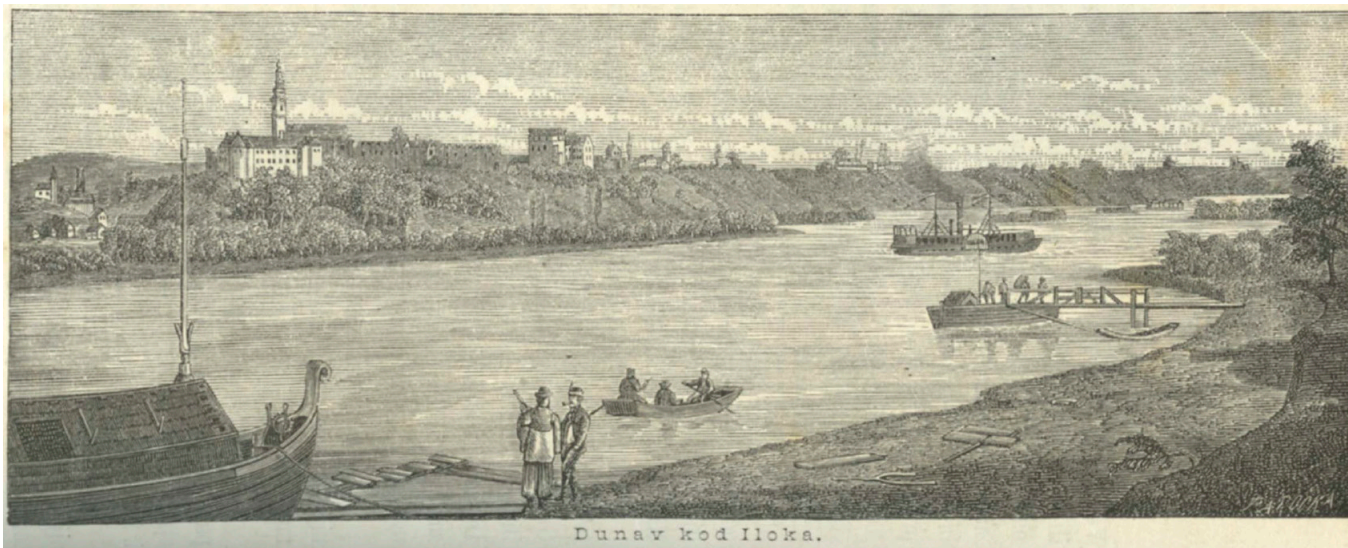
HRVATSKI ZEMLJOPIS

HRVATSKI ZEMLJOPIS

HRVATSKI ZEMLJOPIS

HRVATSKI ZEMLJOPIS

VIJENAC

30

VIJENAC

ZABAVI I POUČI.

Br. 32. U ZAGREBU DNE 10. KOLOVOZA 1872. God. IV.

Izlazi svake subote. — Godišnja ciena 6 for.; poštom i domaćim u kuću 7 for. — Bukopisi se nepravuju.

Zabava: Zagreb. — Prekasno. — Boginje. — Pounka: Po napuljskoj vulkanskoj okolici. — Putno uspomeno. — Listak.

ZAGREBU.

Sjevero A. 8.

<p>Povrh starog Griča brda, Kao junak liep i mlad Smjele glave, čela tvrda, Slavni stoji Zagreb-grad; Živ, ponosit, Jak prkosit, Kad slobode plane boj. Tko tu kliko nebi: Slava, slava tebi, Zagreb-grade divni moj!</p> <p>Mnogo bure povrh njega Prosu svieta udes ljut, Al pod krilom našeg stiega On stajaše tvrd i krut. Ljutit stresa Juris biesa I razmrvi vraga roj. Tko tu kliko nebi: Slava, slava tebi, Zagreb-grade divni moj!</p> <p>Nad njim bjesnu zlatna zviezda, Da ugleda druga drug. Kao soko iz svog gniezda U daleki prhnu jug Glas Hrvatstva, Doziv bratstva: Preni mi se, rode oј! Tko tu kliko nebi: Slava, slava tebi, Zagreb-grade divni moj!</p>	<p>Ti uzkrisi naše pleme, Ti raztjera duha noć, Ti nam siješ znanja sjeme, Ti nam dižeš roda moć. Svjetlohornih, Umotvornih Glava radijaš silan broj. Tko tu kliko nebi: Slava, slava tebi, Zagreb-grade divni moj!</p> <p>Kad zarudi mlada zora, A iz zore dvor i hram, Zlatno polje, zelen-gora, Sjajna Sava, loze plam: Od miline Duša gine, Po krasoti bludeć toj. Tko tu kliko nebi: Slava, slava tebi, Zagreb-grade divni moj!</p> <p>Zagreb-grade, naša glavo, Zagreb-grade, štite naš, Zagreb-grade naša slavo, Kao sunce ti nam sjaš. Budi velik, Jak ko čelik Tisne lieta slavan stoj! Tko ti kliko nebi: Slava, slava tebi, Zagreb-grade divni moj!</p>
--	--

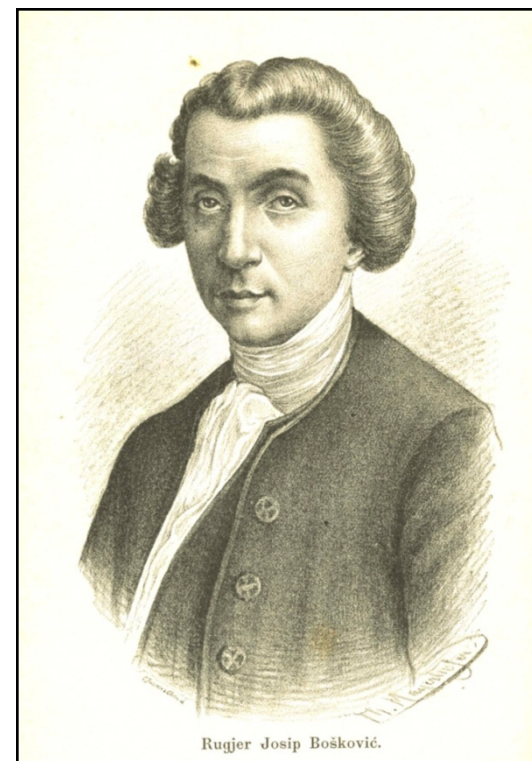
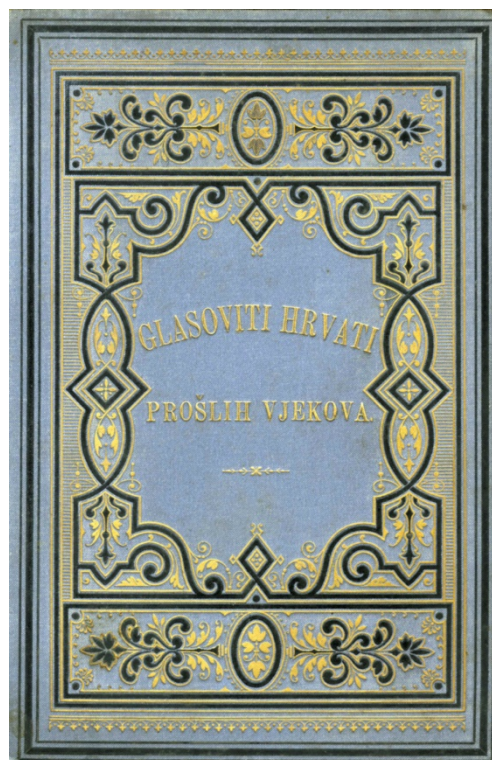
PREKASNO.

Pripoviedka iz života.

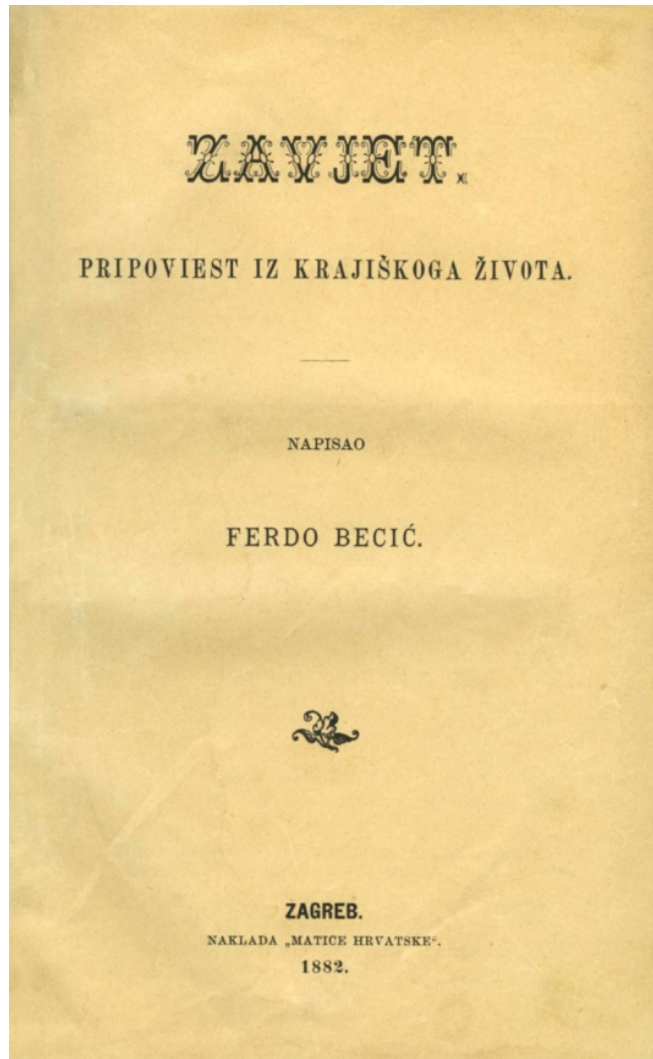
2.

<p>Minuše ovako dva i tri mjeseca. Iza razgovora, koji sam ti malo prije vjerno pri-</p>	<p>obio, probudio se u meni daleko življi interes za Olgu, nego li do sada. Od tada obio sam gotovo svaki dan s njom, te se do brza uvje-</p>
--	---

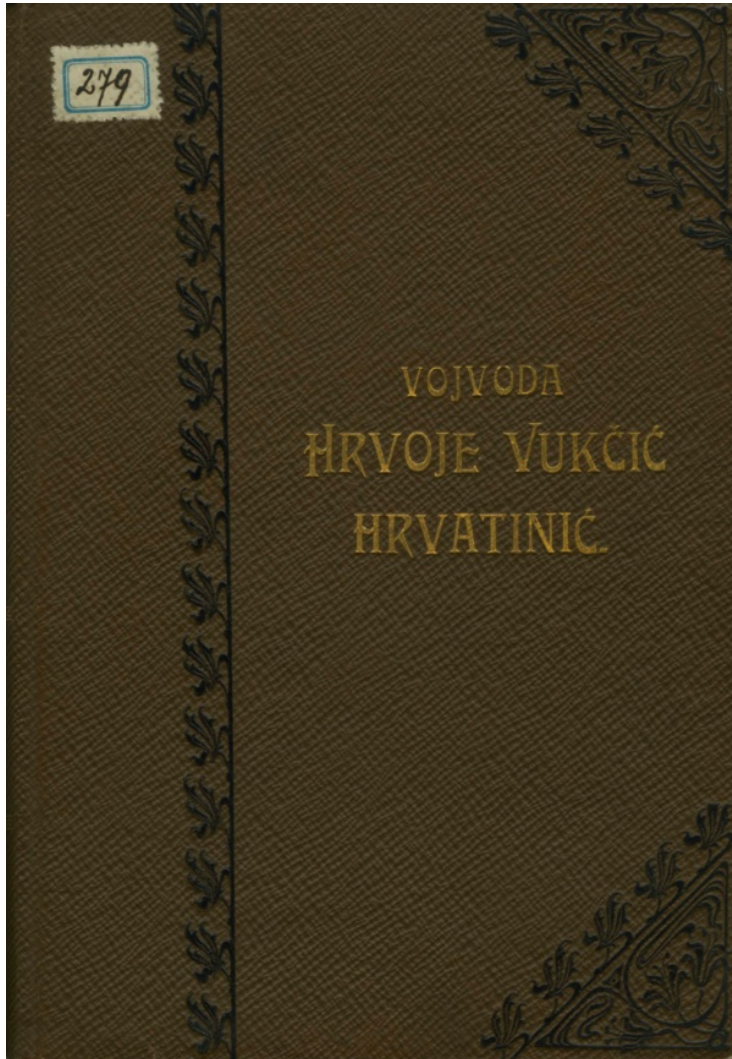
IZABRANA IZDANJA

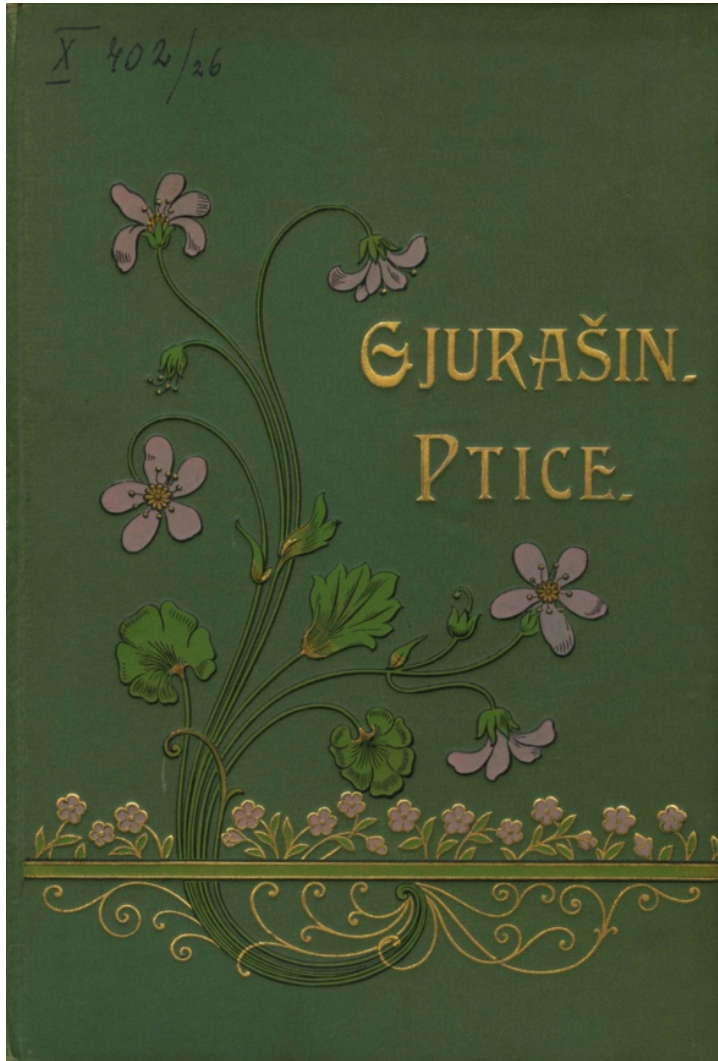
IZABRANA IZDANJA

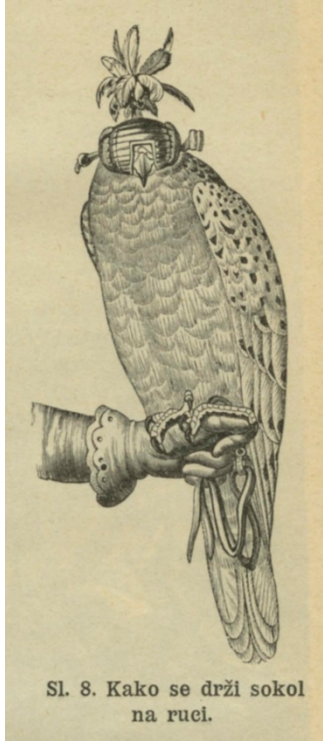
IZABRANA IZDANJA

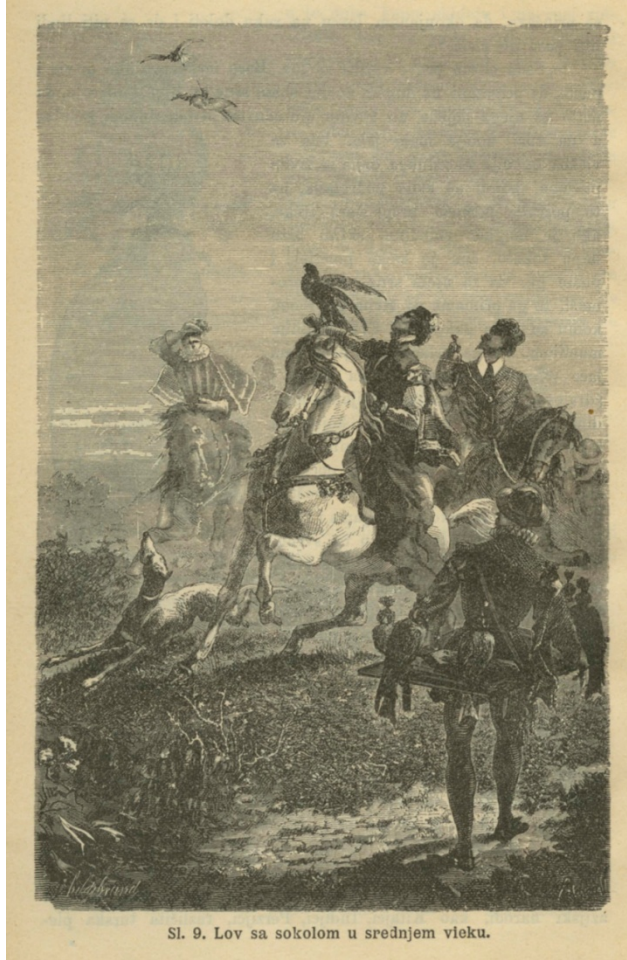
IZABRANA IZDANJA

IZABRANA IZDANJA

Sl. 8. Kako se drži sokol
na ruci.

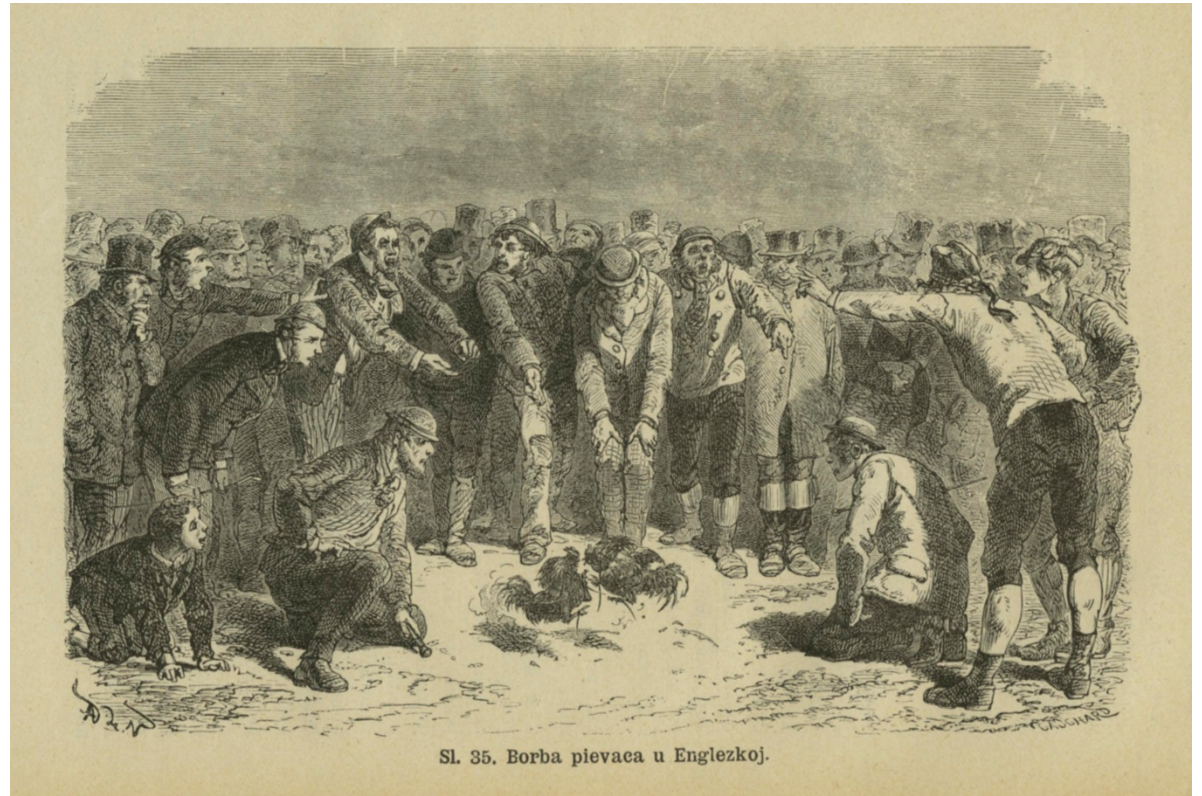

Sl. 9. Lov sa sokolom u srednjem vjeku.

Sl. 10. Lov na zeca sa sokolom u Kitaju.

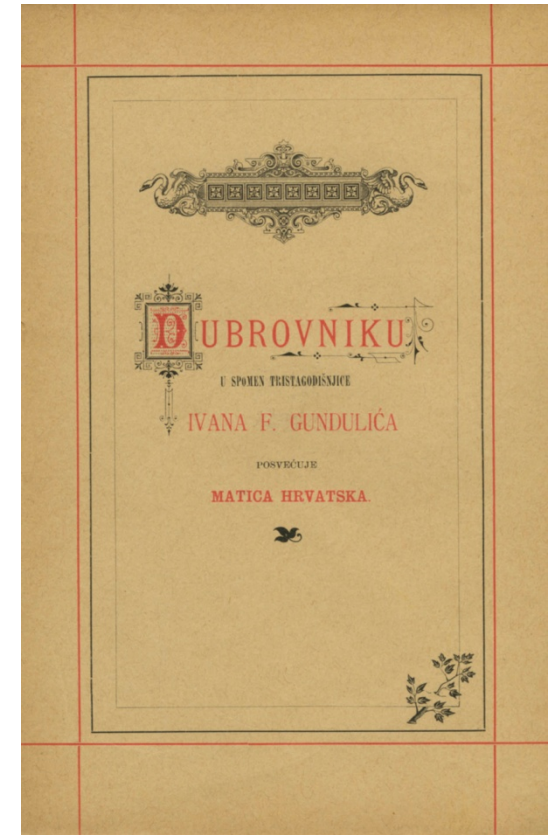
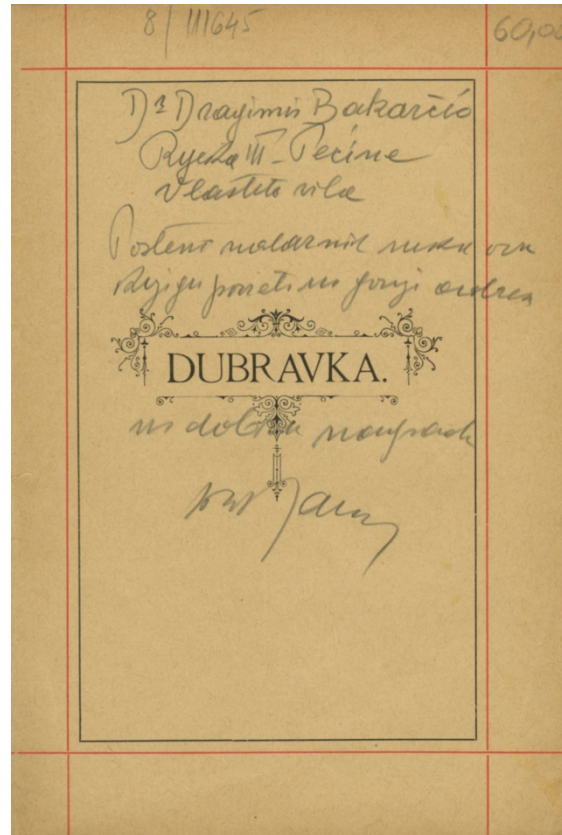
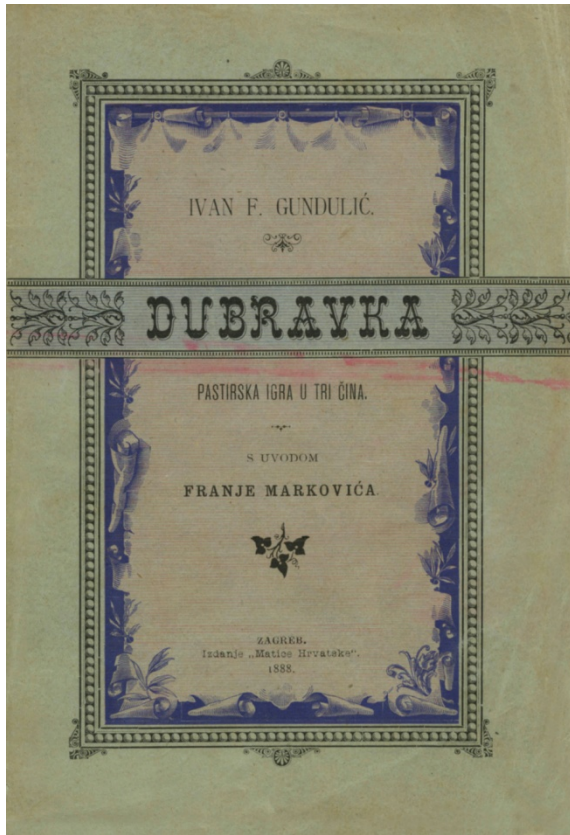
IZABRANA IZDANJA

IZABRANA IZDANJA

IZABRANA IZDANJA

IZABRANA IZDANJA

R
Fi

NARODNO KAZALIŠTE NA RIJECI

Utorak 10. prosinca 1946. Predstava 26.

Priredba za Sindikate

ŠESTI PUT

DUBRAVKA

Svečana igra u tri čina. Napisao Gijvo Frana Gundulić. Muzikom popratio Jakov Gotovac.

Redatelj: Dr. Marko Fotez Dirigent: Ferdinand Pomykala

OSOBE

Radmio	Bogdan Jerković
Ribar	Ivan Đurđević
Miljenko	Josip Marotti
Ljubmir	Ivan Sebelić
Dubravka	Božena Czund
Divjak, satir	Ivo Sotošek
Gorštak, satir	Ivo Popović
Zagorko	Branka Strmac
Ljubdrag	Ivan Pastorčić
Jeljenka, satirica	Marija Crnobori
Vuk, satir	Mate Ružić
Stojna	Zlata Nikolić
Redovnik	Željko Frelić

Pastirice, pastiri, plemići, narod

Scenograf: Vladimir Žedrinski

Srijeda 11. XII. „DUBRAVKA“ - predstava za dake
Četvrtak 12. XII. „U AGONJI“ - A - 3

Ulazna cijena: 30 Lira

U ulaznici su uračunate pristojbe za garderobu i program. — Predprodaja ulaznica u Mjesnom Sindikalnom Vijeću na Rijeci.

Početak točno u 20, svršetak oko 21:30 sati.

NARODNA STAMPARIJA — RIJEKA — 46 3129

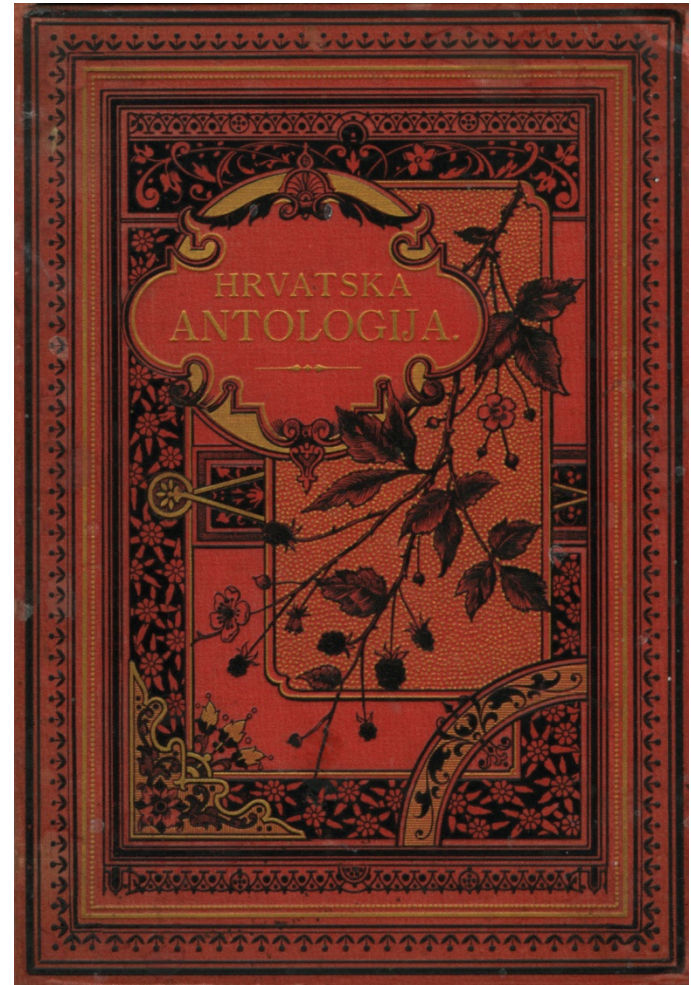
NARODNO KAZALIŠTE - RIJEKA
TEATRO DEL POPOLO - FIUME

PARKET Lijevo — PLATEA Sinistra

Red VIII Sjedalo 9 **Fila Sedia**

PREDST. - RAPPR.
10. XII. 1946

IZABRANA IZDANJA

IZABRANA IZDANJA

GLAS MATICE HRVATSKE

Izlazi dva puta na mjesec. — Cijena mu je za članove 3, za nečlanove 4 K na godinu.

U ime odbora „M. H.“ uređuje član radnik dr. ALBERT BAZALA

BR. 12.—15. U ZAGREBU, DNE 10. LIPNJA 1909. GOD. IV.

Sadržaj 12.-15. broja: Riječ predsjednika „Matice Slov.“ dra. Frana Ilešića na skupštini „Matice Hrvatske“ dne 25. ožujka 1909.
Dr. Velimir Deželić: Mirko Lopašić (1781.—1838.). Jedan od preteča ilirskoga preporoda. (Svršetak.)
R. K.: Naše Matice.
R. F. Magjer: Hrvatska omladinska knjiga u god. 1908.
Jovan Hranilović: Okrugić kao epski pjesnik. (Svršetak.)
Dr. Nikola Andrić: Andro Murat. Prilog člancima „Sabirači Matičinih hrvatskih narodnih pjesama“.
Prosvjetni glasnik: Književnost. — Književne bilješke.

Umoljavaju se gg. povjerenici, koji nijesu priposlali narudžbu, da knjige odmah naruče ili novoga povjerenika prijave.

Povjerenici, koji nijesu poslali **popis članova**, neka taj popis **odmah** pošalju, jer će biti u izvješću štampana imena članova.

Izvješće je već u štampi.

Povjerenici „M. H.“ dobivaju „Glas M. H.“ na dar.

GLAS MATICE HRVATSKE

Izlazi dva puta na mjesec. — Cijena mu je za članove 3, za nečlanove 4 K na godinu.

U ime odbora „M. H.“ uređuje član radnik dr. ALBERT BAZALA

BR. 5.-6. U ZAGREBU, DNE 25. SJJEČNJA 1909. GOD. IV.

Sadržaj 5.—6. broja: Dr. Nikola Andrić: Nikola Tommaseo. (Prilog člancima „Sabirači Matičinih hrvatskih narodnih pjesama“. — Svršetak.)
* *: Naši beletristički listovi.
Dr. Velimir Deželić: Mirko Lopašić (1781.—1838.). Jedan od preteča ilirskoga preporoda.
Prosvjetni glasnik: Matice Hrvatska. — O proslavi književnog jubileja Laze Kostića. — Prva dalmatinska izložba u Splitu. — Temelj i metoda „Današnje financijske znanosti“ i prigovori proti njoj.
Vj. Jakušić: Hrvatska bibliografija. (Nastavak.)

Za god. 1908. doštampane su sljedeće knjige:

Redovna izdanja.

1. *Posljednji Zrinski i Frankopani*: 4° (veliki format, str. 328).
2. *Hrvatsko kolo*, naučno-književni zbornik. Knjiga IV.
3. *Stjepan Radić*: Današnja financijska znanost.
4. *Ivan Lepušić*: *Pustolovka*. (Roman).
5. *Mickiewicz*: Izabrane pjesme. Preveo Iso Velikanović.
6. *I. S. Turgenev*: *Novi rod* (Nov). (Roman). Preveo M. Lovrenčević.

Izvanredna izdanja.

7. *Kolo Hrvatskih Umjetnika*. III. (Kolo jugoslavenskih umjetnika). Cijena K 2.—.
8. *Stjepan Kućak*: *Uljudba prastaroga svijeta*. (Mala knjižnica, sv. V.) Cijena K 0-50.
9. *Ferdo Šišić*: *Hrvatska povjest II*. (1526. do 1790.). (Mala knjižnica, sv. VI.) Cijena K 0-50.
10. *Glas „Matice Hrvatske“*. III. godina. Cijena K 1-50.

Sva izvanredna izdanja stoje K 4-50.

Sva izdanja (redovna i izvanredna) K 10-50.

Povjerenici, koji još nisu poslali novaca, neka se žure s uplatama.

Povjerenici „M. H.“ dobivaju „Glas M. H.“ na dar.

IZABRANA IZDANJA

NAJVEĆE SKLADIŠTE
MUZIKALIJA
I GLAZBENIH POTREPŠTINA

IMADE

KNJIŽARA ST. KUGLI, ZAGREB, ILICA 30

Poblže u cjeniku, koji šaljemo badava.

POPIS

ANTIKVARNIH, RASPRODANIH
I RIJETKIH KNJIGA

IZDANJA

„MATICE HRVATSKE“

KNJIŽARA ST. KUGLI, ZAGREB, ILICA BR. 30

IZABRANA IZDANJA

MATICA HRVATSKA — SVOME NARODU
GODINE 1935.—1936.

KNJIŽEVNI OGLAS

Poštarna plaćena u gotovom

P. n. 8.

Soulovas kom

Sozas

Snijcin

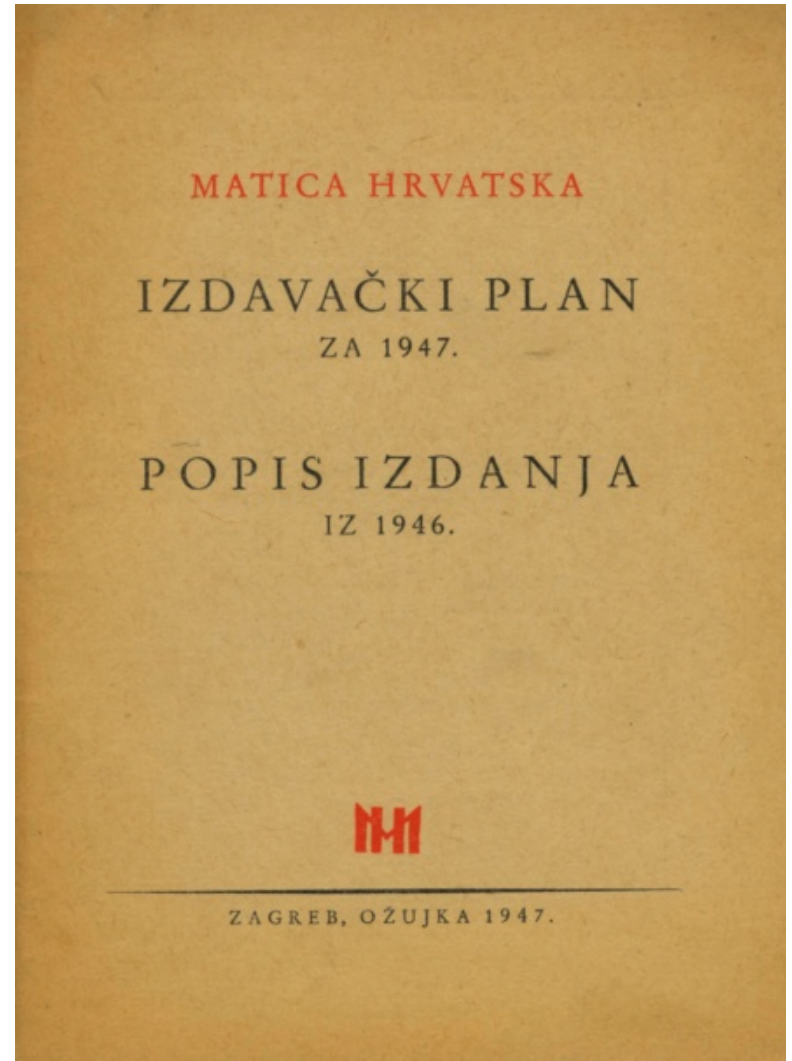
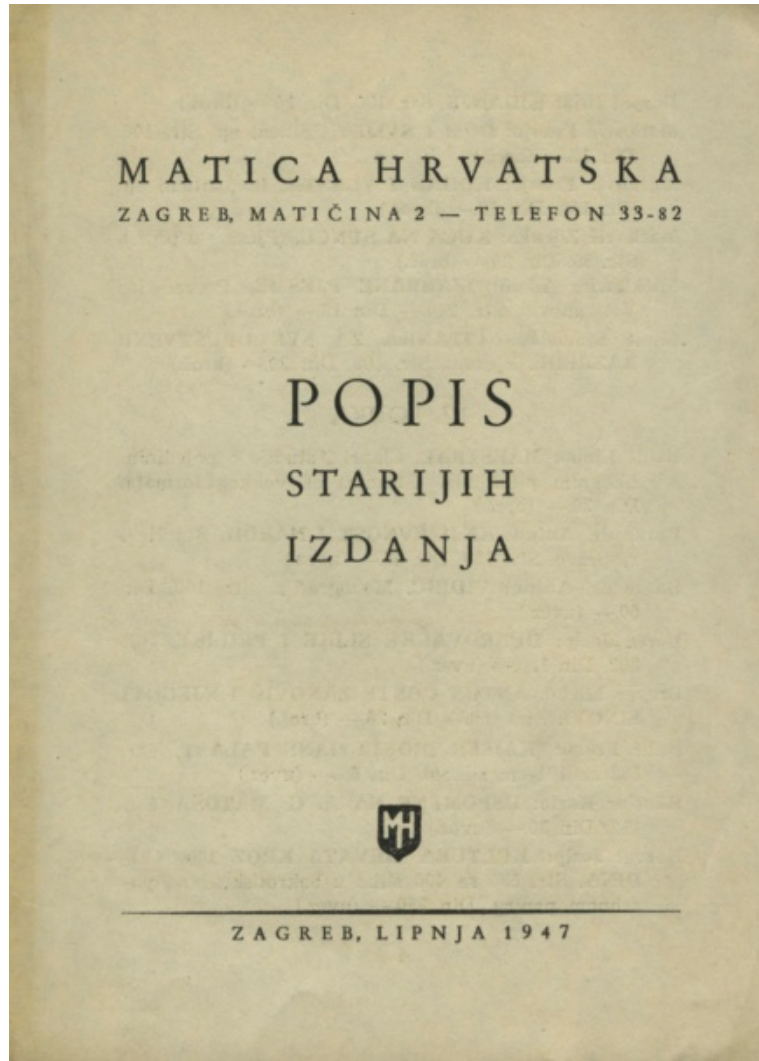
Ne zaboravite, da Matica Hrvatska nije tečno poduzeće, kojemu je stalo samo do povećanja kapitala, nego opća narodna ustanova s velikim zaslugama za razvitak naše kulture u zadnjih stotinu godina;

da ona izdaje izabrana djela hrvatskih pisaca, a prievode samo onda, kad se radi o osobitim djelima svjetske književnosti;

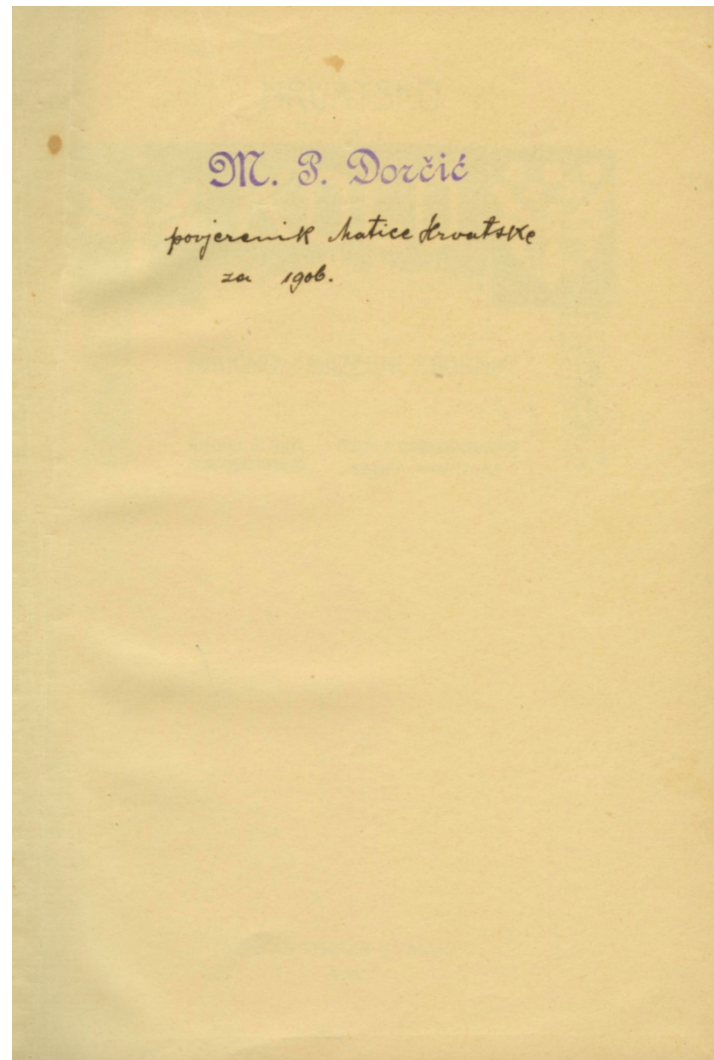
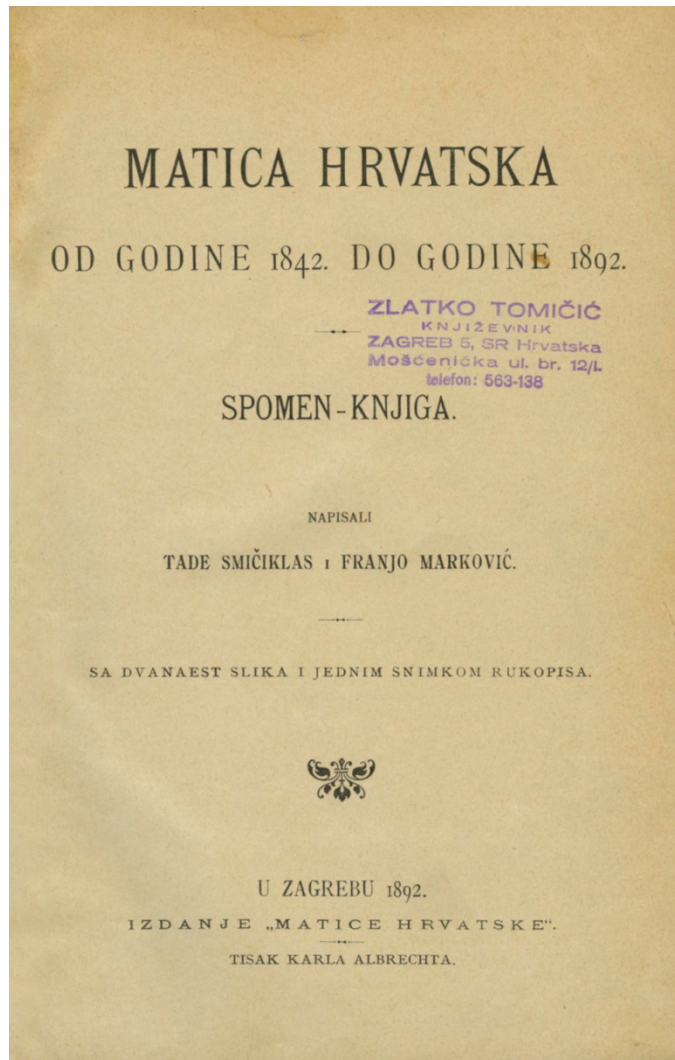
da su djela, koja ona izdaje, svojom solidnom opremom uheras svake knjižnice i

da su najjeftinija, a možete ih dobiti i uz vrlo povoljne optlatne uvjete!

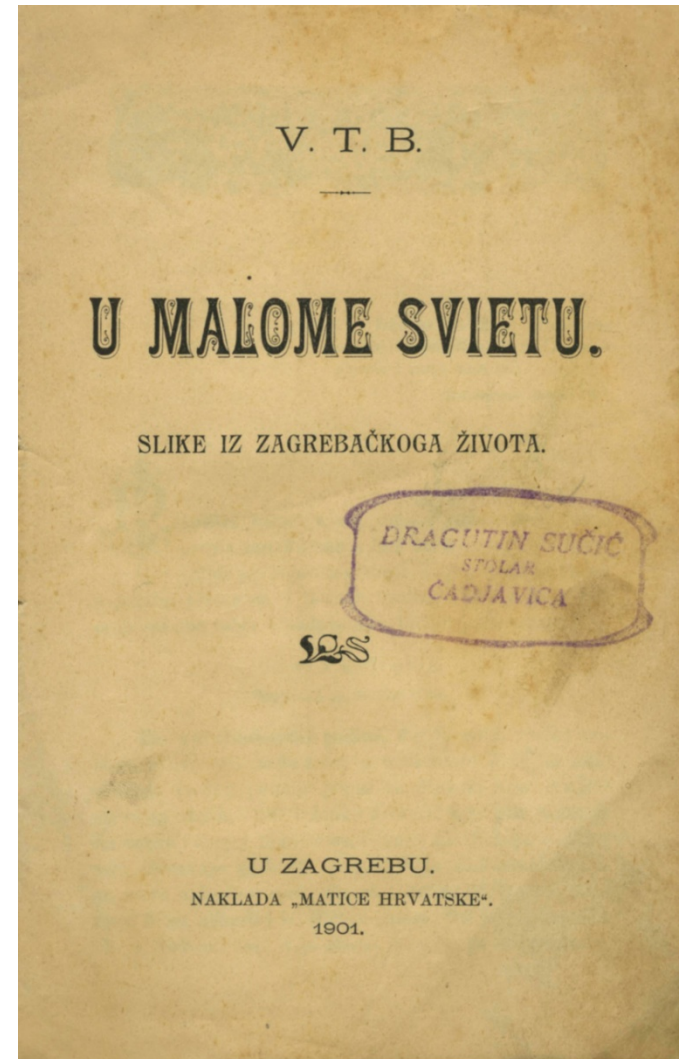
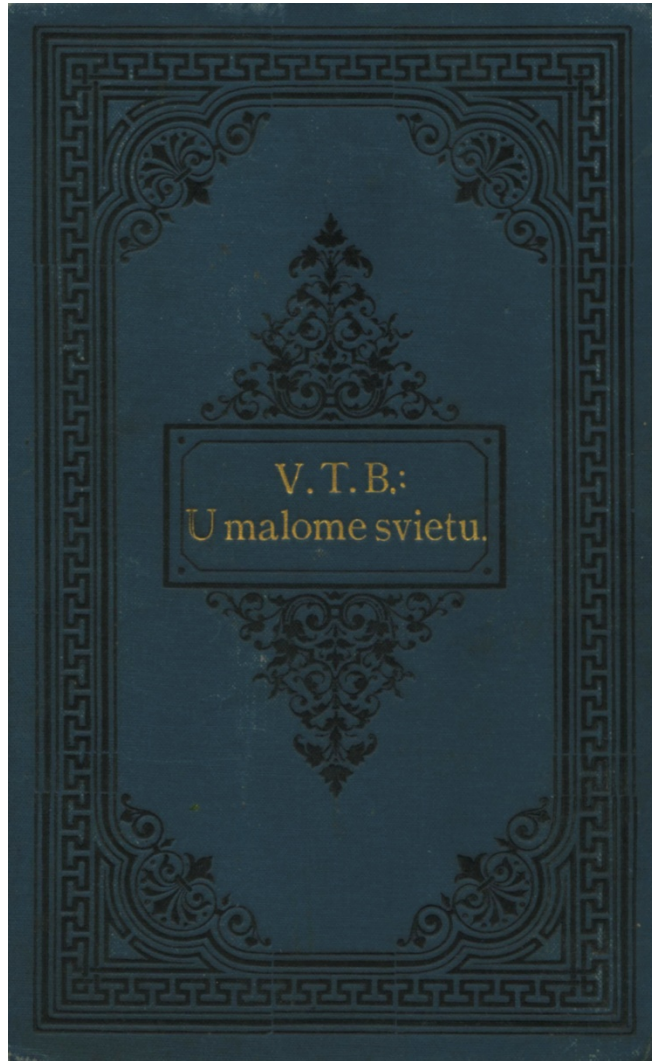
IZABRANA IZDANJA

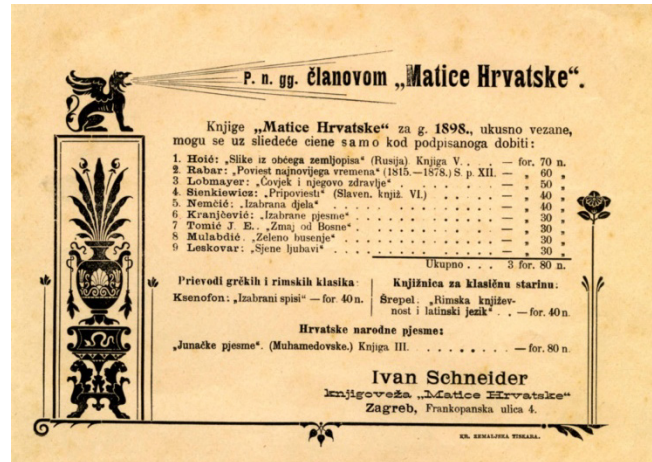
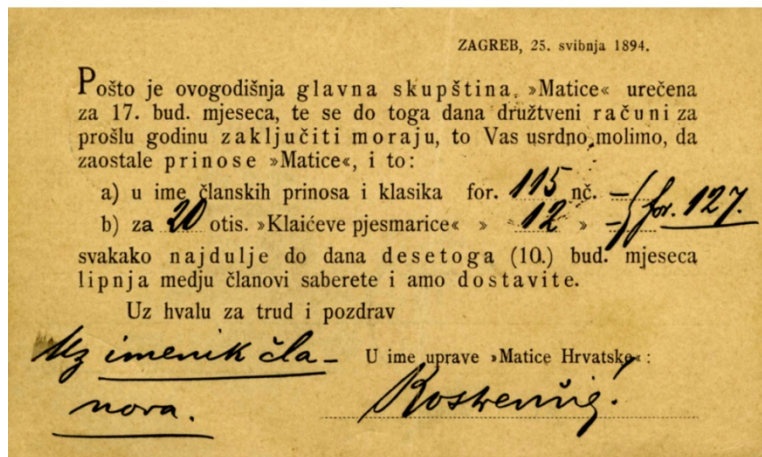
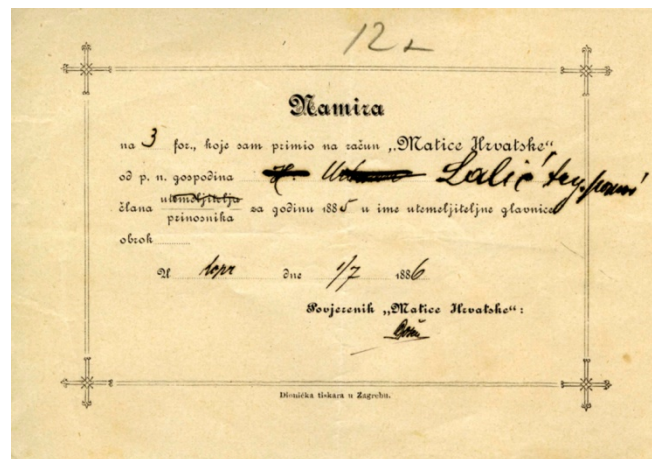
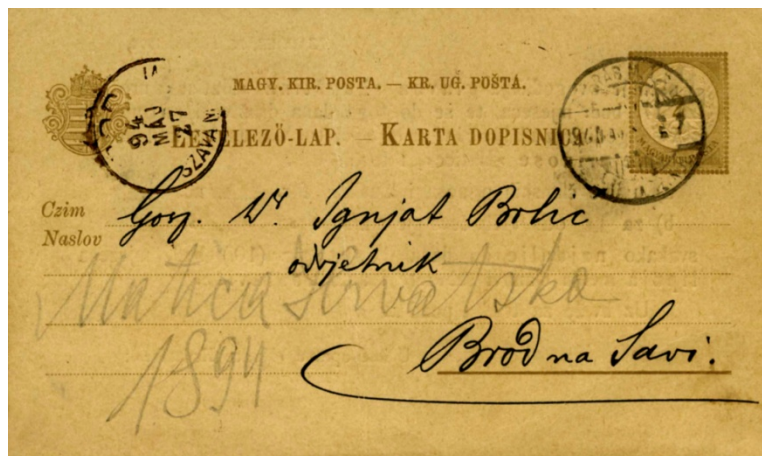
IZABRANA IZDANJA

IZABRANA IZDANJA

ČLANOVI MATICE HRVATSKE

ČLANOVI MATICE HRVATSKE

Članovi „Matice Hrvatske“ godine 1898.*

Počasni članovi : Bogović gja. Julija rođj. pl. Lentulaj u Zagrebu. — Trnski vitez Ivan, umir. pukovnik u Zagrebu.

Admont. Prinosnici : Matevžić o. Eginhard, benediktinac. Miklave o. dr. Rajmund, benediktinac. Pivec o. Maks, benediktinac. Šnid o. Walter, benediktinac. Ukupno 4 člana.

Ajdovščina (Primorska). Povjerenik : Dugulin Ivan, župnik. — *Prinosnici* : Bajec o. Gavril, kapucin u Muravi. Blažko Alfonso, kapelan u Rifenburgu. Božić Ivan, posjednik i zem. viećnik u Podragi. Čitalnica kmetijska u Podragi. Dugulin Ivan, župnik. Favetti Dragutin, blagajnik por. ureda u Malom Lošnju. Kerkoč Stjepan, župnik u Lokavcu. Klanjšček Fran, kapelan u Kamnjah. Kranjec Fran, župnik u Šmarjah. Kržišnik Josip, kapelan u Crnom Vrhu. Leban Ignacij, župnik u Batnjah. Medvešček Peroslav, nadučitelj u sv. Križu. Mužina Antun, učitelj na Brdih. Pavlica Ulrih, učitelj u Renčah. Poljšak Alfonso, župnik u sv. Tomašu. Rupar o. Vilibald, kapucin u sv. Križu. Semenić Ivan, posjednik u Podragi. Šalamun o. Hiacint, kapucin u sv. Križu. Šapla Anton, trgovac u Šturjah. Schlegel August, slikar u Šturjah. Urbančić Vjekoslav, nadučitelj u Batnjah. Ukupno 21 član.

Aleksandrija u Egiptu. Prinosnik : Zibilich G. G.

Antunovae. Povjerenik : Kramarić Ivo, obć. bilježnik. — *Utem,*

koji uplaćuju: Učiona pučka. Učiona pučka u Marinomselu. Učiona pučka u Poljani. — *Prinosnici* : Bažant Franjo, krojač u Uljaniku. Blažeković Gj. Stjepan, učitelj u Marinomselu. Buzadžić Milivoj, obć. blagajnik u Uljaniku. Dokuš Josip, obć. blagajnik. Fučkar Ružica, učiteljica. Kamenar Benjamin, učitelj. Klingenberg Šandor, trgovac.

* Članovi sa zvjezdicom (*) označeni su ujedno i radnici „Matice Hrvatske“.

Izvještaj „Matice“ za god. 1898.

4

169

Virginmost. Utem, koji uplaćuje: Učiona pučka u Boviću.

Vrhgorac. Povjerenik: Kukulj Josip, obć. tajnik. — *Utem*: Gjurović dr. Hinko, obć. liečnik. — *Prinosnici*: Derviš Petar, porezni vjezbenik. Frankić fra Angjeo, župnik u Zavojanih. Gnječ o. fra Petar, župnik u Pasičinu. Jelavić Mate, pučki učitelj u Zavojanih. Jelavić Petar, obć. pisar. Katalinić don Radoslav, župnik u Ravči. Katalavić Mate, obć. pisar. Kukulj Josip, obć. tajnik. Luetić don Josip, nadžupnik u Dusini. Martinac Mate pok. Ivana, trgovac. Milošević Bogdan, pučki učitelj. Pervan Toma, sudb. kaneelist. Polić Ante pok. Marka, trgovac. Vrdojak Maksim, financ. vođja.

Ukupno 15 članova.

Vrlika. Povjerenik: Plazonić J. Ivo, posjednik. — *Prinosnici*: Auer Petar, drvodjelac. Badurina Ivan, oružnički poštovodja. Barbić fra Ivan, župnik. Brađaš Silvio, poreznik u Sinju. Begović Ivan, posjednik. Čitaonica hrvatska. Demarki fra Ante, župnik u Piramatovih Mostinah. Dogan Josip, trgovac. Donadini Frano, poreznik u Sinju. Kotaraš fra Mijo, župnik u Kievu. Lizičar Jakov, drvodjelac. Malić don Ilija, župnik. Nekić Josip, pučki učitelj u Kievu. Novaković Dragan, veleposjednik i trgovac. Penić fra Ante, župnik u Rupah Skradina. Pelizzarić Tomo, trgovački poslovač u Drnišu. Plazonić J. Ivo, posjednik. Plazonić Ivan Nikolin, posjednik. Požgaj Andrija, nadšamar. Ristović Nikola, posjednik i trgovac. Ukupno 20 članova.

Vrpolje. Povjerenik: Vallinger Josip, župnik. — *Utem*: Šule o. Virgil, franjevac. — *Utem,* koji uplaćuju: Učiona pučka. Učiona pučka u Čajkoveih. Učiona pučka u Strizivojini. — *Prinosnici*: Čitaonica. Gregurićević Jakov, župnik u Gundinich. Ivanišević Mato, kapelan. Jurković Franjo, obć. bilježnik. Rüdiger Karlo, trgovac u Strizivojini. Vallinger Josip, župnik. Ukupno 10 članova.

Vukmanić Utem: Učiona pučka.

Vukovar. Povjerenik: Kirchbaum Aleman, blagajnik eskompt. društva. — *Utem*: Car Stjepan, oruž. nadporučnik. Činček Vjetko, župnik u Nuštru. Eltz grof Jakov, vlastelin. Gutal Matija, župnik u Berku. Kirchbaum Aleman, blagajnik. Knjižnica učenička realke. Laudendach dr. Josip, odvjetnik. Laudendach gja. Marija. Soltoković Adam, umir. gruntovničar. Štediona. Tomljenović Jakov, obć. bilježnik. Rogulčić pl. Lazar, major u miru. — *Utem,* koji uplaćuju: Bier Gustav, trgovac. Ensminger Jakob, vlastelin. Horvat Ferdo, financ. podravnatelj. Kirchbaum Srećko, ljekarnik. Matić Svetozar, fin. podravnatelj. Matizović Dragutin, kot. šumar. Obersohn Samuel, veletržac. — *Prinosnici*: Abeles Ivan, državni ovrhovoditelj. Bader Gjuro, realac. Barić Marko, predstojnik. Bartovsky pl. Franjo, porezni oficijal. Belavić o. Placidio, franjevac. Blažur Mijo, profesor realke. Cagašek o. Bonaventura, franjevac.

ČLANOVI MATICE HRVATSKE

170

Čajkaš Ljudevit, realac. Čidić Vatroslav, porez. protustavnik. Dembić Marko, državni orhovoditelj. Družtvo učiteljsko. Dukić Marijan, realac. Franković Josip, ljekarnik. Franjić Šandor, trgovac. Gašparac Srećko, profesor realke. Gottlieb dr. Albert, liečnik. Gretschi o. Felika, javno-učitelj. Gruborović Milan, župan. akcesista. Keleszeny pl. Zador, javni bilježnik. Klemenović Jelsava, realca. Kocian Samuel, financ. ravnatelj. Koller Ervin, realac. Koller Oskar, gimnazijalac. Kraičević pl. Aleks, ljekarnik. Krasković dr. Ljudevit, odvjetnik. Kršić Marija, realca. Laboš Danica, realca. Lukić Svetislav, gimnazijalac. Mach Ivan, obć. blagajnik. Majcen Franjo, učitelj. Makšić Olga, učiteljica. Markulina Matija, financ. perovodja. Masinović o. Ante, franjevac. Mihičić Tješimir, kot. pristav. Mikinčić Mato, financ. perovodja. Nemeš Milan, državni orhovoditelj. Paulić Franjo, financ. tajnik. Peheim Ivan, vlastelinski šumar. Piri Marija, realca. Plavec Ivka, realca. Plivelić Ivan, financ. računar. oficijal. Pšenica Josip, posjednik. „Ressource“, društvo. Rose Viktor, kožar. Rukavina Josip, posjednik. Sandel o. Liborija, franjevac. Sedell Iv. Nep., knjigovodja eskomp. društva. Sedlaček Franjo, Segedi Nikola, župnik u Petrovcu. Slemić Anton, gostioničar. Sokolić Janko, kotar. perovodja. Stangel Ivan, škol. nadzornik. Steininger Franjo, štedione adjunkt. Stojšić dr. Kosta, odvjetnik. Stern dr. Mavro, liečnik. Strunje Anton, realac. Suknić Adolfo, učitelj. Šilhabl Dragutin. Šipek Zdenko, financ. perovodja. Takšić Franjo, kot. predstojnik. Tomljenović Mijat, cipelar. Učiona pučka. Učiona pučka u Bogdanovcih. Vujanović Julio, pravnik. Zoltnar o. Kalasane, gvardijan. Ukupno 86 članova.

Zabok. Povjerenik: Žirović Herman, učitelj. — *Utem.:* Učiona pučka. — *Prinosnici:* Busia Mile, oruž. postajevođnik. Gjuraneć dr. Ivan, župnik i podlašprist. Huis Janko, trgovac u Trebešju. Poljak Ivan, trgovac. Vagion Jelka, poštarica. Žirović Herman, učitelj. Ukupno 7 članova.

Zadar I. Povjerenik: Knjižnica središnjeg bogoslovnog sjemeništa. — *Utem.:* Knjižnica središnjeg bogoslovnog sjemeništa. — *Prinosnici:* Anić Marečić Ante, bogoslov. Arbulić Miho, bogoslov. Barbarossa Kažimir, gimnazijalac. Bučević Ante, gimnazijalac. Carić Juraj, profesor. Ceresatti Josip, bogoslov. Crvarić Filip, kateheta. Čudina Šime, bogoslov. Dominis Ivan, bogoslov. Dorotić Juraj, svećenik. Fulgosi Kažimir, bogoslov. Gavrančić Marin, bogoslov. Gjiroje dr. Ante, profesor. Kalebčić Mihovio, bogoslov. Karković Dinko, bogoslov. Kevezić Stjepan, bogoslov. Kirigin don Zvonimir, duhovnik. Knjižnica (Zmajević). Kujljevan Gjuro, bogoslov. Kunić Niko, bogoslov. Jurin Jeronim, bogoslov (2). Markov Niko, bogoslov. Mazzolin Ante, gimnazijalac. Mrakovčić Vladimir, bogoslov. Musap Krsto, gimnazijalac. Pavlov Damjan, svećenik. Pensa Ivan, bogoslov. Perušnja Gjuro, bogoslov. Petković Ivan,

171

bogoslov. Petrić Juraj, svećenik. Sarjanović Niko, svećenik. Sorić Josip, gimnazijalac. Stjepčević Ivan, bogoslov (3). Šišgorić Ante, gimnazijalac. Tabain Vicko, svećenik. Tudor Ivan, bogoslov. Vidović Vclav, mat. urand. Vučetić Abraham Josip, bogoslov. Vukašinović Stjepan, bogoslov. Žuvanić Ive, gimnazijalac. Žuvić Ante, svećenik-dusobrižnik. Ukupno 45 članova.

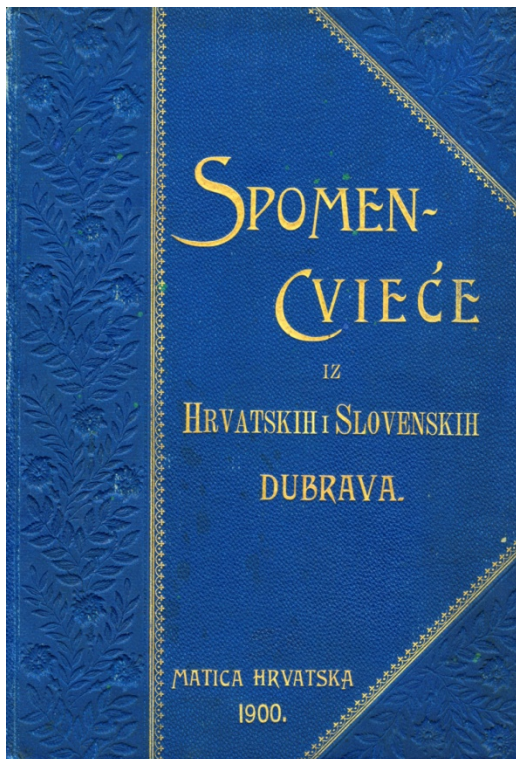
Zadar II. Povjerenik: Nekić Mate, učiteljski profesor. — *Utem.:* Antunović Rikard, vinoslovac. Biankini Juraj, nar. zastupnik i urednik „Nar. Lista“. Buzolić Stjepan, sudbeni prislusnik. Cabrić Ivan, učitelj vjezbaonice. Iveković dr. Ciril, arhitekt. Juranić Andrija, vojn. župnik. Katalinić-Jeretov Rikard, književnik. Knjižnica č. oo. Franjevac. Knjižnica učenička realke. Knjižnica č. oo. trećored. sv. Mihovila. Knjižnica učiteljska u Arbanasima. Nekić Mate, profesor. — *Prinosnici:* Abelić dr. Kazimir, posjednik. Adum Ante, učitelj. Babić Ivan, štediša učiteljska (2). Babić Stjepan, trgovac. Batistić Nikola, vjeroučitelj. Batistić Pavo, učitelj. pripravnik. Bernardi Nikola, politički povjerenik. Bijelić Ivan, učitelj. pripravnik. Bilčić Toma, pomoćnik župnički. Bilušić Ivan, učitelj. pripravnik. Borelli knez Manfred Vranski. Borelli knez Ugo Vranski. Borelli knez Umberto Vranski. Brajković Tomo, upravitelj hrv. gimnazije. Brečić vitez Antun, predsjednik prizivnog suda u miru. Brkljača Vjekoslav, tajnik odbora zemaljskoga. Budisavljević-Predorski Stevo, činovnik. Bulat Eduard, činovnik. Buxa Josip, gimnazijalac. Čačić Ivan, učitelj. pripravnik. Čeligoj Eugen, savjetnik pokr. suda. Čurković Miho, župnik u Diklu. Costa Gilbert, činovnik. Colombani dr. Filip, liečnik. Cičin Josip, profesor. Cičin-Šain Uroš, učitelj. pripravnik. Čuka dr. Jakov, profesor. Deutschman Ferdo, učitelj. pripravnik. Dominković Miho, učitelj. pripravnik. Domić Mate, posjednik. Dujmović Tadija, učitelj vjezbaonice. Endlicher August, upravitelj zemljišno-vjersijskog zavoda. Fabijanić Josip, brijač. Gallasso Slavoljub, učitelj. pripravnik. Gamulin Josip, učitelj. pripravnik. Gatić Nikola, učitelj. pripravnik. Grgić Augustin, učitelj vjezbaonice. Gertscher dr. Adalbert, predsjednik prizivnog suda. Guardiol Jure, pomorski vojn. u Pulju. Golf Lavoslav, kotarski poglavar. Gživanović dr. Jakov, liečnik. Grimani Antun, učitelj. pripravnik. Haračić Frano, profesor. Hribar Alfons, učitelj. pripravnik. Hruseh Vicko, činovnik. Ivanišević Kleme, blagajnik zemalj. odbora. Ivčević Nikola, učitelj. pripravnik. Jagić Antun, vjeroučitelj. Jelić dr. Luka, profesor bogoslovja. Juch Ivan, činovnik. Kalcinić Šime, trgovac u Zmanu. Karabalić gja. Marica. Kasandrić Petar, urednik „Smotre dalmatinske“. Kastrepelli Krunoslav, učitelj. pripravnik. Knežević Šimun, vojn. Knjižnica dalmat. namjestništva. Knjižnica pokraj. učionskog vieća. Knjižnica hrvatske gimnazije. Kosić Mihovio, učitelj. Knego Miho, činovnik. Klačić dr. Pero, odvjetnik i nar. zastupnik. Kokić Ivan, učitelj. pripravnik. Kolina Jakov,

172

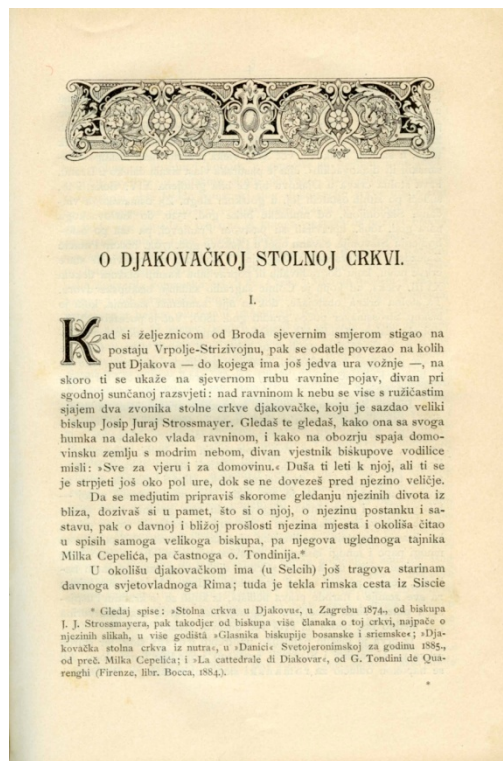
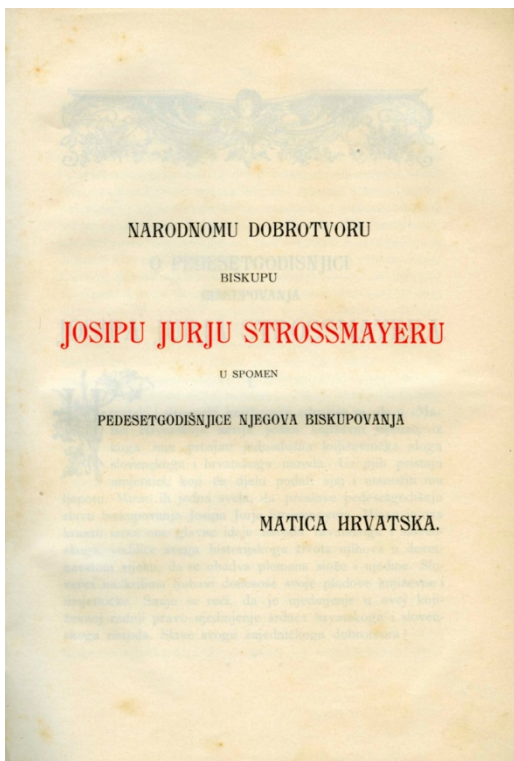
učitelj. pripravnik. Kolonja Šime, činovnik. Kraljić Antun, učitelj. pripravnik. Kopani Artur, trgovac. Korlaet Božo, profesor i narodni zastupnik. Kriletić Antun, profesor. Krstić Mate, činovnik. Kulišić Antun, učitelj. pripravnik. Kušar Marcel, profesor i predsjednik „Matice dalmatinske“. Lovrić Mate, posjednik. Lušić Juraj, profesor. Ljekarna Andrović. Mandolfo David, sudac. Makale Adolf, učitelj. pripravnik. Marcellić dr. Ivo, liečnik. Marušić Gjuro, trgovac. Marušić Petar, učitelj. pripravnik. Matijaš Ivan, učitelj. pripravnik. Matić Tadija, učitelj. pripravnik. Maroli Marko, sudbeni tajnik. Mazalin Mato, učitelj. pripravnik. Meleđa Ivan, trgovac. Matković o. Leonardo, samostanski starješina. Memed Miho, učitelj. pripravnik. Mijalić Marko, učitelj. pripravnik. Mitrović dr. Lazo, urednik „Srpskog Glasa“. Meneghelli Špiro, činovnik. Modrić Šime, trgovac. Nagy Vjd, gimnazijalac. Nardelli Niko, savjetnik namjestništva. Nazor Juraj, činovnik. Nimira Ante, profesor. Novak Antun, činovnik. Nekić Joso, župnik u Jesenicama. Oštrić Grgo, posjednik. Pavličević Antun, učitelj. Pasini Frane Josip, mjernik. Posinković Nikola, učitelj. pripravnik. Piker Josip, učitelj. pripravnik. Padelin Antun, učitelj. pripravnik. Pellegrini Villibald, činovnik. Perić Vergil, profesor i nar. zastupnik. Peričić dr. Božo, liečnik. Počina Roko, profesor bogoslovja. Poković Franjo, učitelj. pripravnik. Plandić Josip, učitelj. pripravnik. Pulišić dr. Vicko, profesor bogoslovja. Radić Pavao, učitelj. pripravnik. Radoničić Mato, učitelj vjezbaonice. Radatović Šimun, učitelj. pripravnik. Radošević Vicko, posjednik u Novigradu. Raičević Grgur, nadbiskup. Ratković Ivan, oružnik. Relja Pavao, trgovac. Rešetar vitez Josip, tajnik kod namjestništva. Roca Stjepan, učitelj. pripravnik. Šarić Petar, učitelj. pripravnik. Škičić Mate, župnik u Dragovci. Šestan Mato, učitelj. Stipanović Budislav, činovnik. „Sokol“, društvo gimnastičko. Schönfeld pl. Hinko, knjižar. Sikirić Marko, župnik u Bibinjama. Saneino Ivan, putujući učitelj. Skurić Niko, učitelj. pripravnik. Smirčić Julij, župnik u Novigradu. Sorić Šime, župnik u Galovcu. Ströll Antun, pokrajinski školski nadzornik. Srzić Roko, učitelj. pripravnik. Studenić o. Ciril, samostanac. Tironi dr. Ivan, sudbeni pristav. Torić Šime, župnik u Arbanasima. Tommaseo dr. Jere, dvorski savjetnik u Beču. Traini Josip, učitelj. pripravnik. Tordeić Antun, župnik u Crnojgori na Pelješcu. Turčić Pavao, učitelj. pripravnik. Urlić Grgur, profesor. Valčić Joso, posjednik u Freku. Vlajki Ivan, učitelj. pripravnik. Vipaue dr. Karlo, liečnik. Vlatković Pavao, posjednik u Novigradu. Vranković vitez Ivan, podpredsjednik zemalj. odbora. Viđučić Ante, župnik u miru u Dragovci. Zakarija Stjepo, učitelj vjezbaonice. Zanella dr. Vicko, liečnik. Zaneta Franjo, župnik na Vrhlicu. Zglav Milan, kotarski školski nadzornik. Zavadnal Milan, pokrajinski školski nadzornik. Zec o. Dobroslav, samostanac. X. Y. Z. (3). Ukupno 164 člana

Ukupno svih članova u Zadru 209.

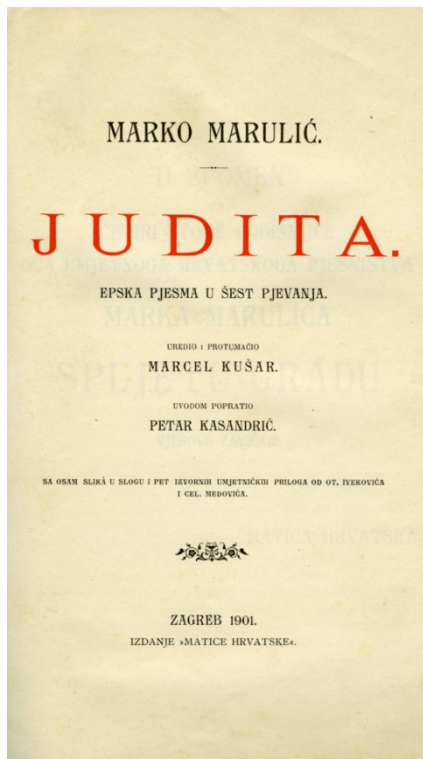
JOSIP JURAJ STROSSMAYER

JOSIP JURAJ STROSSMAYER

JUDITA

JUDITA

Počtovanomu u Isukrstu popu i prmanciru
splitskomu, gospodinu
dom Dujmu Balistriliću, kumu svomu,
Marko Marulić umiljeno priporučen'je
s dvornim poklonom
milo poskita.

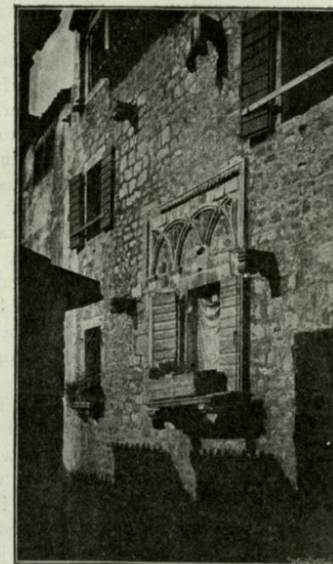
Sih dan svetih korizmenih, počtovani u Isukrstu
gospodine i kume moj dragi dom Dujme! privraćajući ja pisma staroga testamenta, namirih se na historiju one počtene i svete udovice Judite i preohologa Oloferna, koga ona ubivši, 5
oslobodi svu zemlju izraelsku jur od nadvele pogibili. Tuj historiju čtući, ulize mi u pamet, da ju stumačim našim jazikom, neka ju budu razumiti i oni, ki nisu naučni knjige latinske aliti dijačke. Da od te stvari hoteći tvomu otačastvu, obojega 10
jazika dobro umiću, dar prikazati, odlučih naslidovati hitrost dice one, ki o mladom litu starijih svojih darijući, naranče nadiju mirisnimi zel'ji, mažuranom, rusmarinom, rutom; umi-

1. *Sih dan*: Ovih dana. — 6. *nadvele*: nastale — 7. *ulize*: pade. — 9. *ki*: koji. — 12. *starijih svojih darujući*: svoje starije darivajući.

XIX

novi, mletačka vlada i Herceg Stjepan s Bošnjacima sad otvoreno sad skriveno gonjahu i gložahu; vidio nesretnu bosansku kraljicu Mariju, u bijegu pred Turcima, tražiti u Spljetu utok i pribježište; te slušao strepeći prve grozne glasove o turskom bijesu, o pogibiji turske najezde, s koje već stradahu Bosna, Hercegovina i Hrvatska.

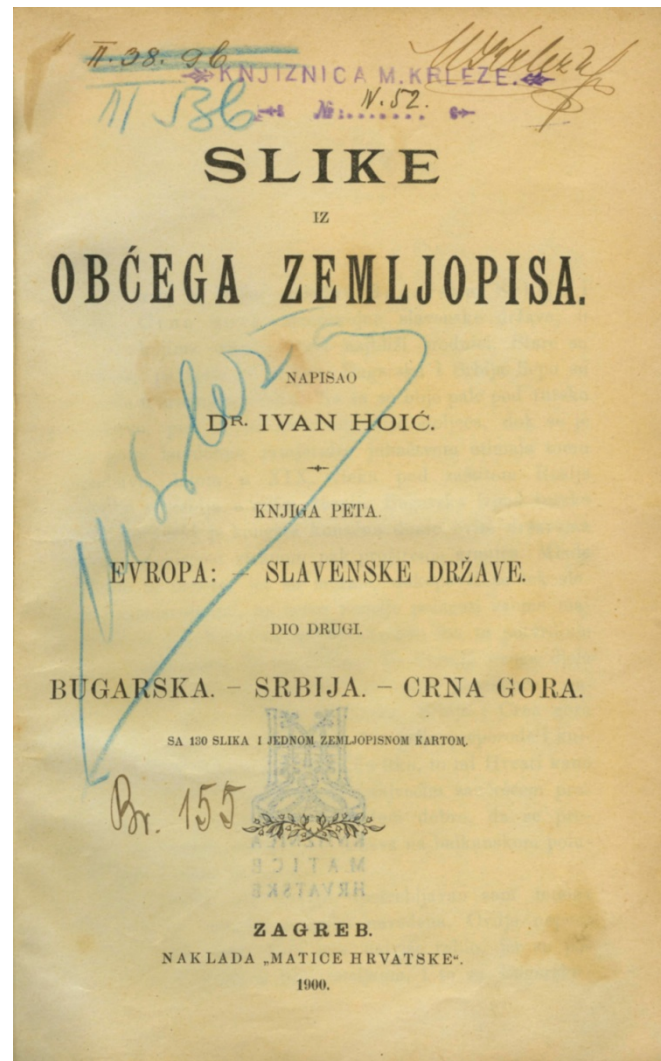
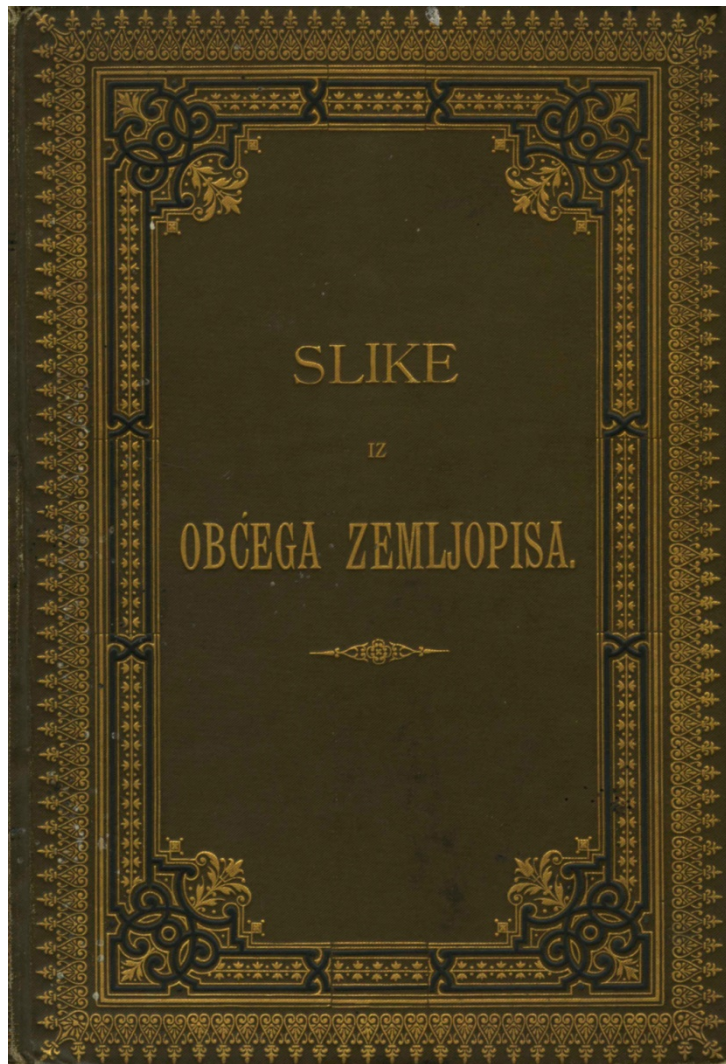
Ulijevahu mu valja da neku pouzdanost i neki ponosni osjećaj bezbrižnosti govori, što ih je slušao o silnoj moći mletačke republike, i izvanjski sjaj, kojim se njezini predstavnici prikazivahu u svakoj svečanoj prigodi. Valja da mu se mladenačkoj duši prvi put prikazala sjajna slika moći i ugleda staleža, kojemu pripadaše, i svemoći mletačkog lava pri svečanom dolasku onog Antuna Loredana, koji je pramaljeća 1465. god. prvi put ušao kao novi konte i kapetan u grad Spljet. Mleci obasipahu, osobito u ovakim prilikama, veličinom i sjajem svoje ljude i svoju vladavinu, da više odsine mletačka moć i veličina. Veličanstveno bijaše to slavlje, kojim bi se po propisanom obredu novi »konte« uveo u grad.¹ Iz manastira u Poljudu, ili iz onoga sv. Felice na morskoj obali blizu grada, gdje bi se iskrao iz ponosne galije i konakovao, dok ne bi došli po nj, krenuo bi novi mletački »konte« put stolice svoje, praćen golemom i sjajnom povorkom. Prvi idjahu vojnici iz četiri gradska kvartijera, svetoga Dujma i svete Klare (de civitate veteri), sve-

Sl. 2. Marulićeva kuća u Spljetu (sa druge strane ulaza u ulici staroga grada).

¹ Bilješke savj. Alačevića, po kazivanju dr. G. L. Albertija, *Uho askezi*

SLIKE IZ OPĆEG ZEMLJOPISA

SLIKE IZ OPĆEG ZEMLJOPISA

Sl. 29. Procesija u dvoru rilskog samostana.

Sl. 55. Plovdiv: Trgovska ulica.

SLIKE IZ OPĆEG ZEMLJOPISA

Sl. 22. Bugarsko selo.

U ovoj se knjizi opisuju: Bugarska, Srbija i Crna gora, samosvojne slavenske države, u kojima stanuju naši najbliži srodnici. Stare su to države, pa ipak su mlade. Bugarska i Srbija liepo su već cvale u srednjem vieku. Na to su obje pale pod tursko gospodstvo, pod kojim su ostale više stoljeća, dok se je Crna gora istodobno zamjernim junačtvom otimala tomu gospodstvu. Istom u XIX. vieku pod zaštitom Rusije oslobadja se Srbija, a zatim kasnije Bugarska izpod turske vlasti. Berlinski je kongres konačno donio ovim državama stranom neovisnost stranom pak proširenje granica. Mlade su dakle te države, jer su morale, dokopavši se tek slobode i samosvojnosti, na novo temelje polagati svome materijalnome i kulturnome napredku, kao što to potvrđuje gotovo svako poglavlje ove knjige. No čitatelji ovoga djela uvjerit će se s radošću, da ma i uz velike poteškoće i zapreke ipak mlade države Bugarska, Srbija i Crna gora ozbiljno i uporno nastoje, da se što prije preporode i kulturom približe ostaloj Evropi. Ako itko, to mi Hrvati kano najbliži srodnici Srba i Bugara s najvećim saučešćem pratimo svaki napredak njihov, znajući dobro, da se procvatom slavenskih samosvojnih država na balkanskom poluotoku jači i celo Slavenstvo.

Pri izradbi ove knjige upotrebljavao sam mnoga djela, koja su većinom u knjizi navedena. Ovdje napose spominjem ona djela, koja sam najviše rabio, jer su poznata kano najbolja o tim zemljama, i to za Bugarsku:

SLIKE IZ OPĆEG ZEMLJOPISA

SLIKE IZ OPĆEG ZEMLJOPISA

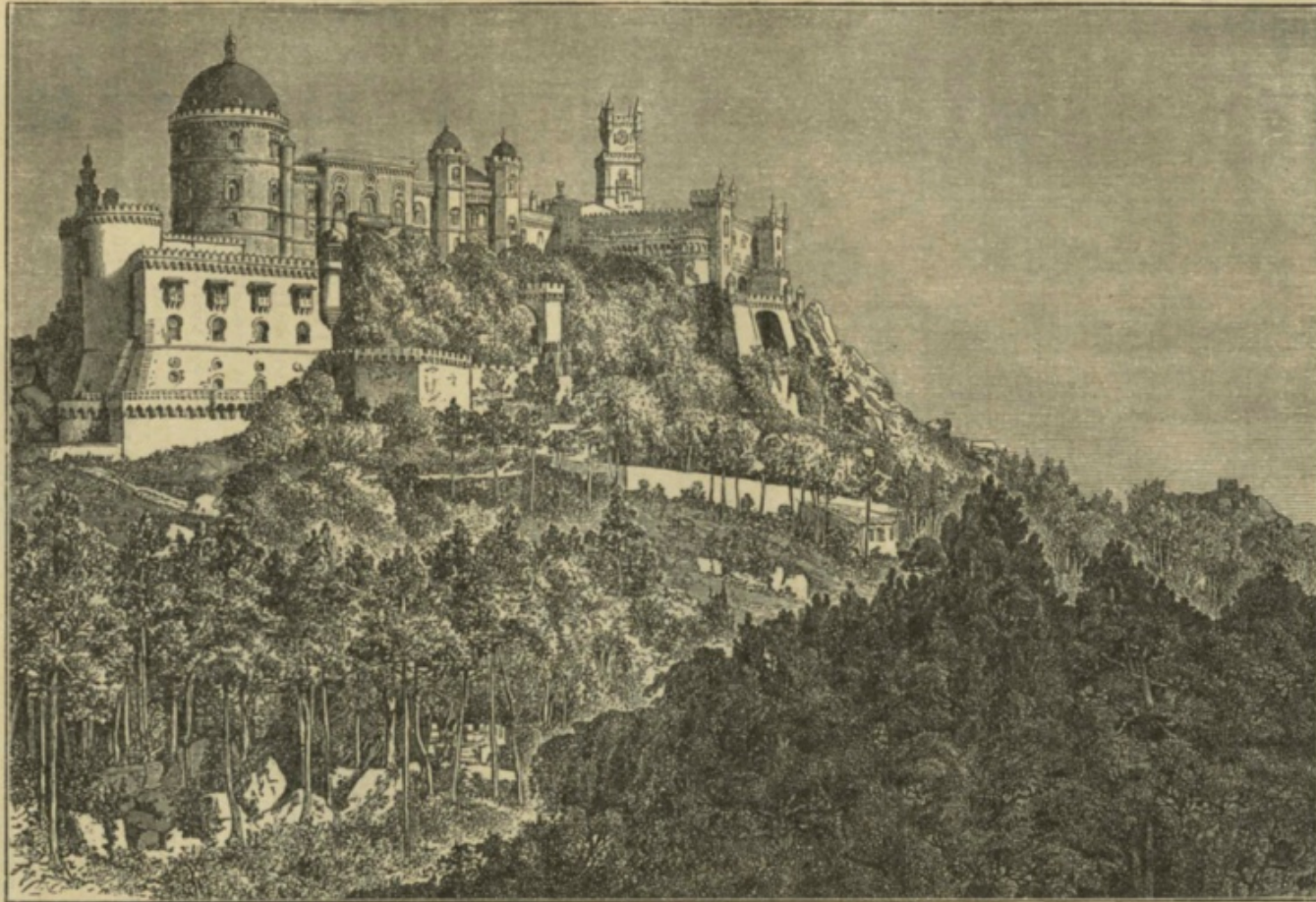
Sl. 22. Pariz: Place du Carrousel, Louvre.

SLIKE IZ OPĆEG ZEMLJOPISA

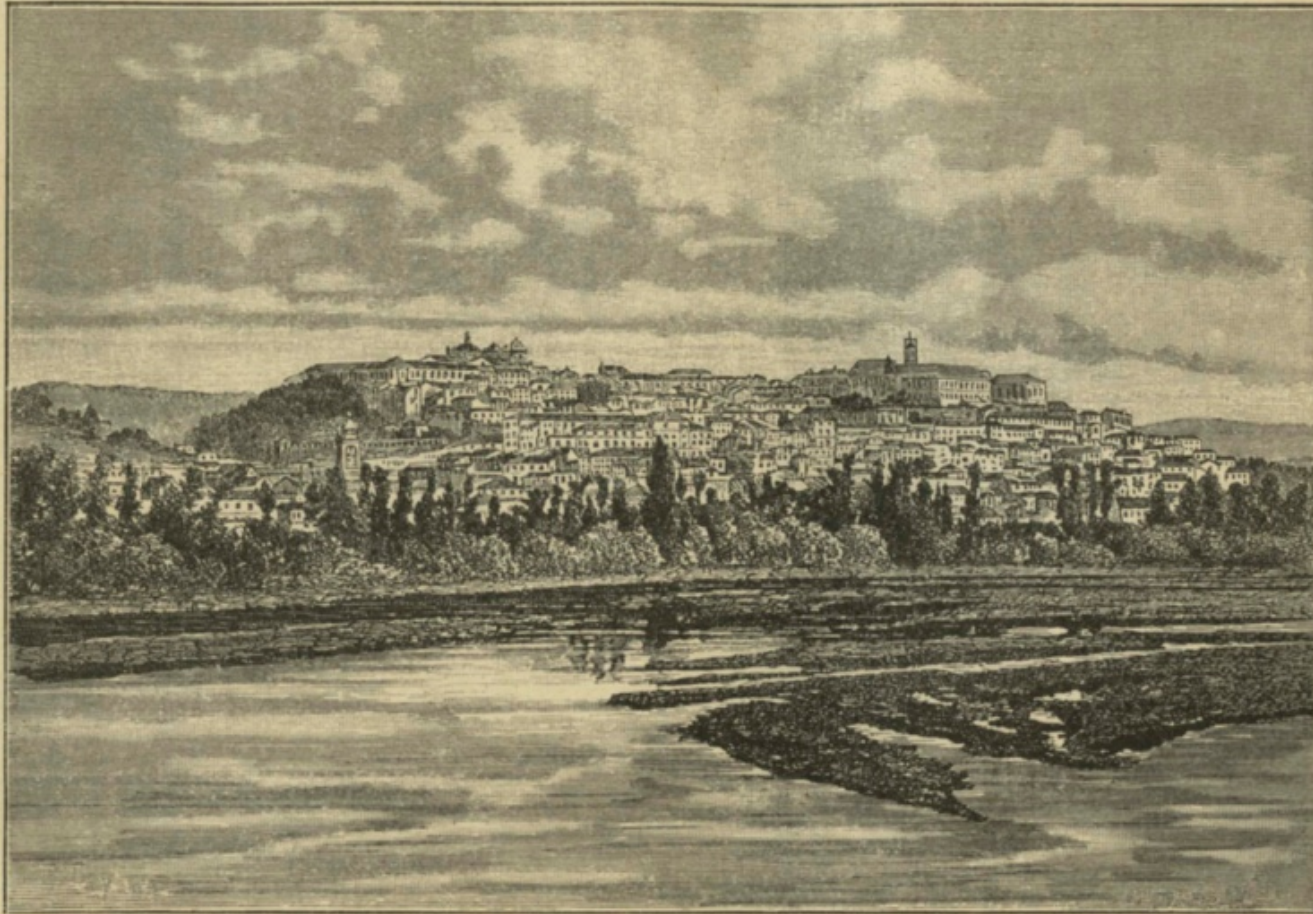
Sl. 15. S t o c k h o l m.

SLIKE IZ OPĆEG ZEMLJOPISA

Sl. 33. Cintra, kraljevski ljetni dvorac u Portugalskoj.

SLIKE IZ OPĆEG ZEMLJOPISA

Sl. 35. Coimbra.

SLIKE IZ OPĆEG ZEMLJOPISA

Sl. 54. Tarantella-ples na Capriu.

SLIKE IZ OPĆEG ZEMLJOPISA

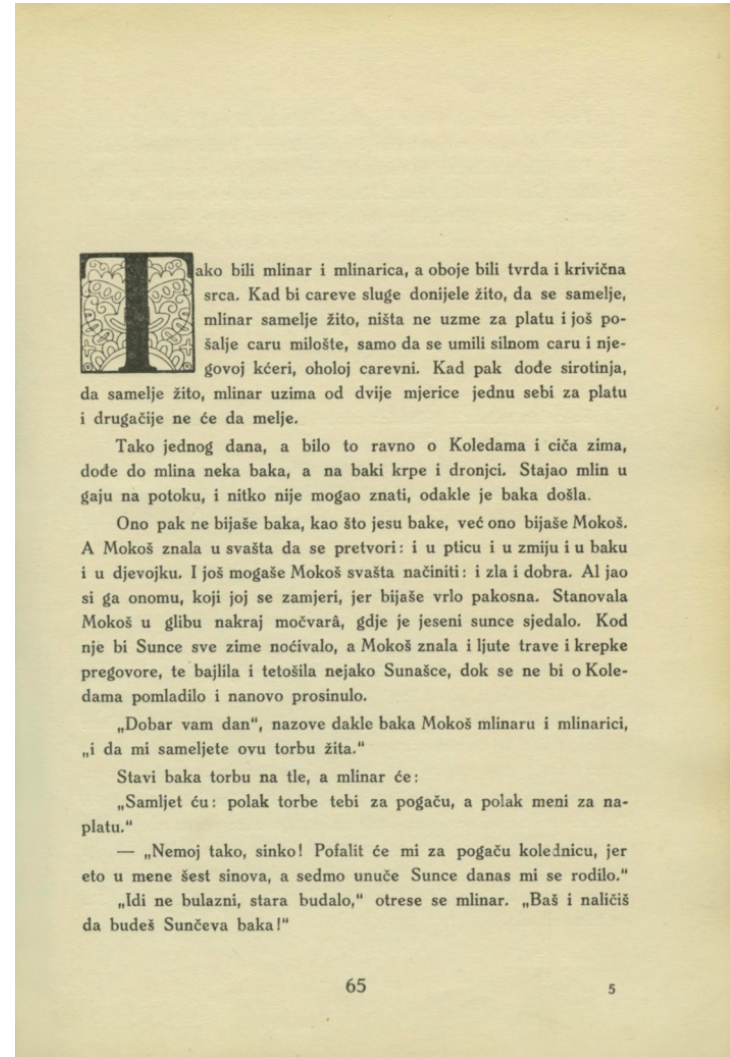
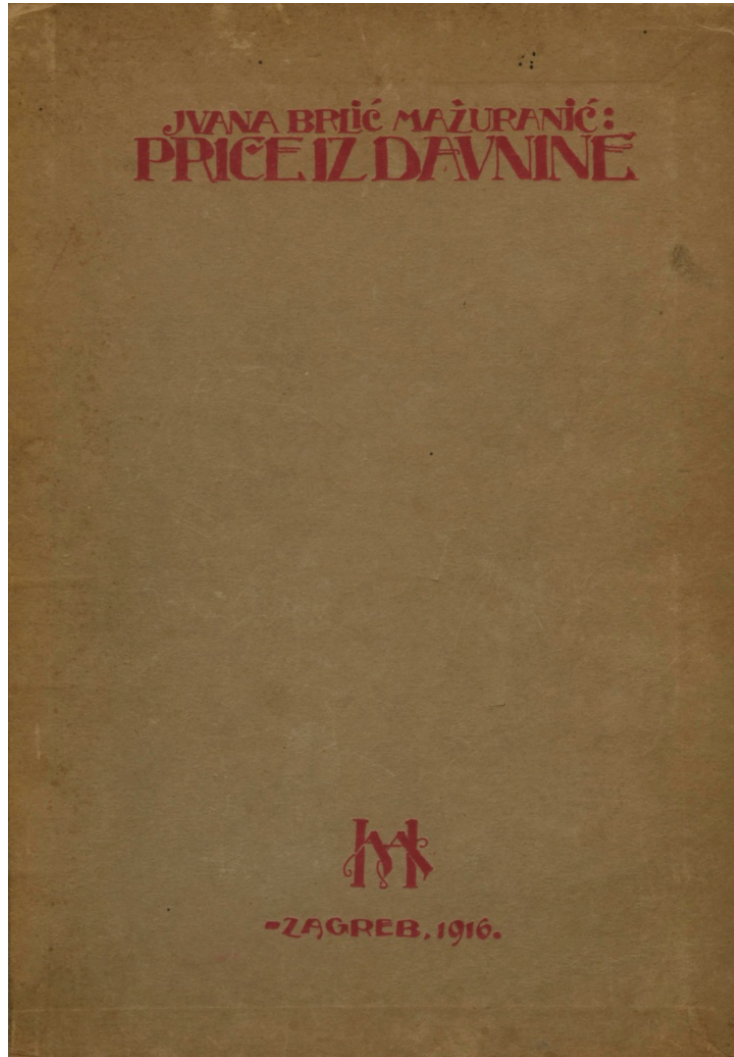
Sl. 13. Na srednjoj Volgi.

SLIKE IZ OPĆEG ZEMLJOPISA

Sl. 42. Blagoslov vode kod Kijeva.

IVANA BRLIĆ MAŽURANIĆ

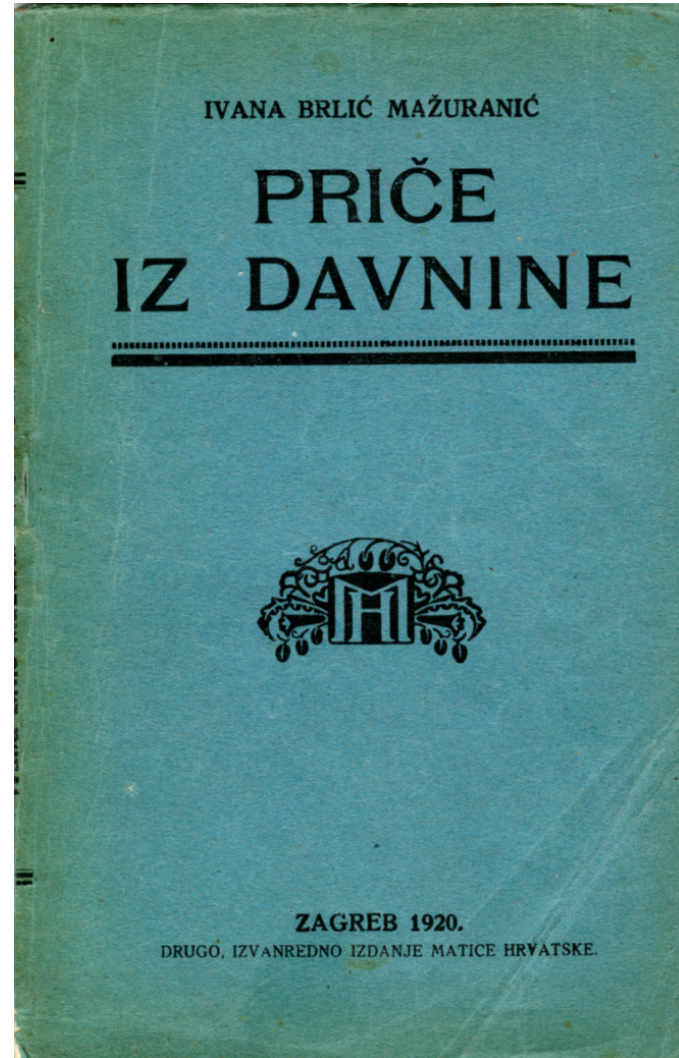
IVANA BRLIĆ MAŽURANIĆ

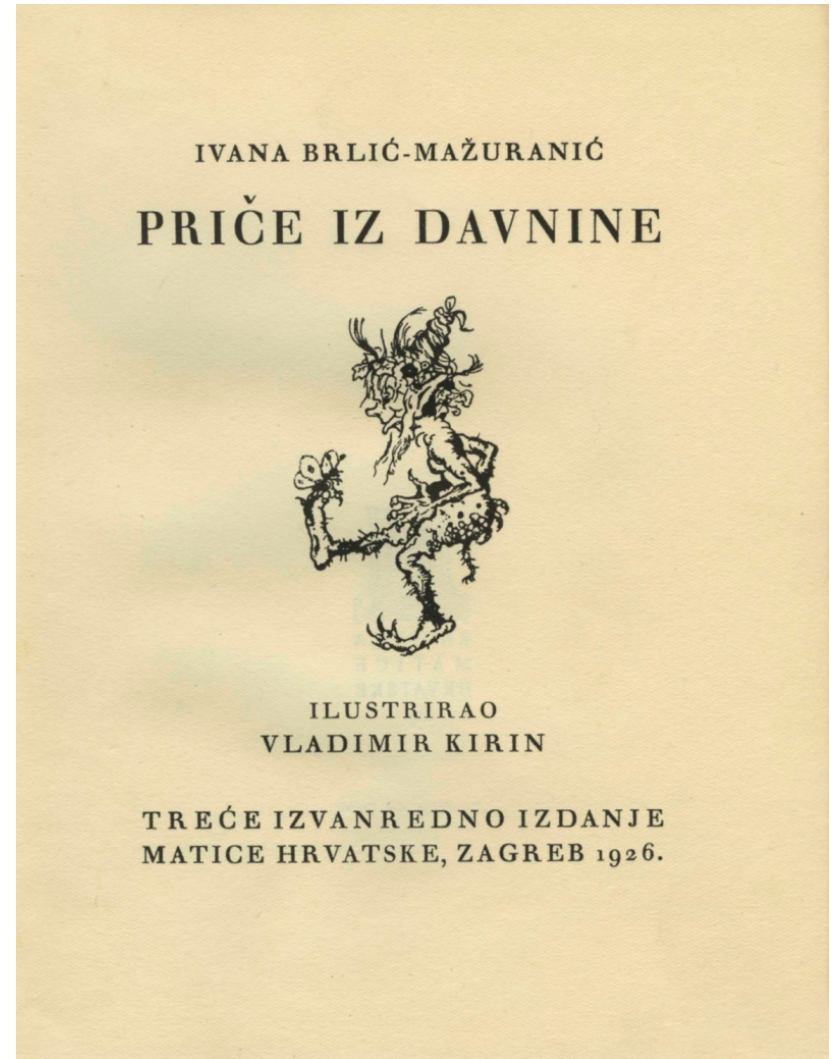
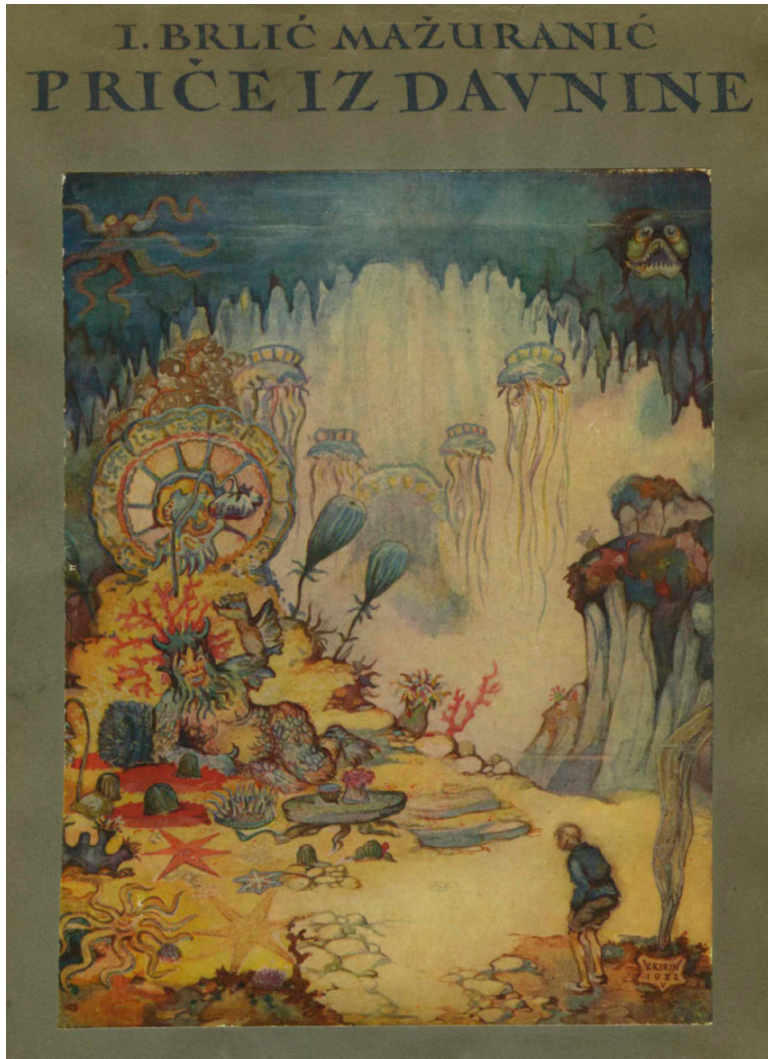
NEVA NEVIČICA I OLEH BAN.

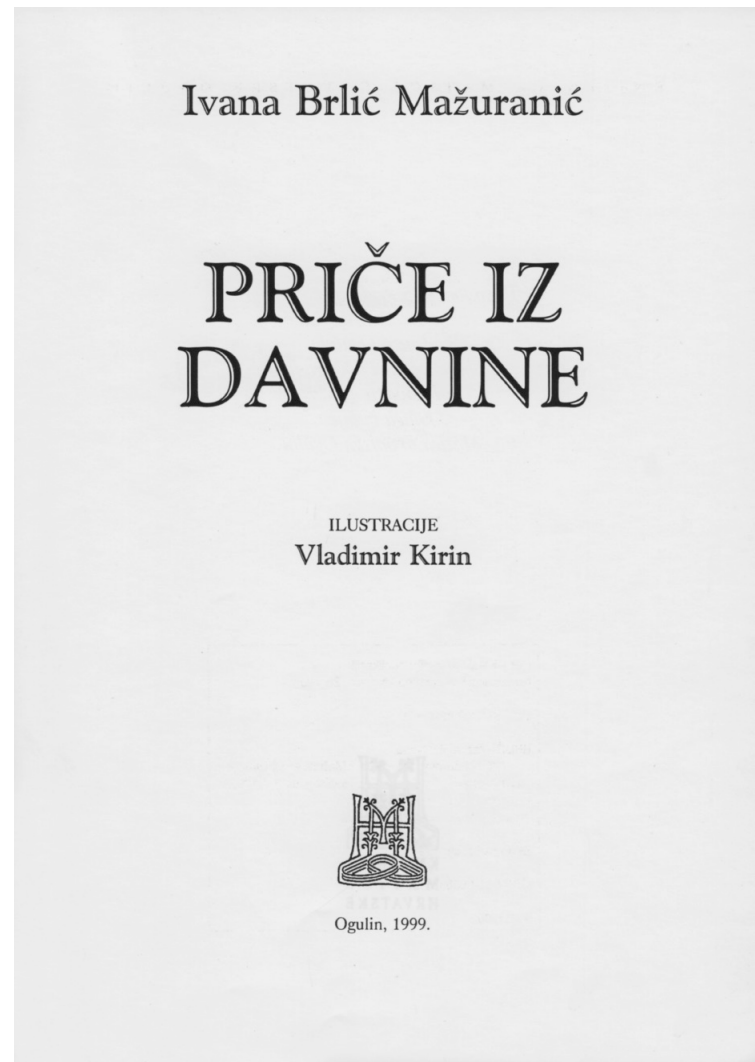
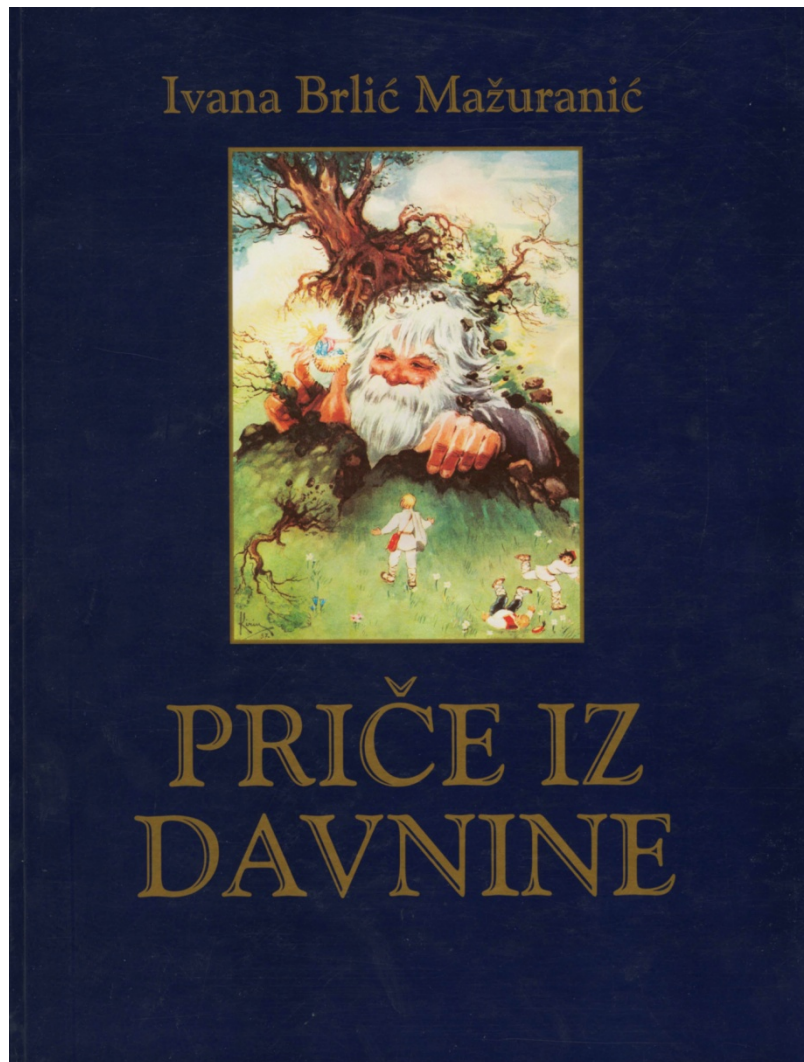
JUNAK RELJA I ZMAJ OGNJENI.

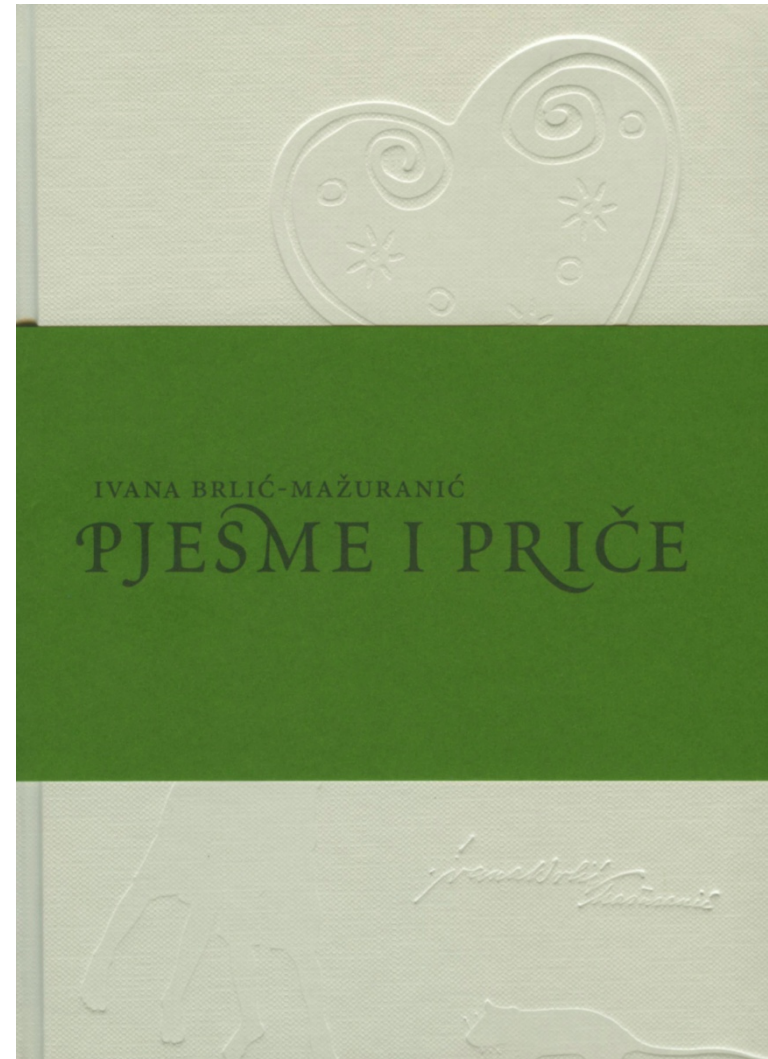
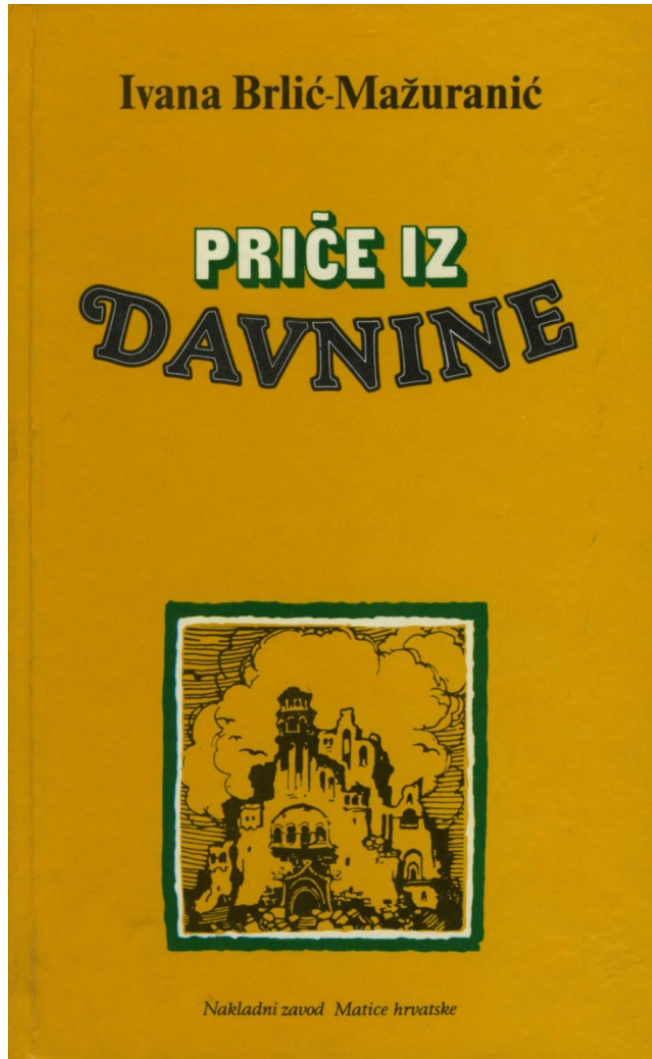
IVANA BRLIĆ MAŽURANIĆ

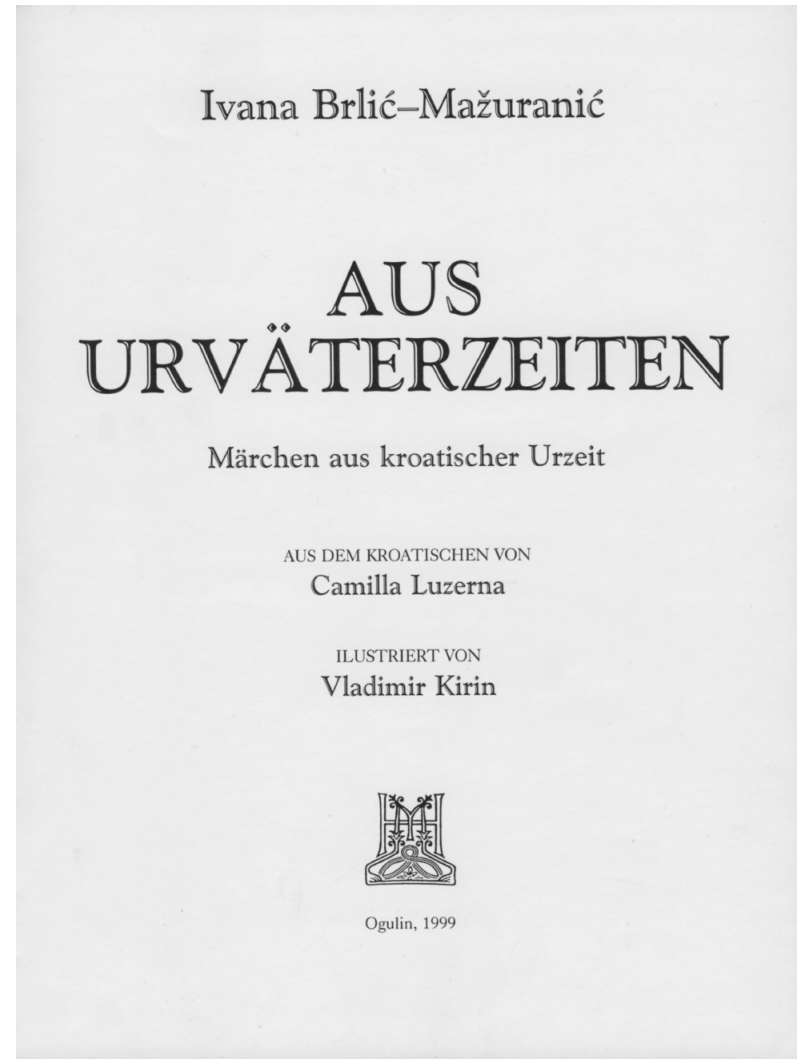
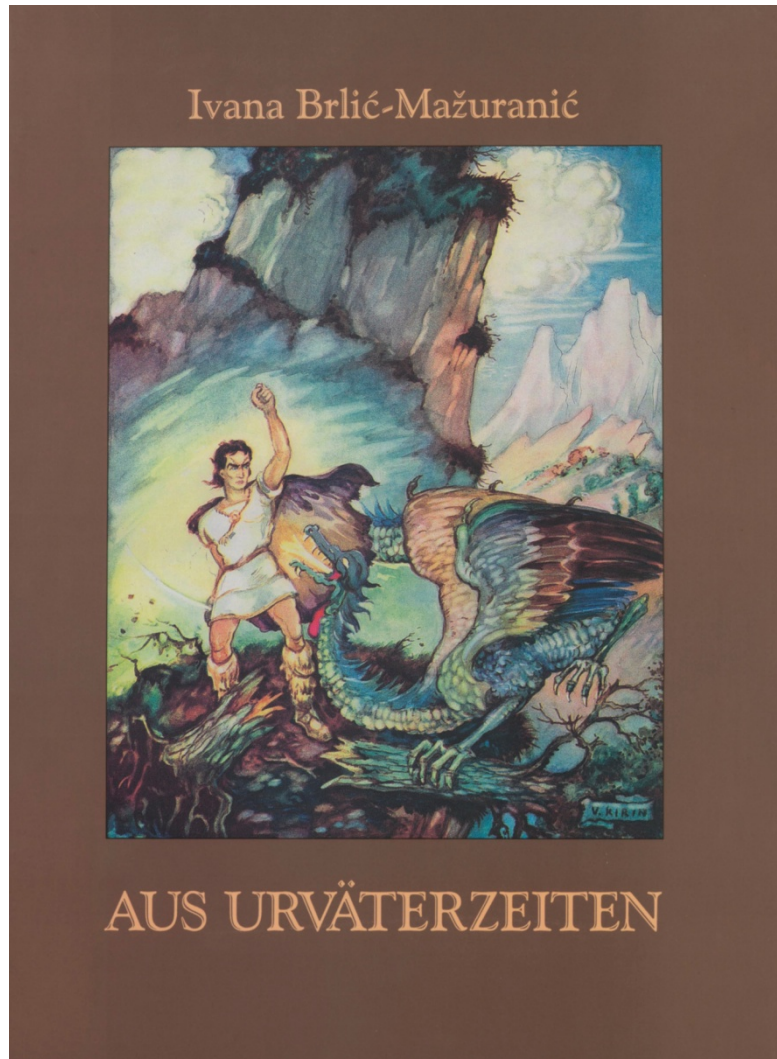
IVANA BRLIĆ MAŽURANIĆ

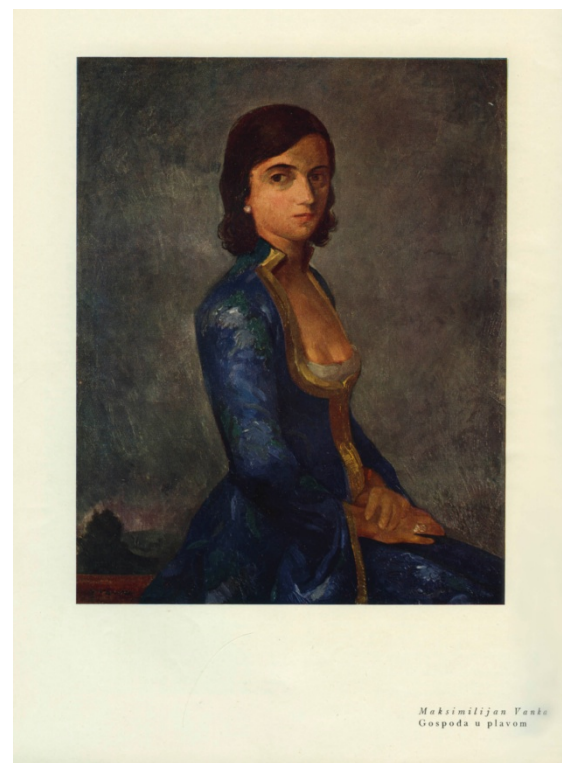
IVANA BRLIĆ MAŽURANIĆ

IVANA BRLIĆ MAŽURANIĆ

HRVATSKA REVIJA

HRVATSKA REVIIJA

HRVATSKA REVIIJA GODINA XI BROJ 12 MCMXXXVIII

Ah, čijem si se zahvalila
tašta ljudska oholosti?
Sve što više stereš krila,
sve češ paka niže pasti!

Vjerkovite i bez svrhe
nije pod suncem krepke stvari,
a u visocijeh gora vrhe
najprije ognjen trijes udara.

Bez pomoći višnje s nebi
svijeta je stavnost svijem bjeđuca:
satiuru se sama u sebi
silna carstva i moguća.

Kolo od sreće ukoliti
vrteći se ne pristaje:
tko bi gori, što je dole,
a tko dole, gore ustaje.

Sad vrh sabije kruna visi,
sad vrh kruna sabija pada,
sad na carstvo rob se turviti,
a tko car bi, rob je sada.

Proz nesreće sreća iznosi,
iz krvi se kruna crpe,
a oni kijeh se boje mnogi
strah od mnozih i oni trpe.

(Oman, I, 1-2)

DŽIVO GUNDULIĆ

ZAŠTO JE DUBROVNIK BIO VELIK

Kada svojim dalečnim očima gledamo na tisućstogodišnji život jednoga malog političkog organizma, koji u doba najvećega opsega nije imao više od 2500 km² sa 60.000 stanovnika, nameće se pitanje, koje su to bile spoljašnje i unutarnje sile, koje su uzročile tako dug život te male državnice, da u trajanju nije zaostala ni za velikom rimskom državom.

Da se na to pitanje odgovori, treba proučiti oba činioca, koji ravnaju postojanjem i razvojem svake države, i svakoga grada, a to su prostor u vezi sa zemljom, i etničke osobine stanovnika. Stoga treba i za Dubrovnik proučiti, barem letimice, oba ta činioca, da možemo uzeti u genetičke sile, koje su kod njega djelovale. To je prijeko nužno, jer kada bi se propustili navesti momenti prirode i zemlje, s kojom je čovjek sa tisuću niti vezan, nikada ne bi mogla shvatiti povijest i razvoj jednoga naroda ili države. Ali opet s druge strane sama fizička sredina ne može nikada objasniti stvaranje i razvoj naroda i države, ako se ne uzmu u obzir i neme, odnosno historijske osobine stanovništva. Bez tih obaja činilaca ostale bi nam sakritie pokretne sile, koje su određivale to povijesno zbiljenje i razvijanje. Posve je potom jasno, da je prostor, koji ocrtaava razvojnu liniju jednoga naroda u poglavitim značajkama, odlučan činilac u razvoju naroda i u stvaranju državi; ali se ipak ne smije uzeti taj spoljašnji utjecaj prostora i sredine kao sljepi udes čovjeka, kojemu se on ne može ukloniti. Ma koliko bile jake prirodne sile, ipak snaga volje, odvažnost, sposobnost i valjanost čovjeka mogu daleko više, te ne mora čovjek tim prirodnim silama zemlje sljepo podležiti. Tako je na pr. more, osobito zatvoreno more, uvijek djelovalo kao uzgojno sredstvo na postojanje pomorstva; ali netom se uoči činjenica, da je bilo plemena uz razvite morske obale a da nisu postala pomorcima, sljedie posve logično, da je uzgojna snaga mora odabirna, odnosno da je pomagala i pogodovala one, kod kojih su dalečne sile bile tome sklone, te su postali pomorcima, dok se druge plemena u istim prirodnim prilikama plasila mora i nisu se usudila ploviti po njemu.

Iz ovoga sljedie zakon, da je duh onaj koji gradi tijelo i koji konačno o svemu odlučuje. Prostor i smještaj, odnosno geopolitičke sile kadre su da djeluju na postojanje nekoga političkog organizma. Kada je ovdje riječ o postojanju Dubrovnika, treba uzati, da je uzgojni momenat mora bio za njegovo postojanje vrlo važan faktor, ali uza sve to taj momenat ne bi mogao protumačiti snagu, pravac i biće njegova razvoja bez drugoga, važnijega faktora, a to su etničke osobine stanovništva i njegove duhovne i moralne snage. Činjenica je, da nisu nigdje ravne, krasne i plodne obale, kao na pr. u starom Egiptu i Mezopotamiji, povakle tamošnje narode na pomorstvo, premda ih je blizina mora valjala na to, jer su svoje potrebe podmirivali kod kuće, dok su stanovnici sirijskih primorskih krajeva tražili more, da na njemu rikolovom i trgovinom osiguraju svoj opstanak. A iz te pojedinačne nužde stvorila se i druga kolektivna nužda — politička organizacija u obliku države. Zato je more između mnogih geopolitičkih činilaca jedan od najvažnijih za stvaranje državi, pa je ono bilo uvijek i izvor narodnog blagostanja i poticaj za državnu organizaciju i osnovica za državnu i narodnu veličinu.

Stoga povijest, ako hoće da ispravno protumači djela pojedinih naroda, treba da prikaže, koliko su njihova djela bila pogodovana prirodom i smještajem, a ko-

ZAŠTO JE DUBROVNIK BIO VELIK

619

se ljudski stvorovi, stvoreni na sliku i priliku našega Stvoritelja, prodavaju poput divljih životinja).

No pored tih odlika u upravi, zakonodavstvu, humanosti i uređajima, Dubrovnik diče iznad svega njegovo kulturno stvaranje, kojim stoji prvi među hrvatskim gradovima. U Dubrovniku je cvala umjetnost, posebice graditeljstvo. Nije u ono doba bilo evropskoga, napose zapadnoga stila, od bizantijskih početaka, pa dalje preko romanike, renesanse i baroka, koji nije ostao upečaćen u kojoj njegovoj građevini. Naročito je u njemu zastupan barokni stil. Kako je u doba razorenja Dubrovnika bio barokni stil u cvatu, tako se je grad kasnije i obnovio najviše građevinama u tom stilu. Ali pored graditeljstva, koje je njegova svojina i odlika, jer je to ostalo u njegovu okviru, ima Dubrovnik obilje i drugih duhovnih tvorevina, koje su prele njegov prostor i postale svojinom cijeloga hrvatskog naroda, štoviše i svijinom, makar i u ograničenom obujmu, cijeloga kulturnog svijeta. Po svojim literarnim, pjesničkim i naučnim tvorevinama dobio je Dubrovnik i naslov hrvatske Atene. Nije svrha ovoga članka, da se sve nabroji i iznese, ali dva velika imena moraju se spomenuti. To su Gundulić, najveći dubrovački pjesnik, kojemu spominjemo 300. godišnjicu smrti, i Ruder Bosković, jedan od prvih učesnika tadanje Evrope. U dalekom naznaku spominjemo još jedno ime samo zato, jer je kod nas slabo poznato: Beno Koturlić, ministar na napuljskom dvoru, već je u XVII. v. napisao prvo djelo o knjigovodstvu.

Nešto posebno veže Maticu Hrvatsku s Dubrovnikom, a to je činjenica, da su još prije osnutka Matice Hrvatske, koja je preteča Matice Hrvatske, osnivajući te institucije posvetili glavnu pažnju dubrovačkom stvaranju kao izvoru našega novog preporoda. Netom se pak osnovala Matica Hrvatska, izjavljuje njezin prvi predsjednik grof Janko Drašković (1842), da je Matici poglavita svrha izdavanje dubrovačkih pjesnika i klasika naših, »Naša je najpoglavitija svrha, — govori on, — rasprostranjivati nauku i književnost, a za to mi imademo mnogo starih i glasovitih djela iz XVI. v. — kad još njemačka literatura u zipci bijasle — Ranjini, Zlatarića, Gundulića, Palmotića i t. d. Ova organskim pravopisom preštampani, želja je naša. I zaisla, prvo djelo, što pa je izdala Matica Hrvatska, bijasle Gundulićev »Oman« (1844).

Kako se iz svega ovoga vidi, uvijek se kod Hrvata smatralo dubrovačko stvaranje kao dio organske zajedničke cjeline. To je stvaranje bilo zajedničko svim Hrvatima u prošlosti i sadašnjosti, pa je zato i Dubrovnik najveći osnivač i ostvaratelj hrvatskoga narodnog i kulturnog jedinstva. Ono, što mi osjećamo danas, to su osjećali naši stariji i u prošlosti, i to tom smislu Vidali, dalmatinski pjesnik, pjeva ove stihove:

Dubrovnik — grad svitli i slavan za dosti
Svake Bog uddi obilne milosti.
Gospodom ga ureši, zakomni i pravdom,
Različim uzvisi imanjem i blagom.
Svuda ga jest puna slava, svud on slove,
Hrvatskijeh ter s' kruna gradova svih zove.

F. LUKAS

HRVATSKA REVIJA

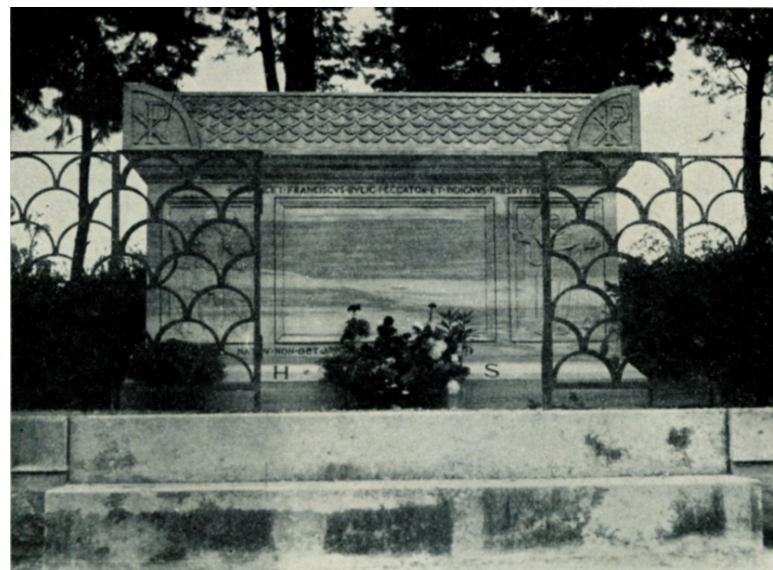
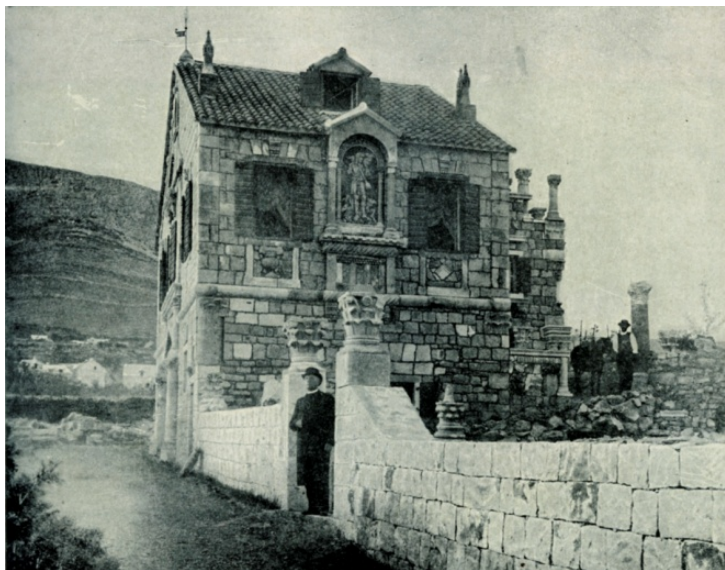

Dživo Franov Gundulić

Ivan Rendić
Basreljefi Gundulićeva spomenika
u Dubrovniku

HRVATSKA REVIJA

HRVATSKA REVIJA

Galerija Mestrovit

Galerija Mestrovit
Bogorodica i anđeli

HRVATSKA REVIIJA

HRVATSKA REVIIJA

GODINA XVII

BROJ 1

MCMXLIV

ISTRA

I.

Istra je sastavni dio Balkanskog poluotoka, a u svakom je slučaju nerazrješivi član gorskoga sustava Dinarskoga na kopnu u svom zaleđu. Ratna fronta na Soči u prošlom Svjetskom ratu s dvanaest talijanskih neuspjelih ofenziva stajala je na razmeđu Padske nizine i Krša, Apeninskog i Balkanskoga poluotoka. Jadran izravno i Soča neizravno određuju pripadnost Istre njezinu zaleđu.

Pogled u povijest i tok naseljavanja pokazat će nam tisućgodišnju borbu dviju interesnih sfera, romanske i slavenske, koje su tako raznolike, kao što su raznolika područja s jedne i druge strane čičarijske visoravni.

Premda Istra leži u onom europskom području, koje ima veoma živahan promet, ona stoji mirno i samotno u kutu i kao da je na bezopu među promećunim lučkim gradovima Trstom i Riekom, koji su se izdigli prošlih vijekova u red jakih činbenika za pomorsku trgovinu. To je eto prokletstvo njezina položaja. Preslaba je, da se razvije iz vlastitih sila u samostalnu jedinicu, život se odvija pokraj nje i pored nje. S juga je utjecala Grčka, sa zapada Italija, na istoku je preko Kvarnera dolazio pritisak iz Hrvatske, a od sjevera dodoše njemački feudali. O Istranima se uvijek odlučivalo bez njih.

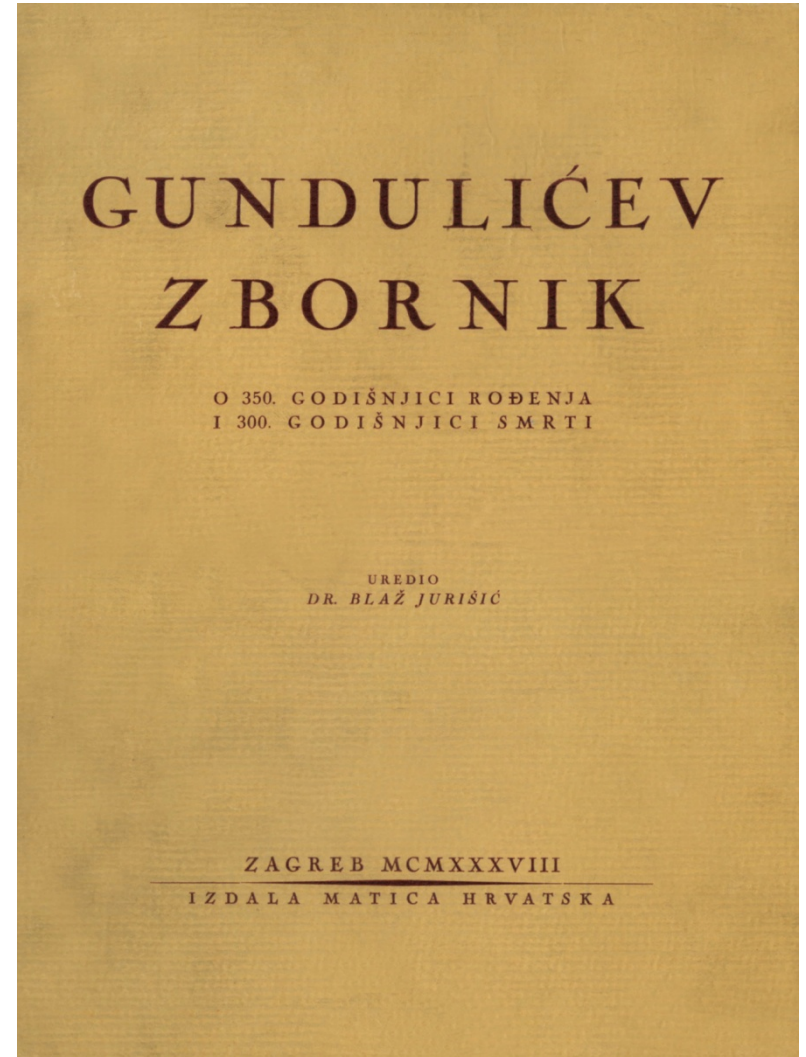
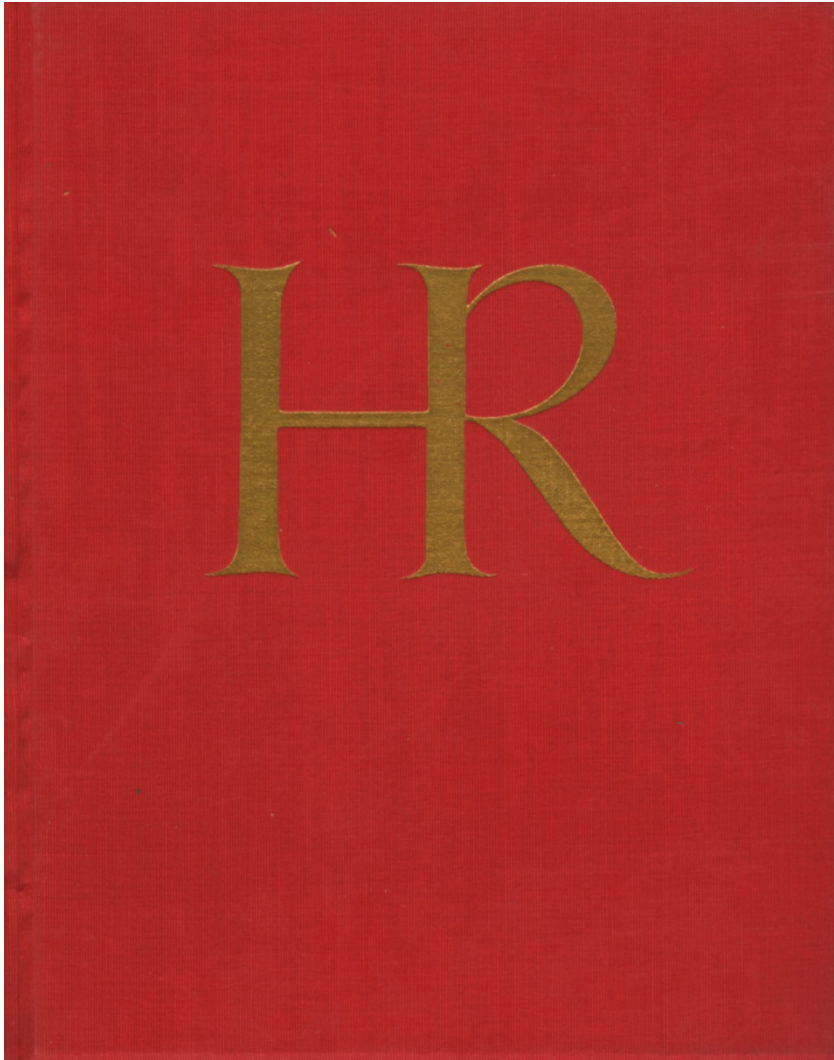
Pražitelji Istre bijahu Liguri, Histri i Liburni. Osnutkom Akvileje 181. pr. Kr. Rimljani su pripremili udarac na Istrane. I doista, kad Rimljani osvojše njihov grad Nesactium 178., postadoše neprieporni gospodari Istre. U primorske gradove Trst i Pulu dodoše vojničke posade, za njima se nastaniše trgovci, i tako započeo romanizacija starosjedilaca. Mommsenovo mišljenje vriedi i za Istru, kad kaže, da »još danas ima zemalja, za koje carsko doba znači veoma skromni, ali nikada više ne postignuti vrhunac dobre vladavine«.

II.

Istra je morala oslabiti, kad su Rim i Ravenna izgubili svoj stari sjaj i kad je promet u njezinu zaleđu podpuno klonuo.

Ipak su seobe naroda najjače izmijenile dosadašnju etnografsku i kulturnu sliku zemlje. Godine 599. pojavioše se u zaleđu pokrajine Slaveni, koji već 'bi-

HRVATSKA REVIJA

OMLADINA

Poštarina plaćena u gotovu

Cijena Din 5.—

Omladina

list za srednjoškolsku omladinu

Sadržaj

Stjepan Ivšić: Bačanska ploča.
Silvije Strahimir Kranjčević: Pred kraljevskom pločom u Baški.
Vjekoslav Kaleb: Kišobran pravde.
Dragutin M. Domjanić: Veliko doba.
Slavko Ježić: Molitva maloga Dode dragomu Bogu.
Ivan Bah: Umjetnost romanike u doba slobodnih gradskih općina.
Vjekoslav Ečić: Dani. — Proletni vjetar putuje.
Ivo Zic Klaić: Prvo pismo babi.
Zvonimir Doroghy: Iz rimskoga života.
Stanko Gašparović: Emile Zola.
Ivo Balentović: Dječak s jednom nogom.
Colin Muset: Pjesma menestrela.
Tomislav Jakić: Setnja po Alžiru.

Listak

Utjecaj Zofine »Nane« na Kumičićevu »Olgu i Linu« (N. Kesterčanek). — Veče slovenske književnosti u Zagrebu (Sp.). — Stopostotni Hamsun (St. G-ić). — U carstvu sanja i zbilja (St. G-ić). — Putopis iz Sudana (St. G-ić). — Roman iz života Indijaca (St. G-ić). — Colin Muset. — Nove knjige. — Prilijeni časopisi.

Naša omladina

Suton (M. Skaroupka). — Večer na moru (J. Koprić). — Vukodlak (S. Canak). — Danas kiša pada (M. Adamović). — U kasne sate (I. Svetić). — Primjena kritike na roman (V. Mikuličić i M. Mrakovčić).

Razbibriža

Izdaje Društvo hrvatskih srednjšk. profesora

God. XXIII. Br. 4.

1. svibnja 1940.

OMLADINA

GODINA XXIII.

1. SVIBNJA 1940.

BROJ 4.

STJEPAN IVŠIĆ
BAŠČANSKA PLOČA

U posljednje vrijeme digla se prave neomovna i neuvajena uzbuha zbog tobožnjega uništenja svima Hrvatima poznate »Bašćanske ploče«, koja je godine 1934. s otoka Krka prenesena u Zagreb i predana Jugoslavenskoj akademiji. O potrebi prenošenja te ploče, o brizi oko njezina konserviranja i o sadašnjem stanju održao je 6. travnja o. g. u Fuc-hovom sveučilištu, prof. dr. Dragutin Kukuljević samonijeno predavanje s projekcijama, a sveuč. prof. dr. Stjepan Ivšić, arhivar Jugoslavenske akademije, dotlema je povjerljivo istražio ploču, održao je već prije toga, 29. ožujka o. g., predavanje na zagrebačkoj Radio stanici.

Ne nula molba s. prof. Ivšić predao nam je glavni dio svoga predavanja za ovaj članak.

Uredništvo

Tko se jedan put za vedra vremena vozio od Novoga prema Senju, tome će zauvijek ostati usjećena u pameti veličanstvena slika: gorastani kameniti Velebit, koji tu, što se dalje od Novoga odmiče, raste predi nama iz mora u sve impozantnijem veličanstvu, sve dok ne stignemo u Senjska vrata, gdje se nadamo sa svih strana kao blokirani divovskim kamenim gronadama: s istoka rastrganim krševitim velebitkim brdima, s juga golim otokom Pivčica, a sa zapada brdima krčkim. I gle! Baš među tim brdima silnoga kamena našao se i jedan d r a g i k a m e n, a to je naša »Bašćanska ploča«, koja je prošlih korizmenih dana mnoge Hrvate od običnih korizmenih meditacija navratila na druge. Spomenuti naš dragi kamen nađen je oko polovine prošloga vijeka nedaleko od današnje Baške, i to u p l o č- n i k u podla crkvice sv. Lucije u zaseoku Jurandurov. Stotine i stotine godina razili su pobožni otočani po to-mne kamenu i ne znajući, da svojim nogama otiru njegovu najdragocjeniju površinu.

Kao mnoge druge spomenike naše kulturne i političke prošlosti, tako je i ovaj otkrio Hrvatima prvi Ivan Kukuljević, uz Račkoga najzaslužniji istraživač prošlosti hrvatstoga naroda.

Na svojim putovanjima pohodio je Kukuljević dva puta sv. Luciju, drugi put 16. rujna 1856. Ewu kako on (godine 1873.) opisuje svoj drugi pohod sv. Luciji, utinjen je Senja. Dotakvši se senjskih spomenika i njegovih natpisa, nastavlja:

»Kad već govorim o natpisih, valja mi spomenuti, kako, desivši se u Senju, nisam mogao prepuzjeti, da ne posjetim opetovano crkvicu sv. Lucije kod Baške na bližnjem otoku Krku, gdje sam prije nekoliko godina na velikoj kamenitoj ploči našao prastari glagolski natpis, kojega uz sav svoj trud nisam umio potanko prepsati, jer je kamem znatno izgažen i izjedan. Isto se

zgodalo i nekim drugim uženjakom, koji su na meuju molbu otai napis prepisivali. Dne 16. rujna oko 4 ure poslije podne spremih se dakle s pokojnim profesorom Sladovičem i svećenikom Fiaminom na jednu filipul sa 6 vesala put Baške...

Bijaše se jur privratno mrak, kad dodosmo u Bašku; pohitismo odmah u sv. Luciju. U crkvi vladale jur gusta tama. Mi upalismo voštene svijeće... te pole-gomno oko gola kama, učvršćena u pliniku, stavi razglabati pismo za pismom. Ali nam se doskora svim u glavi zavrti, jer uz sav naš golemi trud, ne mogosmo izvaditi ikakova smisla. Samo gdjeokje riječi pročita-smo na sreću, kao o p a t s v e t u L u c i j u, z u p a n i d. Sad stadoh prepisivati pismo za pismom, te natpisah čitav list četvrtine. Ali kad bi trebalo da pročitamo napisano, opet nikud nikamo, jer među poznatim glagolskim pismeni, bijaše nejkim nepoznatih, nejkim izlzanih ili zamazanih, a nejkim krivo izrezanih ili zubom vremena izgrebenih. Tekar kasnije nagoda-h u glavi zavrti, da je biti napis XI. ili XII. vijeka, dakle n a j s t a r i j i hrvatski što ga imamo...

Dvije debele ure potrosismo čitanjem i prepisiva-njem toga natpisa, a međutim zaokružih nas seljaci, koji vidivši u crkvi neobičnu svjetlost, čuvši za do-šaiše nejkim stranaca, pohitih u crkvu, da vide što se tu radi. Njeki od njih dodosle na misao, da li mi ne tražimo blaža tu obična, što ih Kukuljević naprijed spom-inje da su po njegovoj molbi prepisivali spomenuti natpis, bio je glagoljaski po Ivan Crnić iz Dobrinja, učenik Frana Kurelica.

Vrijedno je čuti, kako je Crnić u svojim »Krkim starinama« (u »Kujševniku« II, 1865.) opisao taj pa-sao. Evo, što on pripovijeda:

»Meni jotte žaknu dode do obliju, da je nesto napiso-na na kamenu u nekoj crkvi bašćanskoj i da su to dolazili čitati utinjenici iz velike daljine, ali da nisu mogli nikakvo pročitati, a da je nabrže glagoljica od davnja. Ja na to zasjedem konja, te odletih tamo za tri do četiri ure... I tako doskakah do Bašćanske Drage, te do crkve sv. Lucije, zatvorene. Neminam do-zvah njezina čuvara, da mi ju brzo otvori, da vidim i pročitam, što je tu untri napisano. On mi ju... otvori, a ja preželjno stupim unutra, i nadoh na tih veliku ploču, dugu i široku te svu napisanu izvana, pak joj se naradovah. Ali čemu? Htjah to pročitati, ali za-

1. Izrazi u Kukuljevićeva putopisa i Crnićeva prikaza ostavljeni su u izvornom obliku. Zato se u Crnićeva prikazu ostavljen i pridjev bašćanski, prema čaršavskom dijalo-gu. Crnićeva jenka i stila vidi se jasno Kureličev dak.

man: ne mogoh ni jedne besjede zdvignuti, a ni slova nijednoga, ni s desne ni s lijeve, ni s glave ni s boka, niti stojeć, niti sjedeć, niti klečeć. Pak mučan i tužan domislih se to vodom oprati, da mi bude to čistije to očitiije. Ali ni tako, nesrećel' ništa ne raspoznah, ništa ne zdvignuh, ni tako ne mogah tomu pismu najti ni konca ni kraja, ter ni poznati pravo, je li glagoljica... A i slova na ploči ne bijahu već sva cijela ni čitovata, niti na narednu mjestu na tih, te sam se morao grbiti nad njimi i okolo njih. I kada mi taj kamen nije hotio nikako progovoriti, kako nije bio ni drugim većim gostom, ja ga ostavih, neka muči, dokle ga tkogod ne razgovori... Sada mi je pisati, kako mi je i on mućki kamen progovorio, nakon šest sedam godin.

Ja se vrnuh iz Beča doma godine 1861., nekoliko učeniji nego sam bio, pak pomislih, da bih takov volja-što poznao na onoj ploči, a malo da bi mi i ona sama pomogla, jer već ne ležale na tih, nego lijepe stojaše. Presv. g. biskup krčki Ivan Vitezjić dao ju je uzdignuti te nastaviti, da s njezina pisma željni ljudi načitaju i nagledaju lakše stojeć. I doдох do nje po drugi put... Kada tamo, nadoh ju premješćenu na visoku i narednu mjestu. Pak gledajuć ju, kriješćim se očima i željnim srećem i drage volje, ter poznah jedno za drugim malo ne sva slova, hrvatska. A i besjed iz njih zdvignuh preko dvadeset... Prepisah ove očite i neočite, pak jih pošlah g. Kukuljeviću u Zagreb. A on meni: da sada sam toga toliko pročitao, nek odakmo gledam i ostalo pročitati, te mi vrati prepis i posla, kako su onaj napis bili prepisali on sam, g. dr. Rački, g. major Sabljar: da mi ti njihovi prepisi koliko toliko pomognu. Ali tada bijaše zima 1862., te otkra bura bris-jaše: a onoga proljeća malo lazno; onoga proljeća dode u Krk g. profesor Mešić, pak mu ja lijepe izrukih te prepise, a on s njimi put Baške... A ja uzmem pretra-živati, od kada je ondje crkva sv. Lucije, i kakovi ko-ludri su bivali oko nje i do kada; i našao sam pisam za to...

Kada sam bio to sve doznao, pozvah iz Dobrinja u Krk pata Antuna Kirinčić, pak drči mi ogor i ozdol Hlamom u Bašku... Ondje se k nama pridruži pop Petar Dorčić... pak svi tri skupa željno skočisimo do sv. Lucije... čitat ono, što ja nisam pročitao ni prvi ni drugi put... Pak mudri pristupismo k onom na-pisu, za koj bijasmo i došli. Neko slovo mi je brez glavice, neko brez nožice, neko brez ručice; ovomu nije vrha, onomu dna; nekomu nije mede, nekomu nije plo-ta; ovo se raskrašlo, ono skrčilo. Pak što bi koristilo moku hartu na nj prisitniti? Pravo ništa... Zato... šestilo u nuke: da pisma očita i neočita izmjerim i primjerimo... Nagledali smo toga, namjerili i nači-sali, ali i pročitali: hvala dragomu Bogu, dobar dijel, i to besjed zlatna vrijednih...»

I navedavši Crnić ono, što je pročitao, a među pročitanim riječima istakavši riječi: Звѣстимиръ краљъ Хрватскъ, nastavlja radostan: »Pak, Hrvate moj, kako se mi tomu radovasmo i veseljasmo! te uskliškismo: Zvonimir, kralj hrvatski! naša jeda-nastogova vijek! da je za nj znao tvrdi Dobrovsky! da ga je pročitao željni Salafirk! da ga je vidio neki hrvatski neprijatelj i njegovi poslušnici!«

Iz tih Crnićevih riječi najbolje vidimo, koliko je trebalo muke i odnervljenja, za spomenike naše pro-šlosti, da se bar donekle pročita naš svetolucijski natpis.

2. T. j. naveden papir, na kojem se udaranjem dobiva otisk.

Njime se Crnić poslije 23 godine i četvrti put zabavio. Oko njega se promučih još i mnogi drugi, među njima Rački, Geitler, Jagić, i dr.

Tolikim naporima nije mogla odoljeti ni mutna svetolucijska ploča, i mi danas znamo njezin sadržaj: na njoj su pod godinom 1100. sadržana dva zapisa. U jednom opat Driža spominje, kako je hrvatski kralj Zvonimir (1076—1089) darovao sv. Luciji neku ledinu, a u drugom opat Dobrovit kazuje, kako je sa devetero braće sagradio crkvu sv. Lucije.

No prije nego što drugo kažem o tome natpisu, vratit ću se samome kamenu, koji je, kako su čuli, biskup Vitezjić izvadio iz poda i stavio u pobočnu kapelicu Gospe Ružarice, gdje je ostao do godine 1934. I ne sto-jeći u podu, ploča je i tu, stavljena i u staklen omar, sve više propadala, gubeći od sebe site komadiće i po-stajući tako sve nečitljivija. To su vidjeli i naši arheolo-gi S. Ljubčić (1884.), o. Marun (1897.), Brumčić (1907.) i dr. Zato je god. 1902. novoosnovana Staroslavenska akademija u Krku stavila među svoje najpreče dužno-sti spasavanje svetolucijske ploče. Ožbiljno se mislilo, da se ploča prenese u koji muzej, ali ipak nije mica-na sa svoga mjesta, i to od straha, da se ne bi pri preno-šenju raspala. Biskup Mahnić boja se i to ga, da je austrijski konservatorski ured ne bi tražio za koji austrijski muzej, jer je otok Krk pripadao pod Austriju. Kad je po osnutku naše države Krk pripojen Sarvskoj banovini, nije bilo zapreke, da se ploča ne prenese u Zagreb, kako je to htio i sam krčki biskup dr. Josip Srebrnić... Ploča je sretno stigla u Akademiju 31. ko-tovoza 1934., ali teško bolesna. Trebalo ju je konservi-rati. Ovdje se na njoj, kako je bila neprestano na oči-ma, vidjelo još jasnije, kako je to, kao kristalirajući se na njezinoj površini, razara. Da bi se oslobodila toga svog najvećeg neprijatelja, bila je u posebnoj ostali zarone-ena u vodlu, i u vodi je, koja se mjenjala, ostala preko 200 dana. Oslobodena tog neprijatelja čeka svoj mirni svećani dan, da izide pred oči, koje su je željne vidjeti. Da se nekad pred ovakom, kakva je sada, okupa-ma, našao mladi Crnić, ne bi se onoliko mučio ne moguč nijednoga slova dići...

Što je nama »Bašćanska ploča«, to sam ukratko rekao u uskrsnom broju »Hrvatskog Dnevnika«. Ista-ko kam, da njezin natpis, kojega je sadržaj naprijed kazao, daleko prelazi značenje lokalnoga, krčkoga spomenika.

»Bašćanska ploča« hrvatski je n a r o d n i s p o m e-nik, koji mora biti drag svakomu Hrvatu, koji zna, što mu taj kamen, dug gotovo 2 metra, a širok 3/4 metra, u svojih 13 ispisanih redaka, govori. A on nam govori mnogo.

Naše narodno ime Hrvat, potvrđeno datilo samo u tudem obliju, na pr. u latinskome u darovnici kneza Trpinima iz god. 852 (»dux Chroatorum«), potvrđuje se u prvom zapisu prvi put u n a s e m jezičnom obliju, jer se naš vladalac Zvonimir u njemu zove kralj »hrvatsk«.

Pri prvi zapis znatan je u historiskom i političkom pogledu. U njemu se kao svjedoci darivanja spominju župan krabavski i župan lučki, pa nam se tako njime potvrđuje i tjezna svaza otoka Krka s kopnenim dijelom Zvonimirova kraljevstva.

»Bašćanska ploča« rječit je spomenik naše hrvat-ske glagoljaskije kulture, koja nam je pored spomenika, kakav je na pr. »Hrvrojev misal«, dala i naše prve spome-nike svjetovne književnosti: kakav je »Romanc troj-ski«, nastao negdje oko g. 1300.

OMLADINA

»Bašćanska ploča« dragocjen je spomenik za historiju hrvatskoga jezika. To je najstariji datirani spomenik, u kojemu su nam posvjedočene neke individualne crte hrvatskoga jezika, napose čakavskoga dijalekta. Naša ploča potvrđuje pored drugoga i ovo:

1) usmene vokale *e u* (ispor. na pr. *knezu, svetuju* i dr.) mj. nosnih *g i p*;
2) ž. l. sg. prez. bez *-t* (ispor. na pr. *iže to potече*), koje je bilo u staroslav. jeziku, kako je još danas u ruskom jeziku;

3) čakavsko *crkvu* ili *crkvu* (isp. *crkva*), koje je u imenu *Crkvenica*, prema štok. *crkva* i dr.

Ona nas je poučila i to, da se latinska grafija imena kralja Zvonimira »*Suwinimirus*« ne smije čitati *Suwinimirus*.

»Bašćanska ploča«, kojoj je vrijeme postanja određeno, znatna je i za glagoljsku paleografiju. Njezina glagoljska slova pokazuju prijelaz od oblika u uglaste. Ona ima i slova, koja nigdje drugdje ne dolaze. Zanimljiva je i zbog mješanja pisama.

Poljaci imaju jednu od naše ploče mladu latinsku papirsku bulu (iz godine 1136) s mnogo poljskih imena. Poljaci tu latinsku bulu zovu »*la t n o m b u l o m*«

poljskoga jezika, a mi našu »Bašćansku ploču« možemo zvati »*dragim kamenom*« hrvatskog jezika.

Kraj ovakve cijene »Bašćanske ploče«, preuzvišeni gospodin biskup Srebrnić, koji je kao opat sv. Lucije, predao Akademiji u Zagrebu svetolucijsku ploču, da se taj narodni spomenik čuva u srcu Hrvatsva, zadužio je napose naš Zagreb, koji je tako među druge spomenike naše prošlosti primio i ovaj najstariji hrvatski spomenik.

★

Svetolucijska ploča zanjela je nekad i našega *K r a n j e v i ć a*, koji je među svojim »Uskočkim elegijama« posvetio i njoj jednu nad natpisom »Pred kraljevskom pločom u Baški«.

Mladi Kranjčević, ošaran sjajnim zrakama, što izbijaju iz imena Zvonimirova, kao da čuje zveku rop-skih lanaca s nogu svojih suvremenika, nehajnih i sljepih, za spomenute zrake, t. j. bez shvaćanja naše svijetle prošlosti, pa zato želi, da sav svoj, i onako mrtvi rod, prelije morem i pokopa u jedan zajednički grob, na koji će on staviti našu historijsku ploču i pod njom i sam zajedno s kraljem Zvonimikom mirno počinati.

BAŠĆANSKA PLOČA IZ CRKVE SV. LUCIJE

(Prema snimci u »Starinama«, knj. VIII.)

SILVIJE STRAHIMIR KRANJČEVIĆ PRED KRALJEVSKOM PLOČOM U BAŠKI

Daj da spustim čelo svoje
Na taj kamen požrti,
Daj mi časak, da mi duša
Pomoli se prije smrti!
Sa njege se u srce mi
Neke duge trake šire:
Imena su tvoga crte,
Kralju Dmitre Zvonimire!

Rastjerajte hitre ptice,
I ljudske me mrze r'ječi;
Oni idu ko na nogam
Da im govdiše nebo zveči...
Pustite me u samoći;
Bog jedini samo znađe,
Kako li je srcu momu
U čas, nade kad ne 'mađe!

Ne pjevajte poljem cvjetnim
Laka pjesma: »nina — nena«;
Poturite rađe glasu
I panite na koljena!
Il zar evo ne vidite,
Baš u srce gdje vas dira
Jedna duge crta šarka
Sa imena Zvonimira!!

Kako oltro ona trepti
I uzalud kako vjeta,
Da zašori srce vaše
Osamstotin dugih ljeta!
Pustite me u samoći,
Da joj pijem svu vrelinu,
Da raskopam onda gnjevno
Rodna polja i dolinu.

Da proljeren vrh nas more
I po dolu i po gori;
Neka gine zemlja ova,
Kad nas sama ne umori!
Šta me briga — ja ne mogu
Da vam ljudski život dadem,
Dati ću vam ponajljepše,
Zadnje s vama što imadem!

Pružimo si bratske ruke
Rastrgane iz daljine,
Ispijamo grob si veliki
S kraja na kraj domovine,
I lezimo u njegov mirno,
Kao braća zagrljeni;
Udruženi jednim srcem
I sanav'jek sjedinjeni!

Urh mogile ja ću silne
Udariti natpis gore:
Čudna slova, ploču čudnu
Za povjesne razgovore!
Što nas briga — neka u sve
Začudene oči govire...
... Aj mi čeno spavaj skupa,
Kralju Dmitre Zvonimire!

(Izabrane pjesme, 1898.)

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

I KOLO

MARIN DRŽIĆ
IVAN GUNDULIĆ I, II
AUGUST ŠENOJA I, II, III, IV
ANTE KOVAČIĆ I, II
KSAVER SANDOR ĐALSKI I, II, III

II KOLO

NARODNE LIRSKE PIJESME
NARODNE PRIPOVJETKE
NARODNE DRAME, POSLOVICE
I ZAGONETKE
BUDISAVLJEVIĆ, TURIC, DRAŽENOVIC
VATROSLAV JAGIĆ
JANKO LESKOVAR
ANTE TRESIĆ PAVIČIĆ
MILUTIN NEHAJEV I, II
ANTUN BRANKO ŠIMIĆ
GUSTAV KRKLEČ
SLAVKO BATUŠIĆ

III KOLO

(u štampi)

PETAR ZORANIĆ, JURAJ BARAKOVIĆ
NARODNE EPSKE PIJESME I, II
JOSIP KOZARAC
IVO VOJNOVIĆ
VIJENCESLAV NOVAK I, II
SILVIJE STRAHIMIR KRANJEVIĆ
JOSIP KOSOR — IVAN KOZARAC
MILAN BEGOVIĆ I, II
SLAVKO KOLAR

IVAN
GUNDULIĆ

I

PET
STOLJEĆA
HRVATSKE
KNJIŽEV
NOSTI

12

IVAN
GUNDULIĆ

I

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

IVAN GUNDULIĆ
I

Ivan Gundulić potječe od stare vlasteoske porodice dubrovačke te se rodio 8. siječnja 1599.

Mladi Gundulić se sigurno počeo baviti književnim radom još u ličeju kao svi đaci koji se zanimaju za književnost.

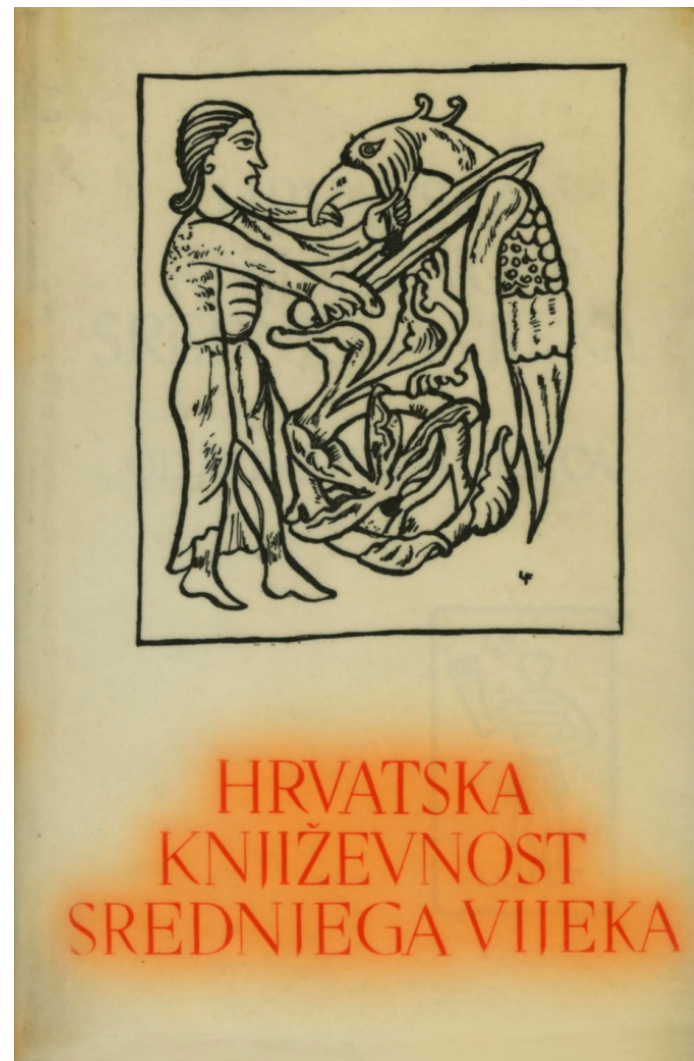
U prvom mladenačkom periodu svoga rada Ivan Gundulić je bio sasvim nesamostalan. No, on je već tu pokazao svoje neke odlike: ljubav prema rodnom kraju i njegovoj samostalnosti.

Gundulić je u svojim najboljim djelima svoju prisnost sa životnim pitanjima uvijek ispoljavao u svojim djelima. Dok je u prvim to činio oprezno, reagirajući samo na najkrupnija pitanja dosta uvijeno, dotle je kasnije, već poznati član Velikog vijeća i viši funkcionar u dubrovačkoj upravi, priznat pjesnik, pa su drugi od njega očekivali, a i on sam se smatrao pozvanim, da reagira drukčije i to na dva glavna problema Dubrovačke Republike; prvi je nutarnji: *pitanje vlasti*, a drugi je vanjski: *pitanje propasti turskog carstva*. Za nutarnje je pitanje odabrao alegorijsku pastirsku igru koja može privući što više slušalaca, da se svima stavi do znanja jedino rješenje toga pitanja. Za vanjski je slučaj odabrao *ep*, jer se nije smjelo o tome javno raspravljati, baš zbog delikatnosti samog predmeta.

Uzevši u obzir sve što je Gundulić kao pjesnik odnosno kao književnik kasnije stvorio, njega najbolje prikazuju *Suze sina razmetnoga*, *Dubroavka* i *Osman*. On je u hrvatskoj književnosti i poznat po tim svojim djelima.

Ivan Gundulić nakon Marina Držića drugi je veliki književnik starije hrvatske književnosti. Da Gundulićeva djela i danas cijenimo i čitamo, razlog leži u njihovoj unutar-njoj vrijednosti, u njihovoj bogatom jeziku, kratko rečeno: u njegovoj umjetnosti riječi.

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI
UREDNIŠTVO
P E T S T O L J E Ć A H R V A T S K E K N J I Ž E V N O S T I
PLAN IZDANJA
PO ZAKLJUČCIMA UREDNIČKOG ODBORA DO 7.II 1962.

A/ STARA KNJIŽEVNOST

- Začinjavci (glagoljaši i ostali prije Marulića, crkveno-pobožni stihovi, legende, mirakuli, prikazanja, molitve)
Urednik: Vjekoslav Štefanić
- Hrvatski latinisti (I. Česmički, J. Štjgorić, M. Vlašić, M. Marulić, Fr. Božičević Natalis, T. Miger, I. Crijević, D. Benešić, J. Bunić, P. Vrančić, A. Vrančić, S. Kožičić, T. Andrejs, S. Posedarski, B. Frankopan, K. Frankopan, V. Frankopan, L. Crijević, V. Pribojević i karakteristični rodovi kasnijih latinista (u obzir dolaze u prvom redu književna djela, biografije naših ljudi i historijska djela u vezi s našim ljudima i krajevima)
Veljko Gortan i Josip Torbarina
- Marko Marulić ("Judita", "Susana" i izbor pjesama) -
Vjekoslav Štefanić
- Zbornik stihova XV-XVI stoljeća (Š. Vlahović, Drž. Držić, M. Krističević, M. Pelegrinović odnosno Čubranović, M. Vetrancović, S. Bobaljević, M. Moždibradić, D. Ranjina, D. Zlatarić, M. Bunić, S. Djurdjević, I. Ivanišević, A. Vitaljić, P. Konavelović, J. Kavonjin i dr.) Martin Franičević
- Martin Držić (izbor iz djela sačuvanih u cjelini i s dopunama M. Kambola i dr.) Milan Ratković
- Lucić-Hektorović Martin Franičević
- Zoranić-Baraković Franjo Švelec
- Nalješković-Benetović-Palmotić Rafo Božičić
- Zbornik stihova XVII stoljeća (B. Krmarutić, A. Sasin, V. Menčetić i dr.) Rafo Božičić

2

- Zbornik proze XVI i XVII stoljeća (S. Konzul, A. Dalmatin, B. Kašić, J. Križanić, M. Džoković, P. Postlovit i dr.) Jakša Ravlić
- Ivan Gundulić I (Suze, Dubrovka) Jakša Ravlić
- Ivan Gundulić II (Osman) Milan Ratković
- Ivan Bunić-Vučić Milan Ratković
- Kajkavski pisci XVII i XVIII stoljeća (I. Pergošić, A. Vramec, M. Krajačević, J. Habdelić, J. Belosteneć, G. Jurjević, M. Magdalentić, B. Krčelić, M. Valjevac i dr.) Olga Šojat
- Zrinski-Frankopan-Vitezović Tomo Matić
- Imjat Djurdjević Franjo Švelec
- Zbornik stihova XVIII stoljeća (M. A. Relković i pisci oko njega, M. Bruerović i ostali dubrovački prigodničari, P. Grabovac, P. Kanižlić, M. A. Katončić) Josip Pupočić
- Komedije XVII i XVIII stoljeća (Andro Stittkeca, Ilija Kuljaš, Pokrinok, Starac Klamoje, Dundurilo, Škrpalo, Ljubonici i dr.) Marko Potex
- Andrija Kačić Miošić Jakša Ravlić
- Tito Brezovački Milan Ratković

B/ XIX STOLJEĆE

- Narodne lirске pjesme Olinko Delorko
- Narodne epske pjesme I Olinko Delorko
- Narodne epske pjesme II Maja Bošković Stulli
- Narodne pripovijetke Maja Bošković Stulli

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

3

25. Narodne drame, poslovice i zagonetke Nikola Bonifašić Rošin
26. Ilirska knjiga I Slavko Ježić
27. Ilirska knjiga II (F. Kurelac, D. Jarnabić, Lj. Vukotinović, I. Kukuljević, B. Sulek, G. Martić, A. Brlić, I. Filipović, A. Veber Thalčević, I. Tkolec) Jakša Ravlić
28. Lorković-Rački-Paulinović-Nodilo Jakša Ravlić
29. Vraz-Preradović Višnja Barac
30. Demeter-Bogović Slavko Ježić
31. Ivan i Marija Mažuranić Ivo Frangeš
32. Antun Nemčić Slavko Ježić
33. Vodopić-Botić Petar Šegedin
34. Jurković-Korajac-Perković Davor Kopetanić
35. Ante Starčević Petar Šegedin, Marijan Matković, Jakša Ravlić
36. Vatroslav Jagić Marin Franičević
- 37-40. August Šenoa Šime Vučetić
41. Marković-Jorgovančić-Palmović Jakša Ravlić
42. Josip Eugen Tomić Emil Štampar
- 43-44. Eugenij Kumičić Barac Višnja
45. Fran Mažuranić-Harambašić Neđeljko Mihanović
- 46-47. Ante Kovačić Ivo Frangeš
- 48-50. Ksaver Šandor Gjalski Emil Štampar
51. Ivo Vojnović Marijan Matković

4

52. Josip Kozarac Emil Štampar
 53. Turić-Dražević Ivo Frangeš
 - 54-55. Vjenceslav Novak Višnja Barac
 56. Janjo Leskovar Ivo Frangeš
 57. Silvije Strahimir Kranjčević Ivo Frangeš
 58. Ante Trestić Pavličić Šime Vučetić
 59. Književna kritika XIX stoljeća (D. Politeo, J. Jasarić, M. Šrepl, I. Tbler, J. Čedomil) Marin Franičević
 60. Viktor Car Emin Ante Rojnić
- C/ XX STOLJEĆE
- 61-63. Antun Gustav Matoš M. Matković, P. Šegedin
 64. Dinko Šimunović Vice Zantnović
 65. Književna kritika XX stoljeća I (M. Dežman, I. Krnić, P. Škok, B. Vodnik, M. Marjanović) Jure Koštelan
 66. Brlić-Mažuranić-Hrvat Kiš-Z. Marković Miroslav Šicel
 67. Vidrić-Domjanić-Nikolić Ivo Frangeš
 - 68-69. Milan Begović Branko Hećimović
 - 70-71. Vladimir Nazor Nikola Ivaništin
 72. Drama XX stoljeća I (S. Tucić, M. Ogrizović, A. Milišćević, P. Petrović Pecija) Branko Hećimović
 73. Kosor - I. Kozarac Dionizije Štagelj

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

74-75. <u>Milutin Nehajev</u>	<u>Vico Zantnović</u>
76. <u>Kamov-Čerina-Donadini</u>	<u>M. Miličević, G. Krklec</u>
77. <u>Wiesner-Galović-Milković-Polić</u>	<u>Šime Vučetić</u>
78. <u>Hanžeković-Andjelinović-Vilović-Uvodić</u>	<u>J. Ravlić, I. Frangeš</u>
79-80. <u>Tin Ujević</u>	<u>Šime Vučetić</u>
81. <u>Slavko Kolar</u>	<u>Miroslav Štelc</u>
82-86. <u>Miroslav Krleža</u>	<u>Ivo Frangeš</u>
87-88. <u>August Cesarec</u>	<u>Vladimir Popović</u>
89. <u>Antun Barac</u>	<u>Stanko Lastić</u>
90. <u>Književna kritika XX stoljeća II</u> (J. Benešić, A. Haler, M. Kombol, B. Gavella, I. Hergešić, S. Šimić, J. Bogner)	<u>Marijan Matković</u>
91. <u>Pavičić-Lovrak-Mihalić</u>	<u>Stanko Lastić</u>
92. <u>Ervin Šinko</u>	<u>Marijan Matković</u>
93. <u>Antun Branko Šimić</u>	<u>Jure Kaštelan</u>
94. <u>Gustav Krklec</u>	<u>Augustin Stipčević</u>
95. <u>Škurla-Pfanova-Miholjević-Švel</u>	<u>Miroslav Vaupotić</u>
96. <u>Perković-J. Kušan-Dean-Nametak</u>	<u>Dubravko Jelčić</u>
97. <u>Majer-Vlasiavljević-Alfirević</u>	<u>Nedjeljko Mihanović</u>
98. <u>Pavić-Palota-Ljubić-Gervais</u>	<u>Marin Franičević</u>
99. <u>Drama XX stoljeća II</u> (T. Strozzi, J. Kulundžić, K. Mesarić, G. Senešić)	<u>Dubravko Jelčić</u>

100. <u>Cettineo-Feldman-Batušić</u>	<u>Miroslav Vaupotić</u>
101. <u>Dobriša Cesarić</u>	<u>Marin Franičević</u>
102. <u>Sudeta-V. Kušan-Šop</u>	<u>Saša Vereš</u>
103. <u>Miskina-Kikić</u>	<u>Miroslav Vaupotić</u>
104. <u>Vladan Desnica</u>	<u>Vlatko Pavletić</u>
105. <u>Vjekoslav Kaleb</u>	<u>Petar Segedin</u>
106. <u>Dragutin Tadijanović</u>	<u>Jure Kaštelan</u>
107. <u>Novak Šimić</u>	<u>Vladimir Popović</u>
108. <u>Kovačić-Kozarčanić</u>	<u>Ivo Frangeš</u>
109. <u>Ivan Goran Kovačić</u>	<u>Jure Kaštelan</u>

Ovaj se plan izdanja biblioteke "Pet stoljeća hrvatske književnosti" priključuje Ugovoru između nakladnog zavoda Matice hrvatske i Izdavačkog poduzeća "Zora" u Zagrebu o zajedničkom ulaganju obrtnih sredstava radi zajedničkog izdavanja - u kooperaciji - dotične edicije. Sva proširenja i eventualne izmjene ovog plana Urednički odbor provodi samo uz suglasnost oba kooperanta.

Zagreb, 20. II 1962.

Predsjednik Uredničkog odbora:	<u>J. Ravlić</u>	Direktor Izdavačkog poduzeća "Zora":	<u>Ivan Dončević</u>
Tajnik Uredničkog odbora:	<u>Ivan Kralj</u>	Direktor Nakladnog zavoda Matice hrvatske:	<u>Josip [?]</u>

IZDAVAČKO PODUZEĆE ZORA
PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI
IZDAVAČKI ODBOR
ZAGREB
NAKLADNI ZAVOD MATICE HRVATSKE
ZAGREB

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

ANDRIJA
KAČIĆ MIOŠIĆ

MARIN DRŽIĆ

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

ZBORNİK STIHOVA
XV. i XVI. STOLJEĆA

NARODNE LIRSKE
PJESME

VJEKOSLAV
MAJER

SLAVKO
KOLAR

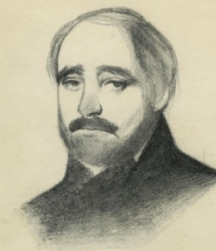
NALJEŠKOVIĆ
BENETOVIĆ
PALMOTIĆ

ANTUN
ŠOLJAN
II

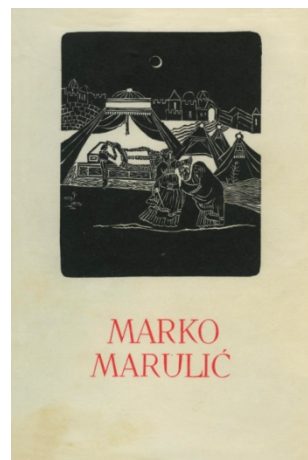
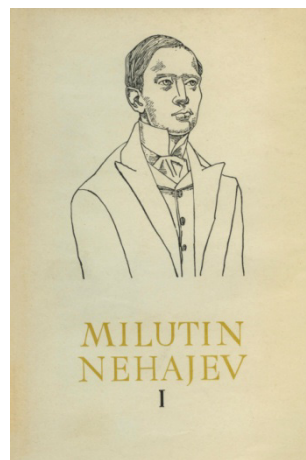
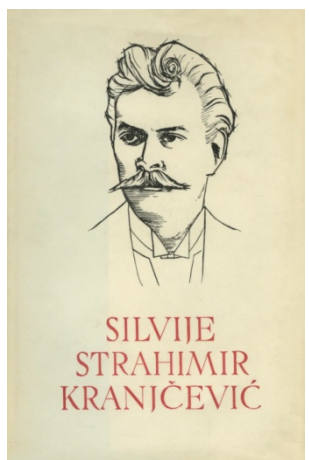
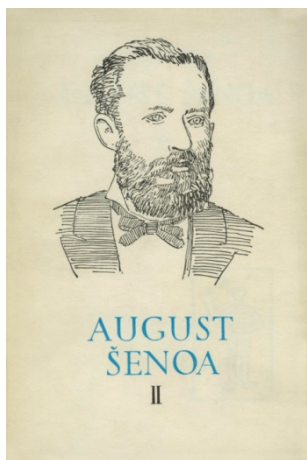
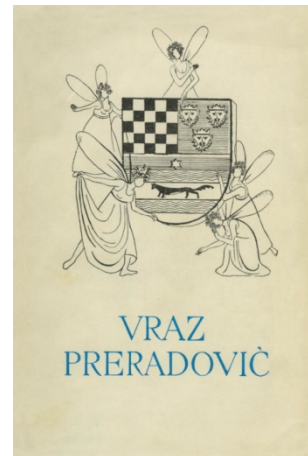
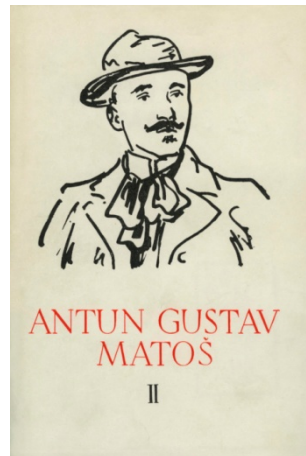
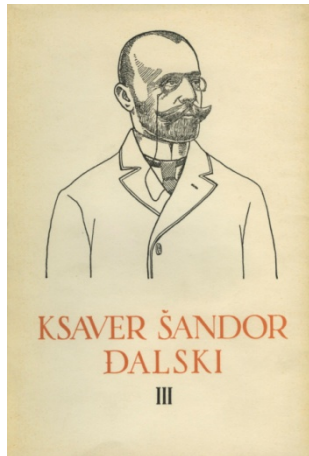
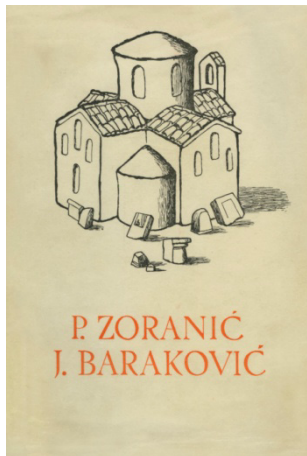

ZBORNİK STIHOVA
I PROZA
XVIII. STOLJEĆA

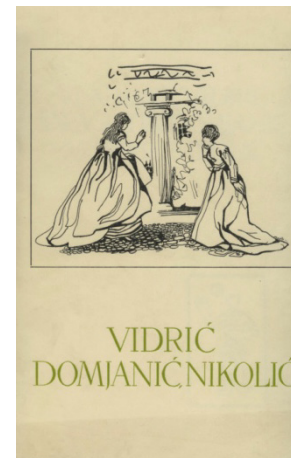
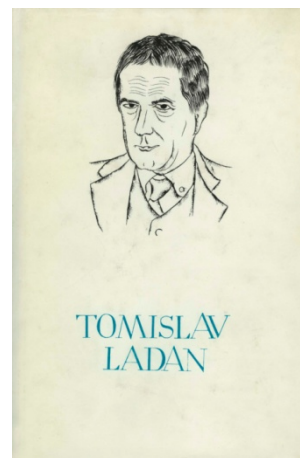
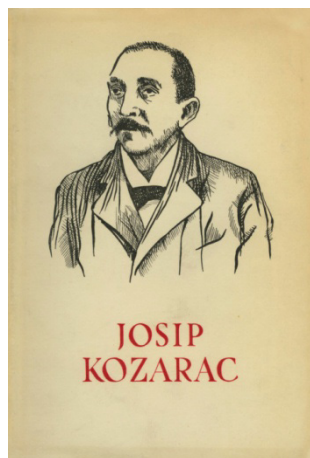
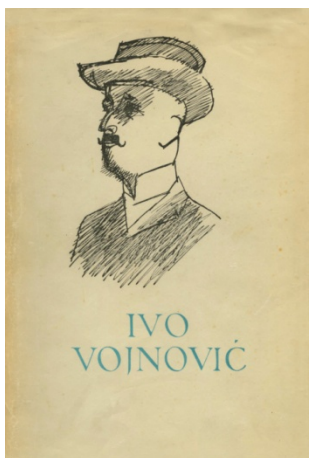
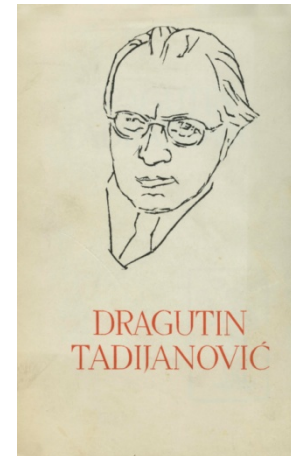
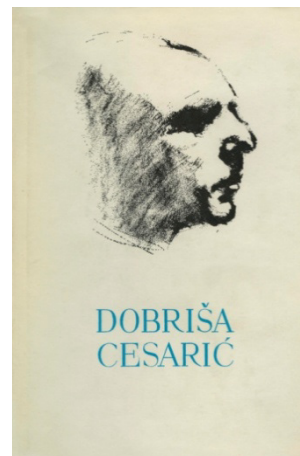
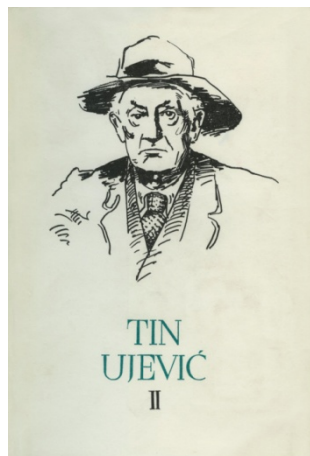
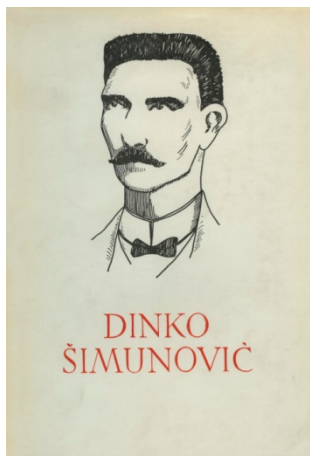

MIROSLAV
KRLEŽA
II

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Izdavačko poduzeće "Zora", Zagreb 24/62
PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI UREDNIŠTVO ZAGREB
Stroj: 24 Dna: 1.11.1962

NZMH
NAKLADNI ZAVOD
MATICE HRVATSKE
ZAGREB
MATIČNA ULICA 2
TELEFONI: 33-356 i 33-373

Ugovor o štampanju

12 knjiga iz biblioteke "Pet stoljeća hrvatske književnosti"

Izdavačkog poduzeća "Zora", Zagreb i
NAKLADNOG ZAVODA MATICE HRVATSKE,
Zagreb (u daljnjem tekstu IZDAVAC) i štamparskog poduzeća Vjesnik - Zagreb
(u daljem tekstu STAMPARIJA).

1. IZDAVAC naručuje kod STAMPARIJE: slog, prelom, štampu i uvez svog izdanja 12 knjiga iz biblioteke "Pet stoljeća hrvatske književnosti"

2. Izdanje će se štampati u tiraži od po 10.000 kom. u prosjeku primeraka.

3. Izdanje ima 20 (u prosjeku) štamparskih araka od 16 (8-10-32-64) strane, formata 14 x 20 cm.

4. STAMPARIJA će izvršiti goraju narudžbu vlastitim

5. IZDAVAC će predati STAMPARIJI rukopis dana sukoestono počevši od 1. III do 1962. godine.

6. STAMPARIJA se obavezuje da rukopis uzme u rad najdalje 3 dana od primitka prvih 6 knjiga do 1. XI, a ostatak do 31. XII 1962. godine.

7. STAMPARIJA će isporučiti IZDAVACU izdanje dana 31. XII 1962. godine.

8. Za svaki dan koji STAMPARIJA prekorači preko utvrđenog roka za isporuku isplatiće IZDAVACU po _____ dinara. Ako iz toga prekoračenja proistekne šteta za IZDAVACA, onda je STAMPARIJA obavezna da mu je nadoknadi. Ako STAMPARIJA ni šest mjeseci poslije roka koji je predviđen ugovorom ne isporučiti izdanje, IZDAVAC može odustati od preuzimanja izdanja, a STAMPARIJA je dužna da mu svu štetu nadoknadi.

9. Slog: 1. Pismo lotinico 2. Vrsta slova: borgis
3. Razmak redova: gormond 4. Širina sloga: 22 cicipra
5. Dužina strane: 24 cicipra s kolumnacijom (bez kolumnacije, a kolumnacijom)

6. Mjesto kolumnacije: (gore - dalje, lijevo - desno - u sredini - svi kolumnacije)

7. Slog: mašinski (mašinski - ručni) 8. Slike do _____ cm usječene u slog.

10. Kliseci: Ukupno: 2 komada: A) Autotipije: _____ komada
B) Fototipije: _____ komada C) U boji: _____ komada:
a) u 1 boji _____ komada; b) u dvije boje _____ komada; c) u tri boje _____ komada; d) u četiri boje _____ komada.

11. Štampa izdanja:

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI UREDNIŠTVO ZAGREB
1962. 24. 9. 62
DI

UGOVOR

Broj: O KONTROLNOM ČITANJU KNJIGA I kola (drugog izdanja) BIBLIOTEKE "PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI".

sklopljen između: dr Bratoljub Klaić iz Zagreba
stani: Križanićeva 7 telef. 412-242
i Izdavačkog poduzeća "Zora" i Nakladnog zavoda Matice hrvatske.

1. lektor biblioteke dr Bratoljub Klaić izvršit će kontrolno čitanje nakon II revizije.
2. Honorar za kontrolno čitanje utvrđuje se sa Din 500.- slovima: Petsto dinara.- po autorskom arku (50.000 grafičkih znakova). Honorar je plativ prema propisima Pravilnika o visinama autorskih honorara.
3. Porez i takse, koji se po zakonskim propisima odnose na honorar, plaća sam lektor.
4. U slučaju bilo kakva spora, koji bi mogao nastati iz ovog Ugovora, podvrgavaju se obje stranke presudi nadležnog suda čija je odluka konačna i obavezna.
5. Ovaj je Ugovor sklopljen u četiri (4) jednaka primjerka, od kojih se 1-nalazi kod lektora, 1-kod Izdavačkog poduzeća "Zora", 1-kod NZMH, a 1-u tajništvu Uredničkog odbora biblioteke "Pet stoljeća hrvatske književnosti". U Zagrebu 14.9.1964.

Direktor Izdavačkog poduzeća "Zora"
Ivan Dončević
Direktor Nakladnog zavoda Matice hrvatske
Josip Klaić
Tajnik
Uredničkog odbora biblioteke
Krsti Špoljar

Lektor:
M. Bratoljub Klaić
dr Bratoljub Klaić

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI UREDNIŠTVO ZAGREB

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI
33/62

Broj 33 Pos. 23. III. 1962

Sklopljen 23. III. 1962. između "Zora" i "Matice Hrvatske" i prof. Krato Hegedušića

Predmet ugovora: Likovna oprema izdanja "Pet stoljeća hrvatske književnosti" i Kataloga "Pet stoljeća hrvatske književnosti"

Prema postignutom dogovoru između druga I. Dončevića kao predstavnika naručitelja i K. Hegedušića ugovoreno je slijedeće:

1/ Prof. Krato Hegedušić preuzima da organizira rad na opremi izdanja, angažiranjem dovoljnog broja sposobnih ostalaca i da garantira kvalitet izvedene posla. Da vrši idejni i umjetnički nadzor kako bi nacrti odgovarali osnovnim stilskim karakteristikama vremena u kojem je pojedini pisac živio, a štita oprema imala jednoobrazan i reprezentativan karakter. U tu svrhu dopušta korištenje prostorija i pribora Majstorske radionice kojom upravlja.

2/ Honorar po ovom ugovoru ugovoren je u iznosu od 200.000 Din. Isplata honorara će se izvršiti 50% kod potpisivanja ugovora, a 50% nakon prvog kola.

3/ Naručilac će uplaćivati izvedene nacрте prema slijedećoj tarifi, koja vrijedi za god. 1962 i 1963.:

SIGNUM-snak cjelokupne publikacije	20.000 Din
Katalog broširan, dvobojan sa 96 opremljeni str	300.000 Din
OVITAK dvobojan sa hrbtom. Na hrbtu tekst pisan rukom i ime pisca i broj knjige. Na naslovnoj strani ovitka tekst pisan rukom ime pisca i broj knjige	5.000 Din
KORICE platno, hrbat reprezentativan sa sve publikacije jednak	20.000 Din
tekst pisan rukom, ime autora, broj knjige kao i naslov na koricama	5.000 Din
NASLOVNA STRANA KNJIGE. Ukrašena u stilu vremena, tekst rukom i to ime pisca i naslov knjige u utar datog dekora.	25.000 Din
INICIJALX	3.000 Din
WIGNETA	8.000 Din
PORTRE pisca izveden prema datom predlošku i prema potrebi bilo sa naslovna stranica bilo sa predgovor	20.000 Din

U Zagrebu, 23. III. 1962.

Krato Hegedušić
Prof. Krato Hegedušić

ZORA
IZDAVAČKO PODUZEĆE
ZAGREB

"Zora", izdavačko poduzeće
Wauferer
"Matice Hrvatske"

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI UREDNIŠTVO
16.VII 2
Zagreb, 1962

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI UREDNIŠTVO ZAGREB
104 16. VII 1962
Bica 29 - Tel. 34-967

88/62
Broj

Između uredništva biblioteke "Pet stoljeća hrvatske književnosti", Zagreb, Matičina 2, i Marike Voglar, Zagreb, Dalmatinska 5, sklopljen je ovaj

UGOVOR O HONORARNOM RADU

I
Uredništvo biblioteke "Pet stoljeća hrvatske književnosti" pojačava drugaricu Mariku Voglar poslove daktilografije i pomoćne administracije.

II
Uredništvo "Pet stoljeća hrvatske književnosti" obavezuje se u sporazumu s drugaricom Marikom Voglar da će isplaćivati za rad pod t. l. honorar u paušalnom iznosu od 5.000 (pet hiljada) dinara mjesečno.

III
Radni odnos po ovom ugovoru započeo je teći od 1. I 1962. a trajat će po potrebi, odnosno dok jedna od strana ugovornica ne zatraži prekid, bez prethodnog otkaza.

IV
U slučaju spora, obje ugovorne stranke podlešu pravorijeku redovnog suda u Zagrebu.

V
Ovaj ugovor sastavljen je u 4 istovjetna primjerka, od kojih je jedan dobila Marika Voglar, jedan je ostao u uredništvu, a po jedan su dobili Nakladni zavod Matice hrvatske i Izdavačko poduzeće "Zora".

Posloprilac: *Marike Voglar*
Direktor Izd. pod. "Zora" *Wauferer*

Direktor Nakladnog zavoda Matice hrvatske: *Wauferer*

Tajnik uredništva: *V. Koda*

NAKLADNI ZAVOD
MATICI
ZAGREB
HRVATSKE

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI UREDNIŠTVO ZAGREB

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

**PET STOLJEĆA
HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI
UREDNIŠTVO
ZAGREB**

**NAKLADNI ZAVOD
MATICE HRVATSKE
ZAGREB**

ULICA MATICE HRVATSKE 2
TELEFON 33-359 i 33-573

Broj: 130/63. HC/IM

IZDAVAČKO PODUZEĆE "ZORA"
Z A G R E B
Prilaz JNA br. 2

U prilogu dostavljamo Vam na potpis 4 primjerka "Dodatka ugovoru"
s molbom da nam 2 potpisana primjerka odmah vratite u poduzeće.
Unaprijed zahvaljujemo, uz drugarski pozdrav.

Prilog 4

DIREKTOR:
Tonić Josip

**NAKLADNI ZAVOD
MATICE HRVATSKE
ZAGREB**

ZAGREB, 28. V 1963.

Broj: 333 Dne: 31. V 1963

**PET STOLJEĆA
HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI
UREDNIŠTVO
ZAGREB**

DODATAK UGOVORU

Broj: 333 Dne: 31. V 1963

Na temelju sastanka održanog dne 22.4.1963. godine u prostorijama Nakladnog zavoda Matice hrvatske, Zagreb, Matičina 2, između predstavništva izdavačkog poduzeća "ZORA" iz Zagreba, Prilaz JNA broj 2 i predstavništva Nakladnog zavoda Matice hrvatske - došli se ovaj dodatni ugovoru zaključeno između uvozne imenovanih poduzeća dana 20.2.1962. god. "o zajedničkom ulaganju obrtnih sredstava radi zajedničkog izdavanja, u kooperaciji, edicije "Pet stoljeća hrvatske književnosti".

1. Kooperanti konstatiraju da je I kolo edicije "Pet stoljeća hrvatske književnosti" odštampano u nakladi od 10.000 primjeraka i preuzeto od štamparije "Vjesnik".
2. Od dana preuzimanja navedene edicije pa do dana potpisa ovog dodatka ugovora, kooperanti sporazumno utvrđuju da je u prethodni prodano ukupno 1.750 kompleta "Pet stoljeća hrvatske književnosti", tj. tj. da je svaki kooperant prodao 573 kompleta, a prema će se učiniti međusobni obračun prema odredbama cit. ugovora.
3. Preostali dio naklade edicije "Pet stoljeća hrvatske književnosti" tj. 8.250 kompleta, kooperanti su suglasni da se temeljem odredaba čl. 15 cit. ugovora, izvrši raspodjela na jednako dijelove, tj. tako da svaki kooperant prima po 4.125 kompleta navedene edicije.
4. Sve ostale odredbe cit. ugovora ostaju nepromijenjene i dalje na snazi, što ovlašteno predstavništvo uvozne imenovanih kooperanata ovojim potpisima potvrđuju.

U Zagrebu, dne 27.5.1963. god.

Za
Izdavačko poduzeće "Zora"
Direktor:
Z. Kukuljević
**IZDAVAČKO PODUZEĆE
"ZORA"
ZAGREB**

Za
"Nakladni zavod Matice hrvatske"
Direktor:
Tonić Josip
**NAKLADNI ZAVOD
MATICE HRVATSKE
ZAGREB**

**PET STOLJEĆA
HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI
UREDNIŠTVO
ZAGREB**

ENCIKLOPEDIJSKI ZBORNICI

ENCIKLOPEDIJSKI ZBORNICI

ZADAR
zbornik

SADRŽAJ: GEOGRAFIJA
ETNOLOGIJA · EKONOMIJA
POVIJEST · KULTURA

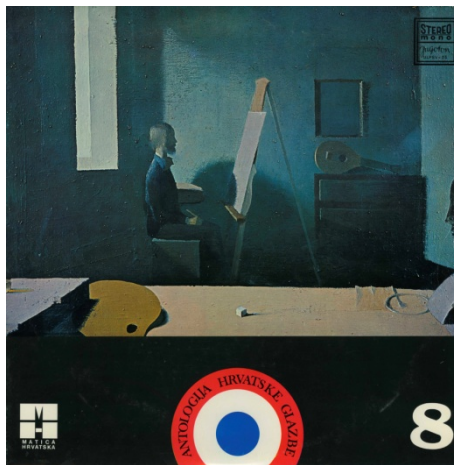
MH

ZADAR ZBORNİK

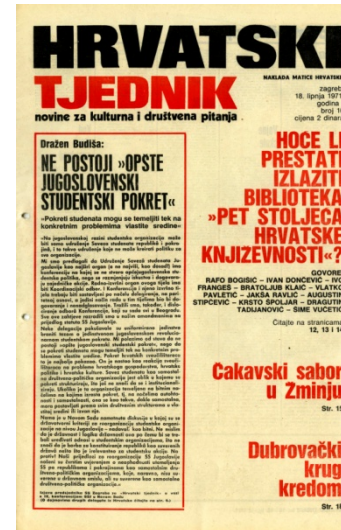
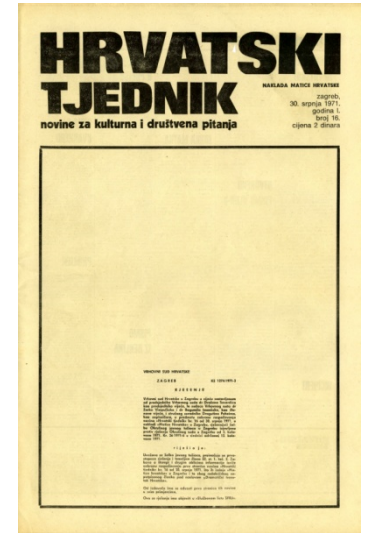
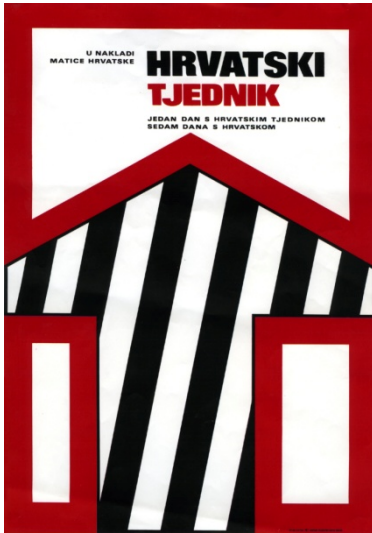
ANTOLOGIJA HRVATSKE GLAZBE

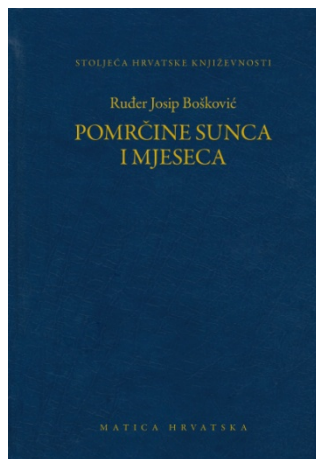
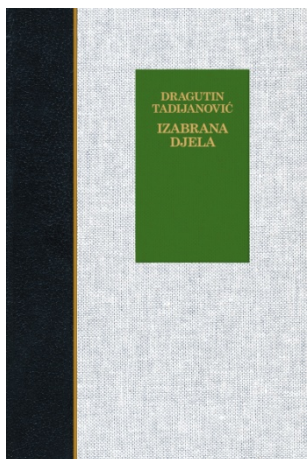
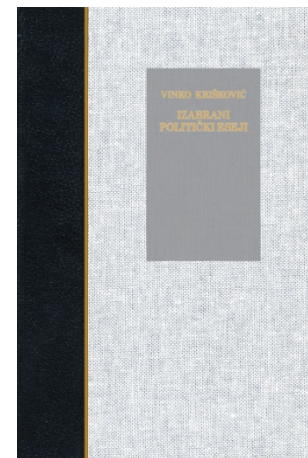
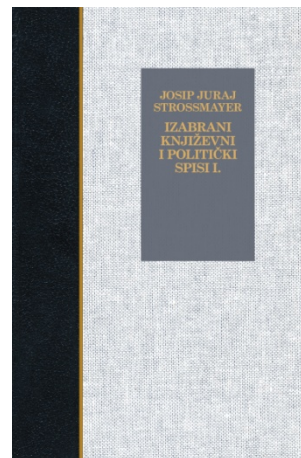
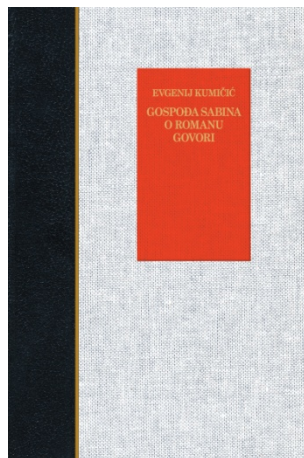
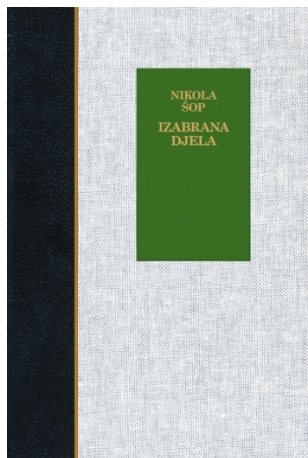
ANTOLOGIJA HRVATSKE GLAZBE

HRVATSKI TJEDNIK

STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

*Knjige priređene na temelju
stoljetnih proučavanja pisaca i književnih razdoblja*

Temeljna biblioteka Matice hrvatske

Djela hrvatskih pisaca koja povezuju stoljeća

Književna riječ za hrvatsku kulturnu suvremenost

Biblioteka za sve knjižnice

Temelj za studij hrvatskoga jezika i kulture

Izbor najboljih djela za djelo Matice hrvatske

*Hrvatska književna baština
priređena na suvremen način*

Pjesme naših ljudi i krajeva

Nove knjige u novoj grafičkoj opremi

*Priređena i proučena književna djela
sažetak stoljetnih sabiranja i proučavanja*

Djelo Matice hrvatske upućeno suvremenom čitatelju